Dziś dodatek ilustrowany Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 124

Poznań, wtorek dnia 17 marca 1931

Rok XXVI

Młodzież

Ostatnie wybory do Bratniej Pomocy na uniwersytetach warszawskim i lwowskim, poprzedzone wyborami na uniwersytecie poznańskim, wykazały ponownie jeden z najbardziej znamiennych objawów życia współczesnego w Polsce, mianowicie jednolite narodowe nastawienie młodego pokolenia polskiego. Objaw ten zamiast słabnąć, występuje z coraz większą siłą. Takiego zwycięstwa, jak w tym roku, młodzież narodowa w Warszawie, Poznaniu i Lwowie jeszcze nie odniosła.

A przecież skierowano na nią atak ze wszystkich stron. W Poznaniu posypały się nie wiadomo skąd pieniądze, jako argument wyborczy w walce z młodzieżą narodową. W Warszawie przed tygodniem przeprowadzono szturm na młodzież przy pomocy gazów i sikawek. Wyraźną niechęć narodowej młodzieży okazywał rektor uniwersytetu warszawskiego. A samemi wyborami na warszawskiej Bratniej Pomocy interesowali się osobiście pp. Sławek, Świtalski i Car, którzy ze swoimi zwolennikami na uniwersytetach odbywali konferencje. Wszystkie te wysiłki, wspierane zajadłą kampanją prasową, dały wynik odwrotny od tego, jakiego oczekiwała „sanacja". Im większy jest jej nacisk na młodzież uniwersytecką, im większe są represje, tem silniejsza jest reakcja młodzieży narodowej. Świadczy to najlepiej, na jak silnych, ideowych podstawach, na jak nieugiętem przekonaniu, uczuciowem i myślowem, opiera się ruch narodowy na terenie akademickim. Wobec jego rozwoju potężna „sanacja" jest zupełnie bezsilna.

Obóz pomajowy nie może zrozumieć przyczyn tego groźnego dla niego faktu. Ciągle jeszcze powtarza, że to jakaś perfidna intryga partyjna powoduje, że młodzież akademicka w olbrzymiej większości skupia się przy sztandarze narodowym. Tymczasem o nastawieniu ideowem młodego pokolenia nie może rozstrzygać intryga partyjna. Jest ono zawsze samodzielne, samorzutne i instynktowne. I dlatego właśnie tak potężne. A że tak jest, o tem świadczy fakt, że stanowisko młodzieży akademickiej jest podzielane przez młode pokolenie innych warstw, czego dowodem nieustający rozwój organizacji Młodych Obozu Wielkiej Polski, która spotyka się z coraz większem zrozumieniem nietylko wśród młodzieży miejskiej, ale ostatnio i wiejskiej.

Dlaczego młode pokolenie polskie odwraca się od „sanacji"? Czy dlatego, że chce powrotu czasów przedmajowych? Nie. Ono jest zupełnie obce prądom i zwyczajom przedmajowym. Bynajmniej nie chce kruszyć kopij w obronie t. zw. sejmowładztwa, ale również jest ono obce temu, co się dzieje obecnie. Jest obce metodom, które wprowadzają do społeczeństwa nienawiść i walkę wewnętrzną. Jest obce ciągłemu rozbijaniu narodu polskiego. Jest obce wszelkim wykroczeniom i gwałtom. Nie może uznać za swój ideał Brześcia i tego wszystkiego, co się działo w czasie wyborów. Nie może uznać stawiania na równej stopie z narodem polskim różnych mniejszości narodowych, a zwłaszcza Żydów. Nie może uznać polityki ustępstw wobec Niemiec.

Młode pokolenie polskie ma swój ideał, wyrażający się w haśle Wielkiej Polski. Co znaczy dla niego to hasło? Znaczy, że jeżeli Polska ma być wielka, jej ustrój i jej dążenia muszą opierać się na narodzie polskim i mieć na oku przedewszystkiem interesy narodu polskiego. Polska wtedy będzie wielka, gdy opierać się będzie na zwartości narodu polskiego, zdolnego wówczas do skutecznego i energicznego przeciwstawienia się obcym czynnikom. Wielka Polska nie będzie prowadziła polityki ustępstw wobec Niemiec. Nie będzie wojowniczą na wewnątrz, a ustępliwą na zewnątrz. Przeciwnie, dążyć będzie do pokoju wewnętrznego, celem zdobycia tem większej odporności na zewnątrz. Wielka Polska, to znaczy Polska praworządna, opierająca się na tradycji rzymsko - katolickiej i żyjąca według zasad, które obowiązują w świecie zachodnio - europejskim.

Może nie wszyscy zdają sobie sprawę z doniosłości tego, że w młodem pokoleniu polskiem krystalizują się wspólne poglądy na zasadnicze postulaty narodowego życia polskiego. Tymczasem fakt, że w Polsce dojrzewa jednolita myśl polityczna, że przyszłe pokolenie nie będzie tak rozbite, jak obecne, posiada niezmiernie doniosłe znaczenie, gdyż niewątpliwie najlepiej zapewni państwu polskiemu, po dzisiejszych niezdrowych burzach, spokojny i normalny rozwój. Dlatego też wybory na terenie akademickim tak wielkie miały w tym roku znaczenie. Dla tych, którzy patrzą w przyszłość Polski, którzy umieją oderwać się od przykrości, jakie nam niesie chwila bieżąca, utrzymanie jednolitego i narodowego charakteru młodego pokolenia jest faktem znacznie donioślejszym od różnych wydarzeń politycznych, które dzieją się w aktualnym, t. zw. wielkim świecie politycznym. Dlatego też możemy wierzyć w Wielką Polskę. Ona przyjdzie.

Na drodze do dalszych porozumień morskich

Druga konferencja morska odbędzie się 19 bm. w Londynie

Londyn, 17. 3. (Tel. wł.) Rząd angielski zaproponował Francji, Ameryce, Włochom i Japonji jako termin nowej konferencji morskiej nadchodzący czwartek, — 19 marca.

Ze strony angielskiej w konferencji wezmą udział: minister Henderson, lord-admirał Aleksander i sekretarz stanu Craige. Amerykę reprezentować będzie ambasador amerykański w Londynie Dawes, Japonję ambasador japoński w Londynie, Francję przedstawiciel min. spraw zagranicznych Massigli i Włochy Rosso, delegat min. spraw zagranicznych w zastępstwie min. Grandiego. Każdej delegacji towarzyszyć będą prawnicy oraz rzeczoznawcy marynarki zainteresowanych państw.

Do konferencji przywiązują w tutejszych kołach bardzo wielką wagę. Celem konferencji jest uzgodnienie ostatnich układów, a przedewszystkiem ostatniego układu pomiędzy Anglją, Włochami i Francją oraz dostosowanie go do układu waszyngtońskiego i londyńskiego.

Fałszywa gra i szantaż niemiecki

P. Dingeldey wyznacza cenę, za jaką Niemcy przystąpiliby do frontu antysowieckiego

Berlin 17. 3. (Tel. wł.). Przewodniczący niem. partji lud. p. Dingeldey wygłosił wczoraj w Monachjum znamienne przemówienie, w którem m. in. wystąpił z żądaniem, aby rząd Rzeszy już obecnie przygotował na lato kampanję w sprawie rewizji traktatów.

Kierownicy polityki francuskiej — mówi Dingeldey — muszą zrozumieć, że stosowana przez nich dotychczas wobec Niemiec polityka przymusu, jest fałszywa. Powinni oni uświadomić sobie niebezpieczeństwo sowieckie, zagrażające egzystencji gospodarczej, politycznej i kulturalnej całej Europy. O ileby Francja, Anglja i Ameryka zechciały ściągnąć Niemcy do frontu antybolszewickiego, należy odpowiedzieć, że dopóki Francja nie wyrzeknie się swych dążeń do utrzymania hegemonji w Europie, Niemcy nie mogą wypuszczać z rąk atutu sowieckiego.

Morderstwa polityczne w Niemczech

Berlin, 17. 3. (Tel. wł.). Dokonane w ostatnim czasie przez hitlerowców morderstwa polityczne wywołały w Niemczech wielkie wrzenie.

Morderstwa te były wczoraj przedmiotem burzliwej dyskusji w Reichstagu, w wyniku której przyjęto wniosek socjal-demokratów, domagający się wydania zarządzeń przeciwko propagandzie żywiołów, zmierzających do wywoływania morderstw politycznych.

Rewolucjoniści hiszpańscy skazani?

Madryt, 17. 3. (Tel. wł.). Według wiadomości, pochodzących ze źródła nieoficjalnego, sąd wojskowy wydał w procesie przeciwko spiskowcom z Jaca następujący wyrok: przywódcy spisku Sedilez, Solis i porucznik Gonzales skazani zostali na karę śmierci, dwaj porucznicy i jeden podoficer na dożywotnie więzienie, reszta na 6 miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego.

Zwraca uwagę fakt, że kapitan Solis skazany został na karę śmierci mimo, iż prokurator wniosku o taką karę nie stawiał.

Dziesięciolecie konstytucji

Dzisiaj upływa 10 lat od chwili uchwalenia konstytucji polskiej z 17 marca 1921 r. Opracowana wśród bardzo namiętnych walk, wobec niemal równego podziału ówczesnego Sejmu na prawicę i lewicę, inspirowana w tych czasach przez piłsudczyznę, konstytucja ta w nikim nie wywołała entuzjazmu.

Na fakt jej uchwalenia wpłynęła jednak ważna okoliczność plebiscytu na Śląsku, który się miał odbyć dnia 20 marca. Chodziło niemal o przegłosowanie jakiejkolwiek konstytucji, byleby państwo posiadało ją jeszcze przed plebiscytem. Propaganda bowiem niemiecka na Śląsku posługiwała się stale argumentem, że państwo polskie nie jest jeszcze zorganizowane, bo nie ma konstytucji. Argument ten robił duże wrażenie. Ci, którzy zaciekle zwalczają konstytucję marcową, zapominają zupełnie o tej ważnej okoliczności.

Późniejsza praktyka wykazała, że gorszem od samej konstytucji okazało się jej ustawiczne gwałcenie i łamanie. I dlatego ponad postulatem rewizji konstytucji marcowej wysunął się postulat praworządności.

O pokój na podstawie traktatów

Wybitny francuski pisarz polityczny p. André Chéradame od pewnego czasu objeżdża różne państwa europejskie, celem zorganizowania komitetu obrony pokoju na podstawie obowiązujących traktatów. P. Chéradame był już w Jugosławji, Rumunji, Czechosłowacji, a ostatnio przybył do Polski, spotykając się wszędzie z całkowitem zrozumieniem swej inicjatywy, zwłaszcza wobec rozwijającej się w ostatnich czasach akcji na rzecz rewizji traktatów, która w praktyce wiedzie do wojny.

Będąc niedawno w Warszawie, p. Chéradame zorganizował główny komitet obrony pokoju w Polsce, w którego skład weszli wybitni politycy i publicyści warszawscy. W dniu jutrzejszym z inicjatywy p. prof. Bronisława Dembińskiego przybywa p. Chéradame do Poznania z tą samą inicjatywą. Jutro więc o godz. 19 w sali 18. Collegium Minus uniwersytetu p. Chéradame wygłosi odczyt w języku francuskim na temat konieczności zorganizowania międzynarodowej akcji przeciwwojennej, opartej o zasadę bezwzględnego poszanowania traktatów. Należy przypuszczać, że ze względu na osobę wybitnego działacza francuskiego, oraz na temat odczytu a zwłaszcza wobec tego, że właśnie ziemie zachodnie Polski są najbardziej zagrożone akcją rewizjonistyczną, odczyt p. Chéradame'a w Poznaniu spotka się z dużem powodzeniem.

„Żegluga Polska" spółką akcyjną.

Gdynia, 17. 3. (Tel. wł.). Przedsiębiorstwo Państwowe „Żegluga Polska" ma być zamienione w najbliższym czasie na spółkę akcyjną. Ponieważ przedsiębiorstwo jest poważnie deficytowe, wątpić należy, żeby udało się rządowi umieścić akcje nowej spółki w rękach prywatnych kapitalistów. Zaznaczyć należy, że po zamianie „Żeglugi Polskiej" na spółkę akcyjną, odpadnie nadzór Najwyższej Izby Kontroli Państwa.

Klub Narodowy przeciw umowie gospodarczej z Niemcami

Przemówienie posła A. Lewandowskiego w plenum Sejmu

Po pięciu latach z górą prac w komisjach oczekiwaliśmy, że na warsztat pracy Sejmu przyjdzie dzieło doskonałe, dzieło, które zaakceptować będzie mogła cała Izba. Tymczasem słyszymy krytykę i to nietylko krytykę z naszego obozu, ale również przewodniczący komisji spraw zagranicznych, poseł Radziwiłł wyrażał się krytycznie o niejednem postanowieniu tego traktatu, który mamy za chwilę ratyfikować. Zdziwiło mnie zwłaszcza wystąpienie niektórych posłów dzielnic zachodnich, którzy w komisji dla spraw zagranicznych bardzo krytycznie oceniali tę umowę, nie wyciągając coprawda należytych z tego wniosków. Pierwotny sprawozdawca dr. Jeszke, złożył nawet referat.

Otóż jeżeli my, z Klubu Narodowego krytycznie zapatrujemy się na umowę likwidacyjną i na traktat, który mamy ratyfikować, to zdajemy sobie z tego sprawę, że umowa ta ma być wstępem do pokojowej rewizji granic, czego nie tają, o czem publicznie nawet mówią ministrowie Rzeszy.

Kto zna dzielnice zachodnie, kto zna strukturę społeczną na tych ziemiach, przyzna mi, że to jest struktura inna od reszty Polski. Z pochwałą wyrażał się o społeczeństwie tutejszem p. prezes komisji spraw zagranicznych. Społeczeństwo to miało tę świadomość, że walczy na posterunku bardzo zagrożonym i musi spełnić misję, którą dzieje nakładają na jego barki. Opierało się, chociaż z trudem, ale wytrwale i z pełnem powodzeniem. Dzisiaj w wolnej Ojczyźnie jest nieco inaczej. Na to składają się różne przyczyny. Dawniej żądaliśmy od społeczeństwa poparcia moralnego i materjalnego i mieliśmy je. Ale dziś, zwłaszcza od maja 1926 r. zmieniło się bardzo. Proszę panów, kto nie wywiesi chorągwi w pewne dni, kto nie śpiewa „Pierwszej Brygady", jest na indeksie. Ludzie, którzy walczyli o te ziemie, o ten polski stan posiadania, są specjalnie szykanowani. Odbiera się koncesje ludziom zasłużonym (Głos: Co to ma wspólnego z traktatem?) Ma to wspólnego, że chcę powiedzieć o kurczeniu się polskiego stanu posiadania, który kurczy się już dziś, a po zawarciu traktatu handlowego z Rzeszą tem bardziej. (Przerywania na ławach B. B. Głos: Stan posiadania endecji skurczył się, co nas cieszy). Jeżeli pan ten argument wysuwa, to wybory ostatnie zadają kłam takiemu twierdzeniu. Endeki wbrew wąszemu życzeniu mnożą się na ziemiach zachodnich i nietylko zachodnich.

Chcąc mówić o tej walce przedwojennej, trzeba cofnąć się jeszcze dalej wstecz. Trzeba znać historję narodu naszego, trzeba wiedzieć, na których odcinkach Polacy walczyli o utrwalenie się i gdzie przez Niemców specjalnie byli gnębieni, spychani. Na polskiem Pomorzu, na ziemiach zachodnich i w Poznańskiem, kto przyjedzie do miast takich, jak Września, Gniezno, Oborniki, Chełmża, Tuchola czy inne, to widzi całe osiedla kolonistów wokoło miast, które miały osaczać element polski. Były też miasta jak Bydgoszcz, gdzie element polski wynosił w ostatnich latach tylko 17 proc. ogółu ludności, bo Niemcy specjalnie uwzięli się na to miasto, ażeby je zgermanizować. W innych miastach było lepiej. Wiemy, że mimo ucisku Poznań miał większy odsetek Polaków, znacznie ponad połowę. Po podpisaniu Traktatu Wersalskiego przez Niemców, odrazu zaczęły się starania, ażeby go obrócić w niwecz. Kruszono jeden paragraf po drugim, ażeby ostatecznie przez umowy, które z nami chcą zawrzeć, osiągnąć jednak ten swój cel. Kto jeździ do Niemiec, zwłaszcza na pogranicze, a ja bywam tam dość często z tej racji, że jestem urodzonym Warmiakiem, pochodzę z polskiej Warmji i na tych terenach mam jeszcze brata i dalsze rodzeństwo. Oto widzę, że Niemcy swój stan posiadania tam gruntują bardzo mocno. Na kolonizację i na wzmocnienie elementu swojego na pograniczu niemieckiem na rok przyszły wydają Niemcy 1.096.000.000 marek niem.

Niemcy na pograniczu nietylko mocno usadowiają swój element, ale wyciągają jeszcze macki swoje po ziemie polskie. Traktat, który mamy ratyfikować, jest wstępem do tego opanowania ziem polskich. Po ratyfikacji traktatu wróci pewna część tych, którzy uszli swego czasu, gdy Polsce na podstawie traktatu wersalskiego ziemi te przypadły w udziale. Wymienia się tu cyfry poważne, jedni mówią o pół miljonie, drudzy o 800 tys. Przypuśćmy tę mniejszą cyfrę pół miljona. Nie wierzę, żeby wszyscy wrócili, ale powiedzmy połowa, to już niebezpieczeństwo będzie bardzo wielkie. Niemcy to element skonsolidowany, popierają się, przyznać to trzeba, solidarnie. Mało jest wypadków takich, żeby obywatel polski, Niemiec, kupował towary swoje w przedsiębiorstwach polskich. Niemcy w Polsce mają swoje, znakomicie zorganizowane, spółdzielnie kredytowe, towarowe i kupiectwo swoje. Z dalekich stron polskich ściągają kolonistów, a jeżeli w dodatku przyjdą jeszcze ci, którzy uszli z tych terenów, to wówczas słowa, wypowiedziane przez ministra Stressemanna, że na pokojowej drodze zmierzają do rewizji granic, mogą się urzeczywistnić, mianowicie przez żądanie plebiscytu na tych ziemiach z prawem głosu dla wszystkich tu zarobkujących Niemców. Kto śledzi, jakie postępy Niemcy poczynili w tem, że kruszą jeden po drugim artykuł Traktatu Wersalskiego, ten przyzna mi, że robią to z powodzeniem i ze szkodą dla Polski.

W r. 1919 i 1920, na przełomie, element polski kresów zachodnich zdał egzamin, że był przygotowany do objęcia tych warsztatów pracy, które Niemcy panicznie opuszczali. Nasz młody stan mieszczański rzucił się na te warsztaty i wziął je w posiadanie, zdawało się, już na stałe. Niestety, od pewnego czasu jesteśmy świadkami, że polski stan posiadania kurczy się z roku na rok, z miesiąca na miesiąc. W miastach, które mają dziewięćdziesiąt i kilka procent ludności polskiej, jak Bydgoszcz, dla przykładu ją przytaczam, polski stan posiadania jest znaczny, chociaż wielka część nieruchomości jest jeszcze w rękach niemieckich. Element niemiecki, jak rzemiosło, kupiectwo, przemysł opanował tu przynajmniej najgłówniejsze warsztaty pracy i z trudem coprawda, ale utrzymywał się. W ostatnich latach, jeden warsztat po drugim przechodzi z powrotem w ręce niemieckie. A czy tylko w Bydgoszczy tak się dzieje? Kto śledzi statystykę upadłości, ten stwierdzić musi, że w całym byłym zaborze pruskim warsztaty polskie likwidują się dlatego, że finansowo są słabe, wycieńczone przez system podatkowy i bez pomocy kredytowej. Niemcy zaś otrzymują kredyty bardzo dogodne z Rzeszy, via Holandja. Dziś, przy tej depresji gospodarczej za bezcen można uzyskać najlepsze warsztaty pracy. I troska o to nakazuje nam być przeciwnikami ratyfikacji tego traktatu. Bo równorzędnie tych korzyści, które nam ten traktat daje, my wykorzystać nie możemy, bo nasz kupiec i rzemieślnik do Niemiec osiedlać się nie pójdzie.

Nieścisłe jest twierdzenie p. posła Rzóski, który twierdzi, że handel polski, a zwłaszcza Związek Towarzystw Kupieckich z siedzibą w Poznaniu jest za ratyfikacją traktatu handlowego z Rzeszą. Ja mógłbym przedłożyć nie dziesiątki, ale setki rezolucyj towarzystw kupieckich zrzeszonych w Związku Towarzystw Kupieckich zachodniej Polski, które wypowiadają się przeciw ratyfikacji traktatu handlowego z Niemcami. Nie jeden mógłby powiedzieć, że kupcy powinni reprezentować pogląd liberalny w stosunkach z krajami sąsiedniemi i stać na stanowisku swobodnej wymiany towarowej. Kupiectwo polskie reprezentuje tu odmienny pogląd od kupiectwa żydowskiego. Mianowicie kupiectwo polskie, pomne posłannictwa swojego w wolnej Ojczyźnie, musi w pierwszym rzędzie polskiej produkcji torować drogę do konsumenta polskiego, niezależnie od tego powinno torować drogę towarom krajowym.

Pozatem jeżeli mowa o ratyfikacji, pamiętać musimy o tem, co za zadania do spełnienia w Polsce ma ten stan, imieniem którego ja mam prawo przemawiać, mianowicie ten stan średni, czyli stan mieszczański. Mówiłem na wstępie o odmiennej strukturze miast zachodnich kresów Polski i zdaje mi się, że zamiast rujnować ten stan przez lekkomyślne zawieranie traktatów, należy ugruntować naprzód jego egzystencję, ażeby tenże stan trzeci promieniował na inne dzielnice Polski, które są w rękach innych. Ten żywioł polski ma prawo w wolnej Ojczyźnie wziąć te warsztaty pracy w swoje ręce i to trzeba mu umożliwić.

Kto był na tegorocznych targach lipskich ten mógł stwierdzić, że przemysł niemiecki jest przygotowany, do rywalizacji na rynku polskim. W kraju swoim zbytu wielkiego nie ma i całą nadprodukcję może rzucić na rynek polski, co poważnie zagrozić może naszemu bilansowi handlowemu. Przed tem ostrzegamy, boć wiemy, co to jest bilans handlowy, co znaczy równowaga budżetu i jakie są szkody, jeżeli tych rzeczy się nie docenia.

Pozatem stwierdzić trzeba, że jeżeli chodzi o trzodę hodowlaną, to Niemcy z powodzeniem nawet rywalizują na rynkach, w których Polska jest zainteresowana, mianowicie na rynku czeskim i austrjackim. Niemcy sami wysyłają dziś nierogaciznę do tych państw. Twierdzenia, że przyznany nam kontyngent jest znaczną korzyścią dla gospodarstwa naszego, ja poważnie nie biorę, a ludzie, którzy się na tem znają, potwierdzają moje zdanie.

Jeżeli teraz zestawimy te umowy, które mamy ratyfikować, a raczej jedną, którą większość tej Wysokiej Izby ratyfikowała i traktat handlowy z Rzeszą, to dochodzimy do przekonania, że ułatwia to Niemcom robotę na kresach zachodnich. Nas znaleźli panowie przygotowani do tej walki, którą prowadziliśmy długie lata przed wojną o polskość tych ziem, o szkołę polską, o polski stan posiadania na kresach zachodnich. (Głos na ławach B. B.: To nie może być monopolem pańskim i pańskiego obozu, bośmy wszyscy walczyli). Ja nie roszczę sobie monopolu, ale stwierdzam, że umowy te znakomicie Niemcom ułatwią opanowanie tych ziem, ułatwią im tę robotę. Czy panowie świadomie to robią, czy nieświadomie, nie przesądzam. (P. Rzóska: Pan nas uświadomi). Oczywiście, jeśli to jest potrzebne. Obowiązek mój spełniam i spełnię go do końca nie tylko z tej wysokiej trybuny. Uważam, że nie daleki jest czas, kiedy do rządu w państwie dojdą ludzie, którzy te zagadnienia będą w inny sposób rozwiązywali. (Oklaski na prawicy). Jestem przekonany, że przyjdzie chwila, kiedy to, cośmy społeczeństwu przyrzekli, w czyn wprowadzimy. (Głos na ławach B. B.: Salwuje pan obietnicę wyborczą). Oczywiście, mam obowiązek mówić z tej wysokiej trybuny i realizować to, co obiecywałem wyborcom. (Przerywania). Panowie zaś obiecywaliście, że będziecie głosować przeciw traktatowi z Rzeszą i protestowaliście narówni z nami przeciw różnym wystąpieniom ministrów Rzeszy o rewizję granic państwa polskiego, a dziś głosujecie za ratyfikacją tego traktatu.

Niestety, zawiodłem się, gdy w r. 1928, przemawiając po raz pierwszy z tej trybuny do budżetu ministerstwa przemysłu i handlu, wyraziłem przekonanie, że traktat handlowy z Rzeszą niemiecką, opierający się na najwyższem uprzywilejowaniu towarowem i osobowem przez tę Wysoką Izbę nie będzie ratyfikowany. Niestety, znalazła się taka większość w tej Wysokiej Izbie, która ten traktat na tej podstawie ratyfikuje. Mam nadzieję, że to, co wbrew ostrzeżeniom naszym panowie zrobicie, zmienią ci, którzy przyjdą po was do władzy. (Oklaski).

Przemówienie posła Józefa Mazura w plenum Sejmu

Ludność polska na Pomorzu, która toczyła walkę przez półtora wieku o ziemię polską, patrzy dziś z przerażeniem jak się w chwili największego przesilenia gospodarczego wydaje na łup Niemcom polski stan posiadania. W chwili, gdy o byt walczy przemysł, kupiectwo i rzemiosło polskie, a bez pracy tuła się robotnik polski, rząd polski przychodzi z wnioskiem o ratyfikację umowy gospodarczej polsko - niemmieckiej. Czy zapomniano po 12 latach wolności o tej ciężkiej walce o spolszczenie miast polskich. Czy zapomniano o przyrzeczeniach rządu polskiego, jakie dał ludności pomorskiej, że o polskość Pomorza będzie się starał i nie dopuści do uszczuplenia praw jego? Czy zapomniano o przyrzeczeniach, jakie na zamku otrzymali przedstawiciele sfer gospodarczych w sprawie programu pomorskiego, a do dnia dzisiejszego niema z tego ani śladu?

Obecne przesilenie gospodarcze odbija się nietylko na warstwie posiadającej, która jest właścicielką tych warsztatów, ale przedewszystkiem na tych którzy w tych warsztatach pracują jako siły pomocnicze. Kryzys ten dla warstw pracowniczych w Polsce jeszcze się zwiększy, gdy traktat handlowy wejdzie w życie. Nacisk pieniądza, przemysłowców i handlowców niemieckich będzie bardzo silny, a przy osłabieniu finansowem naszych warsztatów może okazać się bardzo niebezpieczny. Przykro myśleć również o tem, jak robotnik polski wyjdzie z tego ciężkiego położenia, w jakim się dziś znajduje. Bo jeżeli ten przemysł, który dziś walczy o swój stan posiadania, który niema możności przeciwstawić się tej nawale, jaka pójdzie ze strony Niemiec po zawarciu traktatu handlowego, to robotnik najwięcej ucierpi dlatego, że warsztaty, w których pracuje, będą bezczynne. Historja z przed wojny się powtórzy, gdy robotnik polski musiał na obczyźnie szukać pracy. (Głosy na ławach B. B.: Jeszcze traktat nie podpisany). Ale go panowie za chwilę ratyfikować będą.

Sfery gospodarcze Pomorza w roku zeszłym zwróciły się do p. Prezydenta Rzeczypospolitej, ażeby temu Pomorzu, które jest zagrożone ze strony Niemiec, przyjść z pomocą. W tym duchu wypowiedzieli się już w lutym na konferencji prasowej w Toruniu przedstawiciele sfer, jak prezes Izby Rolniczej, który powiedział w swoim referacie, że „linja polityki niemieckiej nie zmieniła się od stulecia, pragnąłbym, aby Polska opracowała program gospodarczy obrony Pomorza i ażeby ten program nietylko był programem rządu, ale ażeby stał się własnością całego narodu, tak jak własnością narodu niemieckiego jest program jego rządu określony sławnym „Drang nach Osten". Zagadnienie to wymaga szczególnej czujności. Nasza obrona przeciwko umacnianiu się własności niemieckiej na Pomorzu jest niestety bardzo słaba. Sąsiad nasz, w którego terytorjum Pomorze się wcina, tworząc nasz dostęp do morza, ma swój wschodni program gospodarczy, nie zatrzymujący się u granic naszego państwa. Wnika on głęboko w naszą krainę, polski zaś zachodni program gospodarczy ogranicza się, jak dotąd, właściwie do zagadnień związanych bezpośrednio z Gdynią.

W razie ratyfikacji tego traktatu z Niemcami, handel polski będzie wystawiony na trudności nie mówiąc już o przemyśle, który tej nawale oprzeć się nie zdoła. Panowie przedstawiciele przemysłu, którzy zasiadają na ławach stronnictwa B. B. rozumieją dobrze, że ten traktat handlowy z Niemcami nie przynosi korzyści ani rolnictwu ani przemysłowi. Za to widocznie panu ministrowi chodzi o to, żeby jak najwcześniej był ratyfikowany, aby mógł tem załagodzić ciężką sytuację w Genewie.

Chciałbym jeszcze przytoczyć jeden fakt. Już we wrześniu r. 1926 z tej trybuny sejmowej b. minister Jerzy Zdziechowski powiedział wyraźnie: „Rząd który doszedł do władzy na skutek próby sił przez most, nie upada na skutek próby sił w tej Izbie". Stać panowie możecie tylko wielkością dokonanych czynów, albo zgniecie was wielkość w waszej odpowiedzialności. Czas potrzebny jest, zarówno do dokonania wielkich czynów, jak i do zwiększenia ciężarów odpowiedzialności. Czas ten dla Polski stracony nie będzie. Będzie to lekcja historji. Wszyscy chyba zdajemy sobie sprawę, że upadek rządu nie będzie przesileniem rządowem, ale będzie głębokiem przesileniem państwowem. Tu nie głosowanie parlamentarne będzie rozstrzygało, w tej chwili naród polski będzie rozstrzygał o swoim losie.

Z wielkich czynów waszych dotychczas już nam są znane: złamane prawo, Brześć i traktaty, które uszczuplają prawa Polaków do ziemi polskiej. My przedstawiciele zachodniej Polski ostrzegamy z tej trybuny przed uchwaleniem traktatów likwidacyjnego i handlowego dlatego, że przewidujemy początek likwidacji warsztatów polskich na ziemiach zachodnich. Ratyfikowanie umowy likwidacyjnej i zawarcie w dzisiejszej ciężkiej sytuacji traktatu handlowego nie przyczyni się do umocnienia naszych placówek na Pomorzu, przeciwnie to jest początek zalewu naszej dzielnicy zachodniej przez Niemców. Jako przedstawiciele ziem zachodnich, posłowie wybrani z woli narodu, a nie z rozkazu władzy, nie uznamy tego, co się dziś tu uchwala. Polska będzie wystawiona na łup Niemców, a my do tego dopuścić nie możemy. I dlatego przestrzegamy i żądamy, ażeby ten traktat, który ma być ratyfikowany został odroczony. Panowie się spieszycie, nawet w nocy chcecie go uchwalać, a Niemcy odroczyli ratyfikowanie traktatu do jesieni. Wasza gospodarka prowadzi kraj do ruiny. (Wrzawa na ławach B. B. Oklaski na prawicy).

Zgon kardynała Maffi

Rzym, 17. 3. (Tel. wł.). Dziś rano o godz. 1,45 zmarł kardynał Pietro Maffi.

Maffi urodził się 12 października 1858 r. Kardynałem został w r. 1907. Zmarły kardynał był, jako biskup Pizy, w pobliżu której położona jest letnia rezydencja królewska, w bliskich stosunkach z włoskim domem panującym. Młodej parze królewskiej udzielał ostatnio ślubu.

Ze śmiercią Maffiego liczba kardynałów spadła do 58 (w czem 30 nie Włochów).

Zamachy bombowe w stolicy Serbji

Białogród, 17. 3. (Tel. wł.). Dziś rano między godz. 5 a 7 nastąpił w pobliżu gmachu rządu wybuch czterech bomb. Jedna z bomb wybuchła przed gmachem ministerstwa wojny, reszta przed gmachami akademji wojskowej, ministerstwa komunikacji i finansów.

Narazie donoszą o jednym zabitym oficerze oraz kilku rannych przechodniach.

Jeden z rzeczników zbliżenia francusko-niemieckiego

Paryż, 16 3. (PAT). Z powodu konferencji, która odbyła się niedawno w Paryżu pomiędzy przedstawicielami niemieckiego centrum i francuskich kół katolickich, w dzienniku „Le Journal des Débats“ zamieszcza Pierre de Quirielle artykuł, w którym protestuje przeciwko obecności na tych naradach wiceprezesa stronnictwa centrowego p. Joosa, posła do Reichstagu.

Udział jego w rokowaniach w sprawie zbliżenia francusko-niemieckiego nie był — oświadcza autor artykułu zupełnie wskazany. Joos jest z pochodzenia Alzatczykiem, wyrósł i wychował się w rodzinie, znanej ze swego przywiązania do Francji, później jednak dostał się pod wpływy niemieckie i stał się gorącym rzecznikiem pangermanizmu, i brał nawet czynny udział w podniecaniu ruchu autonomicznego w Alzacji. W czasie wojny wyróżnił się okrucieństwem wobec Alzatczyków, podejrzanych o sympatje dla Francji. Autor artykułu pisze, że otrzymał od licznych patrjotów alzackich szereg listów, wyrażających zdziwienie, że dopuszczono do tego, aby w Paryżu przemawiał w imieniu katolików niemieckich człowiek, którego uważają za renegata w pełnem znaczeniu tego słowa.

Przyjazd delegata rządowego do Gdyni

Gdynia, 17. 3. (Tel. wł.). Nowy delegat rządowy dla Gdyni, p. Zabierzowski, przybyć ma tutaj jutro. Pobyt p. Zabierzowskiego w Gdyni, w charakterze informacyjnym, ma trwać trzy dni.

Połowy na naszem morzu.

Hel, 16. 3. (Tel. wł.). Chociaż port rybacki na Helu blokowany jest przez lody, kutry z Helu, Jastarni i Kuźnicy wychodzą codziennie na połów szprot. Dzienna zdobycz 30—35 kutrów jest bardzo obfita i wynosi 2000 do 2500 centnarów. Rybacy czekają na ustalenie się wiatru, żeby przystąpić do połowu wiosennego łososia. S. B.

Samobójstwo córki Fałata

Warszawa, 17. 3. (Tel. wł.). Przy ul. Senatorskiej 19 popełniła samobójstwo, rzuciwszy się z trzeciego piętra na bruk, Helena Niemczewska, żona przemysłowca, matka trojga dzieci. Powodem samobójstwa był stan nerwowy. Niemczewska była córką znakomitego malarza Juljana Fałata. (w)

Król Alfons w Londynie

Londyn, 17. 3. (PAT). W związku z przyjazdem do Londynu króla Alfonsa hiszpańskiego przedsięwzięte zostały nadzwyczajne środki ostrożności. Na dworcu kolejowym przestrzeń około 50 jardów, dzieląca publiczność od angielskiej pary królewskiej, przybyłej na powitanie króla Alfonsa, była przepełniona znaczną liczbą detektywów. Incydentu żadnego nie było. Króla Alfonsa, przejeżdżającego z dworca do pałacu Kensington, który zamieszkuje chora obecnie księżna Beatrycze, tłum owacyjnie witał.

Oświadczenie

Otrzymujemy następujący list z prośbą o umieszczenie:

„Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

„Z notatki, zamieszczonej w „Kurjerze Poznańskim“ nr. 120 z dnia 14 b. m p. t. „Świadectwo przed sądem“, dowiedziałem się, że b. dziekan wydziału rolniczo - leśnego Uniw. Pozn., prof. dr. Zygmunt Pietruszczyński, zeznał — w procesie prywatno - karnym przeciwko prof dr. Czesławowi Znamierowskiemu o zajścia na odczycie Juljusza Kaden - Bandrowskiego — iż w dniu 11 listopada 1929 nie byłem już studentem, ponieważ poprzednio zostałem rzekomo relegowany z uniwersytetu.

„Stwierdzam, że powyższe oświadczenie prof Pietruszczyńskiego jest niezgodne z prawdą.

„Z żadnej uczelni nie byłem nigdy relegowany.

„Na odczycie J. Kadena - Bandrowskiego byłem obecny jako student Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, a absolwent wydziału prawno - ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego.

„(—) Zbigniew Łukaczyński.“

„Poznań, dnia 16 marca 1931 r.“

Najnowsza powieść Marji Rodziewiczówny

o której pisaliśmy w dzisiejszym numerze porannym, ma tytuł

GNIAZDO BIAŁOZORA.

Autorka przeznaczyła ją wyłącznie dla pisma naszego.

Walne zebranie Związku Ziemian

Po nabożeństwie w kościele św. Marcina rozpoczął się dziś, krótko po godz 10-tej, walny zjazd Wielkopolskiego Związku Ziemian w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej

Zebranie zagaił prezes Związku Ziemian, p. Jan Żółtowski, który objął funkcje przewodniczącego walnego zebrania w otoczeniu prezydjum, pp. wiceprezesów Turno i Lipskiego. Przewodniczący powitał na wstępie delegata J. Em. ks. Prymasa Hlonda, ks. infulata Rucińskiego, podkreślając trwałość Związku Ziemian z tradycjami Kościoła katolickiego, poczem powitał J. M. p. rektora U. P. Kasznicę, prezesa Wielkopolskiej Izby Rolniczej p. dr Chosłowskiego, prezesa Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych p. M. Zenktellera, przewodniczącą Związku Ziemianek, hr. Brezinę, i innych.

Po przyjęciu porządku obrad przystąpiono do wysłuchania sprawozdania prezesa Związku Ziemian oraz szczegółowego sprawozdania wiceprezesa z czynności Związku w roku sprawozdawczym. Nad referatami wywiązała się długa i ożywiona dyskusja, która trwa, gdy to piszemy.

Dyskusja krystalizuje się w kierunku wszczęcia przez ziemiaństwo pewnej akcji doraźnej, która polegałaby na aktywniejszem działaniu powiatowych agend Związku Ziemian na terenie zawodowo - rolniczym przy wydatniejszej akcji samopomocowej ziemiaństwa.

W ciągu sesji przedpołudniowej załatwi zjazd sprawozdanie komisji rewizyjnej, wniosek o pokwitowanie dla zarządu, uchwalenie budżetu i składek członkowskich na r. 1931 — poczem dokona wyborów do zarządu. Dalszy ciąg obrad odbywa się po przerwie obiadowej. Wygłoszony będzie szereg referatów, a w dniu jutrzejszym nastąpi zamknięcie walnego zebrania.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 17. 3. 1931 r.

Spędzono: wołów 116, buhajów 225, krów 416, świń 1645, cieląt 390, owiec 100; razem 2892 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowemi).

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	100—110
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	90— 96
Mięsiste tuczone starsze	78— 86
Miernie odżywione	60— 64
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	94—104
Tuczone mięsiste	84— 92
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	70— 80
Miernie odżywione	60— 64
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	100—106
Tuczone mięsiste	86— 96
Nietuczone dobrze odżywione	60— 72
Miernie odżywione	40— 50
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	96—102
Tuczone mięsiste	86— 94
Nietuczone, dobrze odżywione	70— 80
Miernie odżywione	58— 64
Młodzież:	
Dobrze odżywione	60— 64
Miernie odżywione	46— 54
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	124—130
Tuczone cielęta	114—120
Dobrze odżywione	104—110
Miernie odżywione	84— 90
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—160
Tuczone starsze skopy i maciórki	120—130
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	124—130
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	118—122
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	104—116
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	94—100
Maciory i późne kastraty	96—106
Świnie bekonowe	106—114

Przebieg targu wyczekujący.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9225 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.927 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.11 do 212.41 zł, gotówką 211.71 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172.98 do 173.24 zł, gotówką 172.64 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 17. 3. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr (117,9 f w.h.), b) pszenicy 735,5 gr (124,8 f w.h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr (113,1 f w.h.), d) owsa 464,5 gr (77,5 f. w.h.).

„Ceny tranzakcyjne“

Żyto 60 tonn par. Poznań	21.30
Żyto 30 tonn par. Poznań	21.40
Żyto 30 tonn par. Poznań	21.50

Usposobienie stałe.

„Ceny orjentacyjne“ parytet Poznań

Pszenica	25.00 — 25.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	20.50— 21.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.00— 25.00
Usposobienie spokojne.	
Owies pastewny	18.75— 19.75
Owies jednolity nadający się do siewu	21.00— 22.00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł. work	31.25— 32.25
Usposobienie stałe.	
Mąka pszen. 65% wł. work	39.00— 42.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15.75— 16.75
Otręby pszenne	16.00— 17.00
Otręby pszenne (grube)	17.00— 18.00
Rzepak	38.00— 40.00
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	32.00— 35.00
Peluszka	39.00— 42.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Łubin niebieski	19.00— 21.00
Łubin żółty	30.00— 34.00
Seradela	75.00— 78.00
Koniczyna czerwona	220.00—310.00
Koniczyna biała	280.00—400.00
Koniczyna szwedzka	200.00—230.00
Koniczyna żółta odłuszczona	110.00—125.00
Koniczyna żółta w łuskach	58.00— 65.00
Tymoteusz	80.00—100.00
Rajgras angielski	95.00—110.00
Tatarka	24.00— 27.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 120 tonn, pszenicy 185 tonn, jęczmienia 40 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 3. 1931 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe wykazało tendencję nieco mocniejszą, przyczem zauważono w niektórych papierach większy brak materjału, a zwłaszcza przy pożyczkach państwowych. Wskutek tego lekko zwyżkowała 5 proc. pożyczka konwersyjna, za którą płacono 49—49¼ proc. i poż. inwestycyjna, którą poszukiwano po 95.— Pozatem płacono za 8 proc. obligacje m. Poznania z roku 1929 po 92 proc. w złocie i robiono tranzakcje 8 proc. listami dolarowemi (staremi) po 90 proc. (przy dew. 8.90). Dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 16.—, jednakże nie było oddawców.

Akcje bankowe pozostały bez obrotu i bez notowania. Dopytywano się o Bank Polski po 132.—, lecz bez oddawców.

Z akcyj przemysłowych oddawano Cegielskiego po 35.— i obracano R. Mayem po 25.— Pozatem poszukiwano Lubań-Wronki po 48.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49—49¼% P.
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 90% +

(Kurs w złotych)

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 95.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 35.— O.
Lubań-Wronki I—IV em. 48.— P.
Dr. Roman May I em. zł. 25.— +

Tendencja nieco mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 17. 3. 1931 r.

Waluty	Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.92, sp.: 8.94, kup.: 8.90.	

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Belgja	124.42	124.73	124.11
Holandja	357.75	358.65	356.85
Londyn	43.36¼	43.47	43.25½
Nowy Jork	8.918	8.938	8.898
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Paryż	34.93	35.02	34.84
Praga	26.44½	26.51	26.38
Szwajcarja	171.75	172.18	171.32
Wiedeń	125.45	125.76	125.14
Włochy	46.77	46.89	46.65
Berlin	212.55		

Tendencja cokolwiek słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	93.75	93.50
4% inw seryjne sztuki		100.00
3% poż. bud.	45.50	45.25
5% poż kolw.	50.00	51.00
6% poż. dol.		76.00
10% poż. kol.		104.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—135.00
Siła i Światło	0.00— 65.00
W. T. F. Cukru	29.00— 29.50
Lilpop	0.00— 20.25
Rudzki	12.00— 11.50

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Komentarz.

Tendencja dla papierów państw. przeważnie mocniejsza, dla listów zast. nieco słabsza, dla akcyj przeważnie mocniejsza. Z bankowych mocniejszy Bank Polski — Siła i Światło słabsza, Cukier mocniejszy, z metalurgicznych mocniejszy Rudzki, cokolwiek słabszy Lilpop.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 17. 3. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg	289.00—291.00
po tej samej cenie sprzed.	
Tendencja osłabiona.	
Żyto march 70—71 kg.	183.00—185.00
Tendencja stała	
Jęczmień march. brow. od st załad. wania	222.00—232.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	206.00—222.00
Tendencja mocniejsza	
Owies march. od st załad	160.00—165.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	34.75—41.00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przem do 60%	26.25—29.75
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	13.30—13.60
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	12.50—12.75
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	23.00—28.00
Groch drobny jadalny	22.00—24.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	24.00—27.00
Bób polny	17.00—19.00
Wyka	23.00—25.00
Łubin niebieski	13.00—15.00
Łubin żółty	21.00—25.00
Seradela nowa	56.00—60.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	15.60—16.00
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.40— 7.50
Śrót Soya	15.20—16.20
Płatki ziemniaczane	14.70—15.20
Słoma żytnia pras. drut.	0.50— 0.65
Słoma pszenna pras. drut.	0.50— 0.60
Słoma owsiana pras. drut.	0.45— 0.65
Słoma jęczmienna drut.	0.50— 0.65
Słoma żytnia dł. wiąz.	0.70— 0.95
Słoma żytnia pras. sznur.	0.55— 0.75
Słoma pszenna pras. sznur.	0.45— 0.60
Sieczka	1.25— 1.45
Tendencja spokojna.	
Siano zwykłe handlowe	1.30— 1.50
Siano dobre I pokos	1.80— 2.20
Tymoteusz luźny	2.90— 3.25
Siano koniczynowe	2.50— 3.00
Siano Mielitz luźne (Warta)	1.60— 1.80
Siano Mielitz luźne (Havel)	1.20— 1.45
Tendencja utrzymana.	

Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 17. 3. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	46.925	47.125
Noty wielkie	46.80	47.20

Wczorajsze obrady Sejmu

Krótką relację telefoniczną o wczorajszem (23-ciem) posiedzeniu Sejmu uzupełnić jeszcze należy następującemi szczegółami:

Posiedzenie Sejmu znowu przeciągnęło się do późna w noc. Długi porządek dzienny, obejmujący poważne sprawy, zawierał kilka, które szczególnie poruszają opinję publiczną, żeby tylko wspomnieć ustawę emerytalną. Przemówienie min. Matuszewskiego, wygłoszone przy tej sprawie, znowu zawierało ciekawe szczegóły i zapowiadało dalsze świadczenia i daniny społeczne na rzecz skarbu.

Obrady rozpoczęły się od trzeciego czytania projektu ustawy przeciwalkoholowej.

Ustawa alkoholowa

Pos. Kornecki (Kl. Nar.) polemizował z wywodami wiceministra skarbu Starzyńskiego, któremu zarzucał lekceważenie statystyki, dowodzącej szerzenia się alkoholizmu wśród młodzieży i zwalczanie prohibicji, jako nieżyciowej, choć przecież nikt prohibicji się nie domagał. Z wywodów p. wiceministra wynika również, że pijaństwo nie ma decydującego wpływu na zwiększanie się wypadków kolejowych, że, zdaniem p. Starzyńskiego, winni głosować za tą ustawą, gdyż poprawia ona poprzednią w duchu żądań Episkopatu. Mówca zestawia postanowienia ustawy z postulatami Episkopatu i dochodzi do wniosku, że nowela żądaniom tym nie czyni zadość; zapytuje więc, czy rząd w całości podziela pogląd wiceministra, że projekt odpowiada życzeniom biskupów. Na zakończenie mówca popiera wnioski swego stronnictwa, zgłoszone do III czytania, mające zbliżyć ustawę do tego, czego domaga się Episkopat.

Szereg poprawek zgłosił też pos. Ciołkosz (P. P. S.), poczem wicemin. Starzyński bronił się przed zarzutami dość niefortunnie; szczególnie mu chodziło o stanowisko Episkopatu, dlatego też w polemice z pos. Korneckim cytował ustępy, ale pos. Rymar wykazał mu faktyczną nieznajomość listu Episkopatu.

W rezultacie przyjęto dwie drobne poprawki opozycji, za któremi opowiedział się referent, a mianowicie pos. Grossmanówny (Kl. Nar.), by zakaz sprzedaży alkoholu dotyczył nieletnich do lat 21, a nie 20, oraz pos Ciołkosza (P. P. S.), w sprawie zakazu sprzedaży podczas wyborów do ciał ustawodawczych lub ciał samorządu terytorjalnego, gospodarczego i ubezpieczeń społecznych.

Listy zastawne i obligacje

Przyjęto zkolei w trzech czytaniach ustawę o zabezpieczeniu praw posiadamia listów zastawnych i obligacyj w razie wykupu lub odkupu przez państwo na cele reformy rolnej nieruchomości obciążonych pożyczkami, zabezpieczającemi listy zastawne i obligacje.

Przeciwko tej ustawie wystąpili przedewszystkiem posłowie chłopscy. Pos. Madejczyk (Kl. Chł.). dowodził, że projekt ten obala zasadę reformy rolnej, mianowicie cenę ziemi przy wykupie przymusowym; przestrzega przed doprowadzeniem ludu do rozpaczy i proponuje odesłanie projektu do komisji reform rolnych. Podobnie przemawiali przeciwko projektowi posłowie Langier i Nowicki (P. P. S.), którzy widzieli w nim podważenie zasad reformy i uleganie „obszarnikom". Rezolucję p. Madejczyka odrzucono.

Po krótkiej debacie przyjęto ustawę o pożyczce długoterminowej dla przedsiębiorstwa „państwowe zakłady wodociągowe na G. Śląsku", powstałego celem uzupełnienia urządzeń wodociągowych dla zadość uczynienia konwencji genewskiej, wygasającej w r. 1937.

Sprawy kolejowe

Przyjęto również ustawę o wykupie kolei Chabówka — Zakopane. Poruszano przy tej okazji konieczność ukrócenia czasu jazdy, budowę nowych dróg kolejowych, ale przedstawiciel min. komunikacyj odpowiedział, że uzależnioną jest ona od budowy linji kolejowej Warszawa — Radom i Miechów — Kraków, która to budowa przewidziana jest w pierwszej kolejności. Budowa kolei Kraków — Myślenice nie jest przewidziana.

Przyjęto też ustawę o skupie kolei fabryczno - łódzkiej za cenę 3.717.000, a towarzystwo ma otrzymać nadto 3.829.000 zł tytułem wynagrodzenia za eksploatację przez skarb od 11 listopada 1918 r.

Ustawa emerytalna

Szczególnie obszerna debata rozwinęła się nad nowelizacją ustawy emerytalnej. Zaingaugurował ją min. Matuszewski.

Po przemówieniu referenta projektu, pos. Polakiewicza izba odroczyła obrady do godz. 16.

Po przerwie, pierwszy w dyskusji zabrał głos pos. Kornecki (Kl Nar.). Mówca wywodzi, że przyczyny olbrzymiego wzrostu wydatków emerytalnych leżą nie w tem, że ustawa emerytalna jest obszerna liczebnie, lecz w polityce emerytalnej rządu, wskutek której mnoży się ilość t. zw. młodych emerytów zarówno cywilnych jak i wojskowych Jeżeli rząd chce zredukować wydatki emerytalne, to powinien skorzystać z uprawnień i powołać do służby tych młodych emerytów, którzy w wielu wypadkach siedzą bezczynnie. W sprawie podniesienia wkładki emerytalnej stanowisko Klubu Narodowego nie odbiega od poglądów ministra skarbu Klub Narodowy uważa jednak za konieczne, aby rząd rychło przystąpił do utworzenia funduszu emerytalnego, któryby oparty był na pewnej samowystarczalności Ustawa w pewnych punktach porządkuje pewne sprawy, a nawet zawiera polepszenia, niektóre jednak postanowienia nowej ustawy emerytalnej, klub mówcy musi zwalczać. Mówca w zakończeniu proponuje rezolucję, wzywającą rząd do zaprzestania zwalniania na emeryturę pracowników, którzy nie mieliby pełnych praw do emerytury.

Po tem przemówieniu izba przystąpiła do głosowania. Odrzucono wszystkie poprawki mniejszości, projekt zaś ustawy przyjęto w 2 i 3 czytaniu w brzmieniu komisyjnem, a także rezolucje, zaproponowane przez komisję.

Zaopatrzenie b. skazańców politycznych

Następnie pos. Wojnar (B B.) zdawał sprawę o wniosku P. P. S w sprawie nowelizacji rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o zaopatrzeniu byłych skazańców politycznych.

Izba w głosowaniu przyjęła projekt ustawy o zaopatrzeniu b. skazańców politycznych w 2 i 3 czytaniu według wniosku komisji wraz z rezolucją tejże Następnie przyjęto w 2 i 3 czytaniu szereg projektów ustaw. m. in. projekt ustawy o dowodach prawa własności dla gruntów scalonych, projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o wierzytelnościach w walutach obcych i złotych w złocie i hipotecznie zabezpieczonych, i projekt ustawy o zapewnieniu czasowych mieszkań dla zwolnionych robotników rolnych.

Sprawy rolne

Następnie pos Tebinka (B. B.) referował wniosek Klubu Chłopskiego w sprawie obniżenia waloryzacji rent na włościach rentowych w b dzielnicy pruskiej. W głosowaniu odrzucono wnioski mniejszości, a przyjęto rezolucję, wzywającą rząd do zbadania sprawy waloryzacji rent, ciążących na włościach rentowych oraz do przeprowadzenia odpowiednich zmian w rozporządzeniu Rady Ministrów w kierunku ich zmniejszenia. Dotyczy to włości rentowych w b. zaborze pruskim, nabytych po objęciu tych ziem przez władze polskie.

W końcu posiedzenia pos. Jakowicki zreferował wniosek posłów Klubu Chłopskiego o przesunięcie płatności rat pożyczek, udzielonych parcelantom przez Bank Rolny. Wniosek domaga się przesunięcia terminu do 1934 r. Komisja z uwagi na to, że takie moratorjum poderwałoby zaufanie do papierów zastawnych proponuje przejść nad wnioskiem do porządku dziennego Wniosek komisji w głosowaniu przyjęto.

Na tem obrady zakończono Następne posiedzenie Sejmu dzisiaj o godz. 10-tej rano.

1 tabl. 8 460

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
Br. Żmidziński, Poznań,
Piekary nr. 5. nw 8454

Walka o trupy żydowskie

W sejmowej komisji administracyjnej, w piątek, rozegrała się ostra walka o sprawę trupów żydowskich. Rzecz ta wlecze się od lat i na każdą kadencję sejmową wypływa wskutek zgłaszania odpowiednich wniosków przez przedstawicieli Żydów. W tym Sejmie odpowiedni wniosek zgłosił pos. Grünbaum, a referat o nim komisja administracyjna przydzieliła pos. dr. Tad. Bieleckiemu (Kl. Nar.). Referent opracował rzecz nader gruntownie, to też wystąpienie jego wywołało duże zainteresowanie i znalazło silny oddźwięk w komisji.

Tło sprawy

W przemówieniu swem pos. Bielecki stwierdził, że wniosek pos. Grünbauma i tow. o ustawodawczem uregulowaniu sprawy dostarczania zwłok do zakładów anatomicznych wyższych uczelni wypłynął na tle trudności, z jakiemi spotykali się studenci - medycy z powodu braku materjału prosekcyjnego Niestety ani proponowana przez p. Grünbauma ustawa, ani tem mniej jej obszerne uzasadnienie nie wspomina o istotnej, głębszej przyczynie starć i walk na wydziałach medycznych, a natomiast ujmuje w sposób jednostronny szereg spraw, co nie pozwoliło prawdopodobnie wnioskodawcom dojrzeć właściwego źródła niepokoju na uniwersytetach.

Czy Żydzi są pokrzywdzeni?

Wnioskodawcy wspominają o rzekomem pokrzywdzeniu studentów Żydów przy przyjmowaniu na wydział medyczny i kwestjonują sposób przyjmowania, stosowany przez władze uniwersyteckie nazywając go mianem numerus clausus. Pretensja niesłuszna, ponieważ ograniczenia, stosowane przy przyjmowaniu na wydział medyczny, dyktowane są nie względami narodowościowemi, ale brakiem miejsca w pracowniach i prosektorjach. Władze uniwersyteckie opierają się na art. 39 ustawy o szkołach akademickich z dn. 13 lipca 1920 r., który w punkcie 3-cim np. dziekanom powierza przyjmowanie studentów na wydział". Żeby uniknąć jednostronności, dziekani wylaniają komisje, które na podstawie konkursu matur i stopni egzaminacyjnych przyjmują studentów na wydziały medyczne. System ten nie jest właściwością tylko polską, stosują go o wiele szerzej uniwersytety amerykańskie, np. Harward. Yale, John Hopkins. Ann Arbor i inne, nie mówiąc o europejskich.

Wymowne liczby

A jak wygląda w praktyce rezultat przyjęć na wydziały medyczne, świadczą wymownie cyfry, których przecie nie można posądzić o stronniczość i antysemityzm:

Rok szkolny 1928/29

	Ogółem studentów	Żydów	%
Uniw. Warsz. .	1.045	227	21 7
Uniw. Jagiell. .	709	140	19,7
Uniw. Jana Kazim. we Lwowie .	636	110	17,3
Uniw. Stef. Batorego w Wilnie .	661	213	32.2

W roku szkolnym 1929/30 procent studentów Żydów na wydziałach medycznych wymienionych uniwersytetów wykazuje wszędzie tendencje do wzrostu, np. w Wilnie sięga 35 procent.

Chybiony atak na senaty

W motywach ustawodawczych wnioskodawcy atakują senaty akademickie i rady wydziałów lekarskich za wydanie przepisów, normujących w sposób, coprawda, niedoskonały, ale zgodny z obecnym stanem rzeczy, prace studentów w prosektorjach, twierdząc, że uchwały te senaty powzięły „pod presją studentów antysemickich". Trzeba się zastrzec przeciwko imputowaniu władzom uniwersyteckim, jakoby ulegały wpływom studentów, wydały one słuszne przepisy, które umożliwiły pracę w prosektorjach, a nie ich już jest winą, że przepisy te odpowiadały, w części przynajmniej, postulatom polskiej młodzieży uniwersyteckiej. Spory i trudności wyrosły na tle systematycznego oporu, jaki stosowali Żydzi przy dostarczaniu zwłok. Odwrócenie uwagi od istoty sprawy, t. j. od uchylania się społeczeństwa żydowskiego od dostarczania trupów do prosektorjów, sprawiło, że proponowana ustawa wcale się tą sprawą nie zajmuje.

Przesądy żydowskie

Tymczasem znów statystyka wykazuje, że w Wilnie w ciągu czterech lat (1924—1927) dostarczono tylko jedne zwłoki żydowskie do prosektorjum, a 5 zwłok przekazanych w tym czasie — odebrano. W Warszawie od r. 1926 — 1930 dostarczono zaledwie 11 zwłok żydowskich na ogólną sumę 1.400. Jest to zaledwie 0.78 procent ogólnej liczby zwłok preparowanych. W tym właśnie biernym oporze, wypływającym z przepisów i ciemnoty religijnej, tkwi źródło niepokojów, na wydziałach medycznych Nie trzeba było tak daleko szukać i obarczać odpowiedzialnością za brak zwłok w prosektorjach władz uniwersyteckich i administracyjnych, ale trzeba było dojrzeć istotną przyczynę, polegającą na niechęci i uchylaniu się od dostarczania zwłok przez społeczeństwo żydowskie do zakładów anatomicznych.

O równouprawnienie... z Żydami

Referent uważa, że narazie wystarczą okólniki istniejące. Przyjęcie ustawy w brzmieniu proponowanem, ulegalizowałoby fakt systematycznego niedostarczania zwłok żydowskich, zniosłouchwały senackie, które jako tako normują prace w prosektorjach, dałoby powód do nowych słusznych wystąpień polskiej młodzieży akademickiej Niema żadnej dobrej racji, ażeby dla celów naukowych oddawali zwłoki tylko chrześcijanie i należy domagać się conajmniej równouprawnienia z Żydami w sprawie dostarczania zwłok do prosektorjów.

Nie można legalizować przesądów religijnych i drażnić uczuć młodzieży polskiej.

Z tych powodów, w imię zapewnienia możności spokojnego studjowania na wydziałach medycznych, poseł dr. Tadeusz Bielecki zaproponował przejście do porządku dziennego nad wnioskiem pos. Grünbauma.

W dyskusji pos. Sommerstein (Kl. Żyd.) i Dubois (P. P. S.) usiłowali bronić też wniosku pos. Grünbauma. Stanowisko referenta poparła pos. Wolska (B. B.) i wicemin Korsak, poczem. po ciętej odpowiedzi pos. Bieleckiego, przyjęto jego wniosek przeciwko głosom socjalistów i Żydów.

np 8599

Nowa ofensywa pangermanizmu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, 13 marca.

Problem stosunków francusko-niemieckich tak wysoce dominuje nad wszystkiemi innemi kwestjami, że jakkolwiek chciałoby się zmienić temat, to siłą rzeczy jest się zmuszonym powracać do tego samego zagadnienia: Francja a Niemcy.

Bezczelna odpowiedź gen. Groenera na oświadczenie francuskiego ministra wojny, Maginot'a, do żywego poruszyła tutejszą opinję narodową. Podobno bowiem publiczne wystąpienie oficjalnego reprezentanta Rzeszy najdobitniej wykazało, jakie są istotne dążenia militarne Niemiec. Dowiodło, że można w ich manifestacjach doszukać się wszystkiego za wyjątkiem „dobrej woli", czy też chociażby jakichkolwiek objawów „ducha lokarneńskiego"; że wreszcie nastroje, które towarzyszą przygotowaniom do konferencji rozbrojeniowej, nie wróżą nic dobrego, bo pangermanizm jest bardziej niż kiedykolwiek zdecydowany na przeprowadzenie ofensywy na całej linji, zmierzającej do rewizji politycznej i moralnej traktatów pokojowych.

Minister wojny Maginot w swojem oświadczeniu podkreślił tylko, że to Niemcy sprowokowały wojnę 1914 r.; że zatem obowiązujące ich przepisy wojskowe są logiczną konsekwencją dokonanego na Francję najazdu i poniesionej klęski, że wreszcie przyszła konferencja rozbrojeniowa będzie musiała zachować różnicę pomiędzy najeźdźcą, a narodami zwycięskiemi.

Przeciwko temu stanowisku, zajętemu przez francuskiego ministra, a opierającemu się na postanowieniach wersalskich, występuje właśnie z brutalną otwartością gen. Groener. Przedewszystkiem odpiera on gwałtownie tezę odpowiedzialności Niemiec za wywołanie wojny, tezę odpartą, jak twierdzi, przez międzynarodową „naukę historyczną". Zrozumiałe też jest, iż domagając się zwołania jakiegoś nowego ciała, któreby orzekło o niewinności Germanji, podnosi tem samem w oczach narodu niemieckiego niewinność tę do wartości dogmatu. Jakże w tych warunkach dziwić się, iż 90 procent ludności, według p. Rechberga, jest przekonane, że Niemcy prowadziły w 1914 r. wojnę obronną?

Gen. Groener omówił następnie w sposób niemniej prowokujący proces zbrojeń francuskich, utrzymując, iż dokonane redukcje nie są żadnem rozbrojeniem, gdyż armja francuska nie została wskutek nich osłabiona. Armji tej przeciwstawił armję niemiecką pod każdym względem zgodną z przepisami wersalskiego „Diktat". Gen. Groener chwyta się fałszywej interpretacji tego traktatu, jaką się posługują nietylko Niemcy, ale i francuscy pacyfiści, a mianowicie, że przykład, dany przez Rzeszę, powinien stać się sygnałem do rozbrojenia innych państw, albo też do zbrojeń tej ostatniej!

Jak więc widzimy, gra Niemiec jest coraz jaśniejsza. Prowadzą zaś je one na dwa fronty, z jednej strony organizuje Berlin intensywną kampanję za t zw. pacyfistyczną rewizję granic, pozyskując dla niej coraz liczniejszych zwolenników nawet we Francji; z drugiej zaś przygotowuje teren pod konferencję rozbrojeniową, głosząc, że ponieważ inne państwa europejskie nie zastosowują traktatów w kwestji rozbrojenia, przeto Niemcy muszą się zbroić! Nie potrzeba chyba dodawać, że z chwilą, kiedy będą posiadały armję, stojącą na wysokości zadania, to i bez pomocy pacyfistycznej przeprowadzą scame rewizję granic.

Jeżeli jednak germanizm tak wzrósł na siłach, by móc wobec byłych zwycięzców zająć równie zuchwałe stanowisko, to doszedł do tego niezawodnie dzięki pomocy socjalistów i lokarnistów. Ta łączność dążeń międzynarodowych i pangermanistycznych zasługuje zresztą na szczególną uwagę. Czyż bowiem jeszcze w ostatnich dniach belgijski socjalista Vandervelde nie oświadczył, że „nikt dzisiaj nie odważyłby się twierdzić, iż na Niemcy spada wyłączna odpowieddzialność za wypowiedzenie wojny i że odpowiedzialność pośrednia nie ciąży i na innych narodach"! W ślad za nim poszedł — i to już po oświadczeniu gen. Groenera — francuski poseł Paweł Faure, będący istotnym dowódzcą tutejszych socjalistów. „Kiedy historja bezstronna będzie na podstawie dokumentów osądzadzała ostatnią wojnę — powiedział on to żaden z wielkich narodów nie zostanie przez nią uznanym za niewinny".

W kwestji zaś zbrojeń zarówno socjaliści jak i radykali tutejsi, stanowiący gros zastępów lokarneńskich, uznają za słuszne domagania się Niemców „równości" w redukcjach armij, albo też „parytetu" dla Rzeszy w zbrojeniach. To też do tych poprzednich głosów należy jeszcze dorzucić oświadczenie ostatnio uczynione w Lyonie przez p. Herriot'a. Dla niego, jak i dla wielu innych zwolenników zbliżenia francusko-niemieckiego, nie traktat wersalski zapewni pokój. Były minister na poparcie swych słów przypomina, że po traktacie w Tylży, który ograniczał ściśle możliwości zbrojeń Prus, te ostatnie potrafiły ukryć swe siły... Dlatego też p. Herriot łudzi się, że prawdziwe bezpieczeństwo i pokój osiągnie się tylko wtedy, kiedy Niemcy zostaną włączone i związane w „ogólny system rozbrojenia"!

Jak więc widzimy, najbrutalniejsze ostrzeżenia ministra Groenera i jemu podobnych nie otworzą oczów tutejszym pacyfistom. P. Herriot, czy też francuski minister spraw zagranicznych pozostają wierni utopjom, żywionym względem uczuć „demokratycznych" i „pokojowych" Niemiec. I dlatego ów niezawodnie największy francuski rysownik-karykaturzysta, jakim jest Sennep, przedstawił niedawno swoim genjalnym ołówkiem niezwykłą uroczystość, jaka odbyła się w gabinecie ministerjalnym premjera Lavala. Na karykaturze tej widzimy, jak p. Laval, w obecności pp. Tardieu i Maginota, wręcza p. Briandowi ... białą laskę Symbol to zaś ślepoty, gdyż laskami takiemi posługują się teraz w Paryżu niewidomi.

L. Briares.

Afera pocztówek imieninowych przed sądem

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej":

W listopadzie ubiegłego roku ukazały się w „Kurjerze Warszawskim" ogłoszenia, o poszukiwaniu kilkunastu „wybitnie inteligentnych panów" do pracy społecznej na wyjazd do większych miast na terenie całego kraju. Kiedy pod wskazany adres (Żórawia 11 m. 4), zgłosiło się kilkanaście osób, okazało się, że owa praca społeczna polega na zbieraniu zamówień na komplety 200 pocztówek imieninowych i hołdowniczych, po cenie 30 zł. za komplet.

Tytułem wynagrodzenia przyrzeczono; bilety kolejowe wolnej jazdy, bezpłatne mieszkanie w prowincjonalnych oddziałach B. B., 20 procent od obrotu, czyli 6 złotych od sprzedanego kompletu i natychmiastową wypłatę zarobków po powrocie do Warszawy. Przy tak wspaniałych warunkach, nie zabrakło kandydatów do „pracy społecznej na prowincji" i zaangażowano około 20 agentów.

Wszyscy agenci zostali zaangażowani przez pp.: Edwarda Zarębskiego i Bronisława Gramplowicza, występujących w imieniu „Komitetu obchodu zwycięskiego odparcia najazdu Rosji Sowieckiej", na którego czele stoi b. marszałek Szymański.

„Praca społeczna" rozpoczęła się zaraz po wyborach. Kiedy po uzyskaniu odpowiedniej ilości kompletów agenci powrócili do Warszawy i zażądali wypłacenia prowizji, spotkał ich srogi zawód. Umówioną prowizję zmniejszono, a nawet tak okrojonych zarobków po dziś dzień większości agentom nie wypłacono. Poszkodowani zwracali się niejednokrotnie do członków prezydjum komitetu, pp.: Szymańskiego, Sieroszewskiego i Waryńskiego z prośbą o interwencję, ale ci odsyłali ich do pp. Zarębskiego i Gamplowicza.

Po wyczerpaniu wszelkich środków, poszkodowani złożyli skargi do sądu pracy III-go okręgu w Warszawie, przy ul. Elektoralnej nr. 28. Skargi skierowane są przeciwko: Komitetowi obchodu dziesięciolecia w osobach: Juljusza Szymańskiego, Wacława Sieroszewskiego i Tadeusza Waryńskiego, oraz przeciwko Edwardowi Zarębskiemu i Bronisławowi Gamplowiczowi.

Fiasko akcji „pocztówkowej" w Poznaniu.

W uzupełnieniu naszych doniesień o akcji „pocztówkowej" w szkołach poznańskich, stwierdzić należy, że akcja ta spaliła zupełnie na panewce, wywołując tylko wielkie rozgoryczenie wśród młodzieży.

Podobnie, jak w gimnazjum im. Marcinkowskiego, także w gimnazjach im. Mickiewicza, Marji Magdaleny, Jana Kantego i innych uczelniach olbrzymia większość uczniów kategorycznie odmówiła zakupienia i wysłania pocztówek „imieninowych".

Także na terenie Poznania w niektórych uczelniach lub klasach stosowano niedopuszczalny nacisk przez sporządzanie specjalnych wykazów uczniów, którzy zakupili pocztówki, i tych, którzy nie chcieli ich zakupić.

Wręcz niedopuszczalnego nacisku używał jeden z wykładowców w Państwowej szkole Budownictwa, gdzie uczniowie również odmówili zakupna pocztówek.

Podobne wiadomości otrzymujemy w dalszym ciągu z prowincji wielkopolskiej.

Dlaczego w nocy?

„Robotnik" zwraca uwagę, że wszystkie drażliwe sprawy w Sejmie stara się „sanacja" załatwić w nocy. Czem to wytłumaczyć?

„Niepodobna zrozumieć — pisze „Robotnik" — całonocnych posiedzeń w sprawie ratyfikacji umowy handlowej z Niemcami, tembardziej zaś — posiedzenia z piątku na sobotę ubiegłego tygodnia w sprawie ustawy tak zw. antyalkoholowej i szeregu innych sprawozdań komisyjnych.

„Jeżeli p. marsz. Świtalski czytuje prasę zagraniczną, — w takim wypadku już wie, jak przyjęły dzienniki Hitlera jego pospiech ówczesny; przedstawiły ten pospiech, jako nerwowy strach rządu polskiego przed opozycją dzielnic zachodnich państwa; tu mamy do czynienia poprostu z ciężkim błędem politycznym, i dziwić się tylko wypada, że p. min. Zaleski nie zwrócił na to zawczasu uwagi p. marsz. Świtalskiemu".

Powóz Kostka-Biernackiego

„Kurjer Lwowski" donosi:

„Znany jest w Przemyślu powóz pułk. Kostka Biernackiego. Wygodny, duży i na gumach, ale bez latarni i numeru. Jeździ często tym powozem na gumach sam Kostek, przeważnie jednak używa go do przejażdżek jego żona. Onegdaj wieczór, powóz p. Kostka, z jego żoną jako pasażerką, u wylotu ul 3 Maja najechał na murarza Kazimierza Brylińskiego, miażdżąc mu klatkę piersiową oraz nogi. Po nieprzytomnym przebiegły koła, a p. Biernacka wcale powozu nie zatrzymując, bardzo szybko kazała skierować pojazd do koszar 38 p. p. Nieprzytomnego Brylińskiego dopiero po godzinie odwieziono do szpitala, a posterunkowy Nr. 225 odmówił spisania protokółu ze sprawczynią tragedji. — Powóz brzeskiego pułkownika zaczyna już mieć swoją historję."

Walny zjazd delegatów „Rozwoju"

W Warszawie, w lokalu własnym „Rozwoju" przy ul. Pięknej 2, obradował doroczny walny zjazd delegatów „Rozwoju" z udziałem przedstawicieli z wszystkich dzielnic Polski. Na doniosłe obrady, dotyczące obrony życia narodowego w Polsce przed zażydzeniem na różnych jego odcinkach, przybyło 36 delegatów uprawnionych do 40 głosów. Wielkopolskę i Pomorze imieniem dyrekcji okręgowej Związku Samoobrony Społecznej „Rozwój" w Poznaniu reprezentowali prezes dr. St. Celichowski i p. Lexandrowicz z Poznania, pp. Michał Kulik i Żmidziński z Bydgoszczy, oprócz tego wysłał zastępcę Inowrocław.

Zjazd poprzedziło nabożeństwo na intensję obrad w kaplicy Przytuliska na Wilczej.

O godz. 10 rozpoczęły się obrady walnego zjazdu, zagaił je członek naczelnej rady „Rozwoju" poseł Wierczak ,wskazując na doniosłe zadanie „Rozwoju" w obecnej przełomowej chwili. Na jego wniosek, przewodniczącym zjazdu wybrano prez. oddziału poznańskiego „Rozwoju" mec. dr. St. Celichowskiego; ponadto weszli do prezydjum pp. Ludomir Czerwiński b. poseł na Sejm i zasłużony działacz narodowy p. mec. Kijeński.

Sprawozdanie z działalności rocznej „Rozwoju" przedłożył długoletni prezes zarządu głównego „Rozwoju" ks. pralat Wyrembowski. Wynikało z niego, że na działalności „Rozwoju" odbił się dotkliwie kryzys gospodarczy, uniemożliwiający rozwinięcie szerokiej działalności. Ks. referent podkreślił także ciągły jeszcze brak zrozumienia znaczenia akcji „Rozwoju" zarówno w szerokich masach ludności jak kupiectwa i rzemiosła a nawet inteligenc ji,szczególniej na wschodnich kresach naszej Rzeczypospolitej. Dopiero w ostatnich czasach ruch młodych zaczyna wpływać ożywczo na działalność „Rozwoju".

Sprawozdanie kasowe przedłożył dyrektor zarządu głównego p. inż. Stanisław Zakrzewski. Budżet zarządu głównego wykazuje w rozchodach i przychodach cyfrę 66 tys. złotych, przyczem niezwykle niski procent w dochodach płynie ze składek.

W dyskusji zwracano uwagę na konieczność zaprowadzenia oszczędności w wydatkach administracji zarządu głównego „Rozwoju", oraz lepsze upłynnienie majątku „Rozwoju", składającego się z dwóch domów w Warszawie i kilku placów budowlanych, który daje wprawdzie poważne dochody, lecz zużywa się je przeważnie na opłacenie administracji tego majątku.

Po przerwie obiadowej przystąpiono do wyborów nowych władz „Rozwoju". Na wniosek komisji matki wybrano nowy zarząd, do którego weszli m. in.: ks. prałat Wyrembowski, długoletni prezes, inż. Zakrzewski, dotychczasowy dyr. biura „Rozwoju", redaktor organu związkowego pisma „Rozwój" Czerwiński, poseł Wierczak, Miśkiewicz i Rossman z Warszawy, dr. St. Celichowski z Poznania, a jako zastępca poseł Górczak z Buku. Do naczelnej rady nadzorczej „Rozwoju" wybrano m. in pp.: mec. Kijeńskiego, ks. prałata Godlewskiego, ks. Niemirę i Jana Rembielińskiego z Warszawy, posła dr. Stefana Dąbrowskiego z Poznania i Chrystowskiego z Kalisza. Do komisji rewizyjnej weszli pp: Zabłocki i Wasilewska z Warszawy, oraz długoletni prezes zarządu poznańskiego p. Karol Rzepecki z Poznania, b. poseł.

Po wyborze nastąpiły sprawozdania delegatów z poszczególnych okręgów i kół. Jak wynika z tych sprawozdań, obecny ciężki kryzys gospodarczy zagraża już bardzo poważnie nawet starym, z dawna istniejącym placówkom rzemiosła, kupiectwa, które wskutek większej siły finansowej i większej zwartości żydostwa nie mogą się utrzymać i przechodzą niestety w ręce żydowskie. Wyjątek stanowią stosunki w b. dzielnicy pruskiej, w której praca „Rozwoju" opiera się na większem zrozumieniu społeczeństwa.

Bardzo charakterystyczne było sprawozdanie delegata z Zakopanego, z którego wynikał zastraszający fakt zażydzenia tej letniej stolicy Polski. Korzystnym objawem w Zakopanem jest jednakże wzrastający opór młodego pokolenia.

Zjazd uchwalił szereg wniosków organizacyjnych, zmierzających do usprawnienia działalności zarządu. Ponadto uchwalono podnieść poziom organu związkowego „Rozwój", uznając go równocześnie za oficjalny organ Związku zarówno jak i odziałów. (k)

Kryzys a etatyzm

Staraniem sekcji ekonomicznej Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego w Poznaniu wygłosi znany ekonomista krakowski, prof. dr. Adam Heydel odczyt na temat niezmiernie aktualny — mianowicie „Kryzys a etatyzm". Odczyt ten odbędzie się w środę, dnia 18 bm. o godz. 20 min. 15 w sali 18-ej Collegium Minus. Goście mile widziani.

Władze Stronnictwa Ludowego

Warszawa, 17. 3. (Tel. wł.). W poniedziałek odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego Stronnictwa Ludowego, na którem prezesem komitetu wykonawczego wybrano posła Wronę, jego zastępcami posła Kiernika i senatora Woźnickiego, na sekretarza generalnego Stronnictwa powołano b. posła Bagińskiego, na kierownika akcji prasowej b. marszałka Rataja, a na skarbnika b. ministra Osieckiego. (w)

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wizytacje pasterskie

Ks. Prymas w parafji Bożego Ciała

W drugim dniu wizytacji parafji Bożego Ciała, J. Em. ks. Prymas odprawił o godzinie 8 mszę świętą, której wysłuchali licznie zgromadzeni wierni. Po nabożeństwie Dostojnego Gościa podejmował śniadaniem ks. szamb. Rankowski, poczem odbyła się rewizja urzędu dekanackiego, ksiąg, akt, kasy archiwum, oraz konferencja z ks. dziekanem na temat spraw i potrzeb dekanatu.

Rewizja była b. szczegółowa, a ks. Prymas badał dokładnie wszelkie kwity dochodowe i rozchodowe, przyczem wyraził zadowolenie i uznanie rendantowi p. Musidłowskiemu. Żywo też interesował się ks. Prymas parafj. wydziałem Caritasu, który prowadzi Szarytka, siostra Elżbieta. Szczególnie zwrócił uwagę na przejrzystą kartotekę. Następnie ks. Prymas zwiedził budynki kościelne, ołtarze, kaplice, zakrystje i paramenty kościelne. Z kościoła udał się J. Em. do ochronki parafjalnej, gdzie zatrzymywał się dłuższy czas; rozmawiając z dziatwą. Po śpiewach i deklamacjach dzieci wręczyły ks. Prymasowi pęk kwiatów. Dostojny Gość obejrzał dokładnie ochronkę i wyraził uznanie jej kierowniczce, s. Życie. Następnie ks. Prymas zwiedził wikarjat.

Po południu przedstawili się Dostojnikowi Kościoła księża zamieszkali w obrębie parafji, a następnie korporacje kościelne (chór i reprezentacja). Zkolei stawili się wykładający religję z rektorami I. szkoły pow. p. Ochockim, II. szkoły pow. p. Ikertem, III. szkoły wydziałowej z p. Barlickiem i VI szkoły wydział. z p. H. Szafranówną — na czele. Następnie przybyły bractwa kościelne, stowarzyszenia z Pap. Dziełem Rozkrzewiania Wiary (które złożyło 250 zł na seminarjum zagraniczne) oraz chór kościelny. Przedkładano księgi z posiedzeń do których wpisywał się ks. Prymas, wyrażając uznanie i radość z powodu intensywnej pracy.

O godzinie 19,30 odbyła się procesja żałobna celebrowana przez ks. Kardynała, kazanie wygłosił ks. Preiss poczem odbyło się wystawienie Najśw. Sakramentu, a ks. dziekan udzielił błogosławieństwa. Odjeżdżającego Dostojnego Gościa żegnano owacyjnie. (z)

Eksmisja z przeszkodami

Jej epilog w sądzie.

W sierpniu ub. roku przeprowadzał komornik sądowy eksmisję Ulatowskich, zamieszkałych przy ul. Dąbrowskiego 67. Gdy przybyła na miejsce policja z komornikiem, znalazła mieszkanie zabarykadowane. Przedstawiciele władzy usiłowali wejść do środka, by mimo wszystko dokonać eksmisji; przywitani zostali jednak strumieniami wody i oblani kwasem solnym. Policja cofnęła się zrazu, by wejść niebawem do mieszkania przez okno. W międzyczasie zebrał się na ulicy tłum i zajął wręcz wrogie stanowisko wobec przedstaw. władzy. Trzeba było przywołać posiłki, które ostatecznie utemperowały zapędy eksmitantów.

Sprawa oparła się o sąd. Przed trybunałem stanęli: Antoni, Janina i Maryla Ulatowscy, i Marja Badyńska. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego wymierzono wszystkim karę więzienia po pół roku, odraczając ją warunkowo Badyńskiej. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 17 marca 1931.

Słońce: wschód 6,07 — zachód 17,56 — długość dnia 11 godzin 49 min.

Księżyc: wschód 5,45 — zachód 14,49 — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 5 st. Cels. Pogodnie. Wiatr północny. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 3 st. Cels., najniższa minus 6 st. Cels.

Przepowiednia pogody na środę: Bez zmian, pogodnie, w dzień ciepło, w nocy przymrozki.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś 2,36 m

Kal. rz.-kat.: Gertruda — jutro Gabrjel Archanioł.

Kal. słow.: Zbigniew — jutro Boguchwał.

Bibljoteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz 16—19; w soboty od godz 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1.50 zł. wpis 50 gr.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19, zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka K. Marcinkowskiego, w „Bazarze" przy ul. Nowej

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego narożnik ul. Strusia.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

OSOBISTE

— * **W Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu** otrzymali świadectwa ukończenia szkoły następujący absolwenci: Marjan Szczepaniec, Edmund Szyfter i Anna Szarzyńska.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** Dnia 18 bm. o godzinie 20 odbędzie się informacyjne zebranie w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1, na którem wygłosi referat inspektor pracy p Juljan Kowalik na temat „Ustawy o najmie pracy", poczem nastąpi dyskusja oraz wspólne narady, dotyczące sprawy grożącego obniżenia uposażeń pracowników bankowych i uchwalenie odnośnej rezolucji.

WYKŁADY

— * **Wielkopostne wykłady religijne.** Dziś o godzinie 20 w sali parterowej Archiwum diecezjalnego przy ul. Lubrańskiego 1 (przystanek tramwaju: Katedra) będzie mówił ks. dr. Hozakowski n. t. „Z dziejów ludu żydowskiego w epoce Chrystusa Pana". — Jutro ks. dr. Abt: „Liturgja mszy św". Wstęp bezpłatny.

— * **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dziś, w wtorek, o godz. 20 będzie mówił w sali 17 Coll. Minus prof. dr. Michał Sobeski na temat: „Z filozofji średniowiecznej" (cz. II. św. Tomasz z Akwinu). — Jutro, w środę, wygłosi prof. dr. St. Frycz odczyt p. t. „Pewniki dydaktyczno - psychologiczne, wyrosłe z psychologji".

— * **Z cyklu wykładów o małżeństwie,** w związku z encykliką Ojca św., odbędą się dnia 18 bm. w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej dwa dalsze wykłady. O godzinie 20 mówić będzie adw. Jankowski na temat: „Wierność i nierozerwalność małżeństwa", a o godz. 21 p. Z. Rzepecka na temat: „Emancypacja kobiet".

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Bezpłatny kurs tkactwa kilimów i dywanów** urządza Związek Kobiet Pracujących w Domu Związkowym (Aleje Marcinkowskiego 1). Kurs prowadzi bezinteresownie p. Wiktor Stachowiak, konserwator tkanin antycznych, wybitny znawca tej sztuki. Kurs rozpocznie się tuż po Wielkanocy. Pierwsza lekcja informacyjna odbędzie się w środę, dnia 8 kwietnia o godz. 19. Zaznacza się, że wykonywanie tkanin odbywać się będzie w sposób wschodni, bez warsztatów. Zgłoszenia na kurs przyjmuje biuro Związku Kob. Prac. codzień w godzinach od 1—2, w czwartki od 5—6 po południu. Wpisowe 1 zł.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" - Winiary.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godzinie 19 w szatni sokolej. Na porządku obrad sprawa kasy pośmiertnej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Ze Związku Podoficerów Rezerwy Z. Z.** W dniu 19 bm o godz. 20 na sali restauracji „Boulevard" odbędzie się uroczystość z okazji imienin gen. Józefa Hallera. Wzywa się członków do gremjalnego udziału w uroczystości.

— * **Koło Polonistów U. P.** udziela informacyj, dotyczących studjum polonistyki. Dyżury odbywają się w Zamku, pokój 15.

— * **Ze Zw. Uczestników Powstania Wielkopolskiego Okręgu I.** W dniu 19 bm. o godzinie 20 odbędzie się na sali „Boulevard" tradycyjne uroczyste zebranie, urządzone staraniem Związku Hallerczyków. z okazji imienin generała Hallera, naczelnego wodza Armij Błękitnych. Wzywa się druhów Powstańców do gremjalnego udziału w przepisowem umundurowaniu. Wstęp wolny.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **W uzupełnieniu naszych informacyj o akcji dla bezrobotnych** dodać należy, że akcja ta, dzięki której wydaje się 2500 obiadów dziennie, jest wyłączną pracą komitetu niesienia pomocy dla bezrobotnych. W skład komitetu wykonawczego wchodzą ks. dyr Wołkowski, p. radca Nowicki i p. radca Wąsowicz. — Współpraca przedstawicieli miejskiej opieki społecznej i zarządu Tanich Kuchni (istniejących już na tut. terenie od 9 niemal lat) i społeczeństwa z Caritasem wydaje tak bardzo pożądane rezultaty. Urządzenie dalszych stacyj odżywczych przyjął na siebie w porozumieniu z Komitetem wykonawczym zarząd Tanich Kuchen. Stale zajmują się one intensywnie dożywianiem ubogich, a w szczególności inteligencji. Obecnie wobec wzrastającej nędzy akcja ta znacznie się wzmogła (z)

— * **Piękna impreza szkolna.** Prywatne gimnazjum żeńskie im. Królowej Jadwigi Lucyny Sokolnickiej urządziło w niedzielę w sali amarantowej gmachu Poznańskiej Kolei Elektrycznej wieczornicę szkolną, która cieszyła się nadzwyczajnem powodzeniem zarówno pod względem frekwencji, jak i pod względem wykonania obfitego i wielce urozmaiconego programu, na który składały się śpiewy chóralne, deklamacje zbiorowe i recytacje solowe, gra na fortepianie i tańce. Wspaniale wypadł mianowicie taniec „Krakowiak", odtańczony przez uczenice klasy szóstej z taką werwą i taką maestrją, że śmiało mógłby się zmierzyć z najlepszym baletem scenicznym. To też licznie zgromadzone audytorjum darzyło wykonawczynie długo niemilknącemi oklaskami, zniewalając je do bisu. Na podkreślenie zasługuje również recytacja solowa p. Rydlewskiej, uczenicy VII klasy, która zarecytowała z dużem odczuciem i podziwienia godnem opanowaniem pamięciowem przydługi i niełatwy do odtworzenia urywek z „Chłopów" Reymonta: Śmierć Boryny Niemniej udatnie wypadły wszystkie inne części programu, czego dowodem były huczne oklaski, jakiemi darzono poszczególne wykonawczynie. Całość stała na wysokim poziomie kulturalnym, świadczącym o starannem przygotowaniu i dużym nakładzie pracy kierowniczych sił zakładu.

Udział rodziców i gości był bardzo liczny i spodziewać się można, że nie mniej licznym będzie i w powtórzeniu wieczornicy, naznaczonem na dzisiaj o godzinie 5 po południu.

— * **Dla ścisłości.** Proszą nas o zaznaczenie, że przebudowa frontu i dekoracje wewnętrzne w firmie Juljan Langer, kolektura loterji przy ul. Gwarnej, zostały wykonane nie pod kierownictwem p. Nożewnika, jak poprzednio mylnie doniesiono, lecz według projektów p. Marjana Gołaszewskiego w firmie W. Głębocki.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zgon na udar serca.** Jak się okazało, zasłabły w bramie domu przy ul. Gwarnej 8 mężczyzna jest 67-letnim nauczycielem emerytem Teodorem Dranszkem, zamieszkałym przy Mostowej 5. Lekarz stwierdził śmierć na udar serca. Zwłoki przewieziono do prosektorjum sądowego. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Zwierzynieckiej 13 włamano się do biur „Landwirtschaftliche Zentralgenossenschaft". Nieznani złoczyńcy okradli głównie zatrudnicne w biurach pracowniczki, zabierając im różne przedmioty łącznej wartości około 600 zł. — P. Janowi Bartkowiakowi (Grunwaldzka 11) skradziono walizkę z damskiem futrem (tygrysy) wartości około 600 zł. — P. Michalinie Sawickiej (Marsz. Focha 21) skradziono walizkę z bielizną i odzieżą damską wartości około 600 zł. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **7 lat ciężkiego więzienia za napady rabunkowe.** Przed sądem okręgowym w Chojnicach odpowiadał za trzy napady rabunkowe niejaki Meszyński z Pawłowa. Pewnej nocy włamał się on do mieszkania gospodarza w Lichnowach oraz mieszkania właściciela Panka w Silnie. W ręce włamywacza wpadł bogaty łup. Następnie włamał się do mieszkania p. Kroplewskiego w Krojantach, a steroryzowawszy domowników, skradł 200 zł gotówki i przedmioty wartościowe. Zbrodniarz przyznał się częściowo, zaprzeczył natomiast, jakoby dokonał napadu rabunkowego u Kroplewskiego. Świadkowie jednak poznali bandytę, wskutek czego sąd skazał go na 7 lat ciężkiego więzienia. (x)

— * **Za krzywoprzysięstwo.** Przed wydziałem sądu okręgowego w Toruniu toczyła się rozprawa przeciw oberzyście A. Hoffmannowi z Zakrzewa pod Chełmnem. Hoffmann, przesłuchiwany w sprawie karnej przeciw urzędnikowi prokuratury w Toruniu M. Wolnemu, zeznał swego czasu pod przysięgą, że niejaki Grabowski żądał od niego 80 zł dla Wolnego, aby ten pomyślnie załatwił pewną sprawę w prokuraturze. Zeznanie to było fałszywe, za co wytoczono H. proces. Pokrzywdzony W. wniósł równocześnie powództwo cywilne w wysokości 2000 zł z tytułu odszkodowania za doznaną krzywdę moralną i materjalną. Świadkowie, słuchani pod przysięgą, stwierdzili, że H. żywił nienawiść do Wolnego za ściągnięcie od niego grzywny w wysokości 500 zł i odgrażał się, że będzie się mścił, aż usunie W. z urzędu. Sąd skazał H na karę ciężkiego więzienia przez jeden rok, utraty praw obywatelskich i zdolności do zeznań w charakterze świadka, poza tem na zapłacenie Wolnemu 1200 zł odszkodowania z powództwa cywilnego. (x)

Przy przeczuleniu, bólach głowy, bezsenności, ospałości, przygnębieniu, uczuciu strachu posiadamy w naturalnej wodzie gorzkiej **„Franciszka Józefa"** niezawodny środek domowy do usunięcia wszelkich zaburzeń przewodu pokarmowego w każdym jego odcinku. nw 8459

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **W fabryce maszyn Schmelinga w Gnieźnie** zastrajkowało 26 uczniów ślusarskich. Powodem strajku było niewypłacenie tygodniówki oraz protest przeciw zwolnieniu kilku czeladników i wykonywaniu ich prac przez uczniów, za zbyt małą podwyżką. Po wypłacie tygodniówki i przyznaniu strajkującym pewnej podwyżki, podjęli oni pracę. (k)

— * **Wypadek dziecka.** Podczas spuszczania worków ze zbożem w śpichrzu p. Jagodzińskiego w Gnieźnie, przy pomocy tak zwanej rynny, ciężki worek zsunął się niespodziewanie i wpadł pomiędzy bawiące się w podwórzu dzieci, łamiąc nogę 4-letniej Krysi Wiśniewskiej. Dziecko przewieziono do miejscowego szpitala. (k)

— * **Dyszlem w głowę.** Podczas zaprzęgania koni uderzony został dyszlem w głowę chłopiec stajenny w majętności Złotnikach w powiecie poznańskim, Józef Płótniak. Poranionego opatrzyło na miejscu Pogotowie Lekarskie (55-55). (k)

— * **Włamanie do sądu w Wyrzysku.** Nieznani złoczyńcy wybili szybę w oknie do działu hipotecznego w sądzie grodzkim w Wyrzysku i dostali się do biur, gdzie rozbili szuflady oraz szafy. Złodzieje zdołali zbiec niepoznani. Narazie nie ustalono strat powstałych z powodu tej kradzieży. (k)

— * **W Mamliczu (pow. szubiński) spłonął stóg słomy,** własność Jana Pawelczaka i znajdująca się w pobliżu młocarnia, własność Ignacego Zmudzińskiego. Jest podejrzenie, iż ogień podłożono. (k)

— * **Skutki ślizgawicy.** Na szosie poznańskiej pomiędzy Bolechowem a Owińskami, samochód ciężarowy P Z 11591, własność Kazimierza Andzińskiego z Poznania, kierowany przez szofera Władysława Kluskę, najechał na przydrożne drzewo i rozbił się. W dochodzeniach okazało się, że wypadek powstał wskutek śliskiej jezdni szosy. (k)

— * **Wypadek na kolei.** Podczas przetaczania wagonu, naładowanego końmi, na stacji kolejowej Podzamcze (pow. kępiński), robotnik Andrzej Kuśniak z Wieruszowa dostał się wskutek własnej nieostrożności pomiędzy rampę magazynową i wagon. Nieszczęśliwiec doznał złamania kilku żeber i uszkodzenia obojczyka. (ck)

— * **Śmierć przy goleniu.** Dnia 16 bm. przed południem zmarł nagle mistrz wozowy ś. p. Arendt z Tczewa, zamieszkały przy ul. Sobieskiego. Podczas golenia zasłabł nagle i wkrótce potem zmarł. Lekarz stwierdził śmierć na udar serca. Zmarły liczył 34 lata życia i zostawił żonę z dwojgiem dzieci. (dt)

JARMARKI

— * **Lwówek.** Jarmark ogłoszony na czwartek, dnia 2 kwietnia r. b., jest wyznaczony tylko na konie, a nie — jak podano mylnie — i na towary kramne.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Ostrów.** (Z życia kulturalnego.) Artystka Irena Dubiska wystąpiła tu z koncertem i doznała gorącego przyjęcia. Sala koncertowa była zapełniona. Akompanjował p. prof. Łukasiewicz. — Bardzo miły wieczór zgotowała Czytelnia Kobiet, urządzając koncert wokalno - instrumentalny. Z grą na fortepianie wystąpiła młoda pianistka p. Helena Ginterówna, z śpiewem p. Marja Piechocka.

Czytelnikom Naszym przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego"

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich **hotelach**

która rozporządza pięknym sopranem. Ponadto śpiewał p Aleksander Kurowski (baryton) Akompanjowali pp. Adam Bartkiewicz i Stanisław Piechowiak. — Koło Miłośników Sceny wystawiło ostatnio komedję „Hiszpańska mucha" przy przepełnionej widowni.

— (Z kroniki kościelnej.) Parafja nasza będzie obchodziła za 3 lata 500 rocznicę istnienia. Pierwszy kościółek stanął w Ostrowie w r. 1404 a dopiero po 30 latach stworzono parafję.

— (Z Bractwa Kurkowego.) W niedzielę obradował tutaj zjazd delegatów ostrowskiego okręgu Bractw Kurkowych pod przewodnictwem prezesa okręgu p. R. Kubickiego. Wysłuchano sprawozdania zarządu i uchwalono odbycie tegorocznego strzelania okręgowego w Ostrowie w dniach od 28 czerwca do 5 lipca r. b. Skarbnikiem okręgu został p. dyr. Nowakowski. Pozostali członkowie zarządu wybrani zostali ponownie. (n)

— * **Kościan.** (Koncert.) Chór męski „Echo" z Poznania wystąpi w niedzielę 22 bm. z koncertem. Na koncercie tym wykonane będą kompozycje Nowowiejskiego, Walewskiego, Rudnickiego, Marka, Rączki oraz pieśni ludowe w opracowaniu Lachmanna; nadto wystąpią jako soliści pp. R. Heysing i K. Bojarski.

Rezolucje Zw. Cechów Szewskich

uchwalone na zjeździe niedzielnym w Poznaniu

Delegaci Cechów Szewskich, zorganizowani w Związku Cechów Szewskich na woj. poznańskie, stwierdzają z uczuciem głębokiej goryczy pogłębiający się coraz bardziej kryzys gospodarczy, który na całem rzemiośle, a zwłaszcza na gałęzi szewstwa, odbija się jak najfatalniej, nietylko wskutek katastrofalnego załamania się życia gospodarczego, ale też wobec trwogą przejmującego niebezpieczeństwa zalewania kraju obuwiem zagranicznem.

Cały ogół społeczeństwa i rząd przyszedł do przekonania, że już najwyższy czas przeprowadzić reformę celną, a mianowicie — na wprowadzenie cła interwencyjnego, ażeby uchronić od zupełnego upadku polskie warsztaty szewskie. Wychodząc ze stanowiska, że dziś gdy życie gospodarcze w Polsce zamiera, gdy podstawy rzemiosła i handlu się chwieją, a liczba nadzorów i upadłości codziennie się zwiększa, uzdrowienie warunków rozpocząć musimy od naprawy wadliwej ustawy celnej.

Najbardziej jednak zebrani delegaci przejęci są groźbą zagranicznej konkurencji ze strony obcych agentur, przeciw którym nie widzą zebrani dostatecznej opieki ani ze strony ustawodawstwa celnego, ani przez odpowiednie rozporządzenia wykonawcze.

Delegaci stwierdzają, że najwyższy czas po temu, by w obliczu otwierających się rynków polskich na oścież dla zagranicy wskutek traktatu handlowego z Niemcami, przedsięwziąć niezbędne środki zaradcze przeciw niebezpieczeństwu, przez zakaz sprowadzania do kraju wyrobów szewskich zagranicznych, zwłaszcza tych które zawierają tekturę, drzewo, ceratę i inne namiastki w miejsce skóry.

Zjazd zwraca się do czynników rządowych, a przedewszystkiem do pana ministra sprawiedliwości, by istniejące warsztaty rzemieślnicze w więzieniach i domach karnych ograniczyły swą produkcję jedynie do zaspokojenia potrzeb wewnętrznych. Przez spowodowanie zlikwidowania wojewódzkich szkół reedukacyjnych, które wysoko subwencjonowane, nie obciążone ani kosztami robocizny ani podatkami, wytwarzają dla warsztatów szewskich bardzo groźną konkurencję.

Delegaci zwracają się do zainteresowanych kupców branży obuwniczej, by obecnie zabrali się również jak najenergiczniej do propagandy samowystarczalności krajowej i do popierania wytwórczości polskiej, gdyż i im grozi konkurencja obcych w postaci składów obuwia właścicieli zagranicznych.

Delegaci stwierdzają na koniec, że pomni swej wielowiekowej tradycji narodowej i patrjotycznej gotowi są do poniesienia wszelkich ofiar, które wymaga popieranie polskiej wytwórczości i walka z zalewem zagranicznym, w przekonaniu, że i polski konsument doceni tę państwowo - twórczą pracę polskich szewców i poprze ich poczynania w chwili potrzeby jak najostrzejszego chwytania się środków samoobrony.

Rada Polskiego Rzemiosła i Drobnego Przemysłu

Ziem Zachodnich Rzeczplitej Polskiej faktem dokonanym

W wyniku długotrwałych pertraktacyj Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych w Poznaniu z bratniemi organizacjami Pomorza i Śląska odbyło się wczoraj w poniedziałek 16 b. m. w Poznaniu wspólne zebranie przedstawiciele czterech organizacyj społeczno-rzemieślniczych istniejących na terenie ziem zachodnich Rzeczypospolitej Polski a mianowicie reprezentowali: Związek Polsk. Rzemieślników Samodzielnych na Pomorzu p. Rolewski; Nar. Chrześć. Zjedn. Rzemiosła w Poznaniu pp. Górczak, Piotrowski Adam i Piotrowski Tadeusz.

Pozatem były reprezentowane w charakterze gości: Związek Cechów Ślusarskich, Centr. Zw. Sam. Lakierników, Zw. Cechów Rzeźnickich i Wędl., Zw. Cechów Szewckich, Związek Siodlarski, Zw. Cechów Krawieckich, Zw. Cechów Kowalskich, Zw. Cechów Malarskich i Zw. Cechów Stolarskich.

Obrady zagaił p. prezes Górczak, oddając przewodnictwo obrad w ręce wicepr. Związku p. Adama Piotrowskiego.

Po kilkugodzinnych obradach i bardzo ożywionej dyskusji, w której przemawiali prawie wszyscy obecni, uchwalono jednogłośnie następujący wniosek: przedstaw. Śląska:

„Cztery organizacje społ. - rzemieślnicze trzech województw zachodniej Polski, tworzą dziś Radę Polskiego Rzemiosła i Drobn. Przem. Ziem. Zachodn. R P. z tem, że do Rady mogą wstępować również Korporacje zawodowe, lecz tylko po jednym z każdego zawodu". Szczegółowe uzgodnienie statutu Rady, powierzono osobnej komisji, do której weszli pp. Bieniewski i Piotrowski Tadeusz.

W dalszym ciągu wybrano tymczasowe prezydjum Rady Polsk. Rzem. i Drobn. Przem. Ziem. Zach. R. P. w następującym składzie: prezes p. Górczak-Buk, wiceprezesowie: pp. Namysł-Poznań, Hamerlok-Katowice i Rolewski-Toruń. Skarbnikiem p. Lasota-Ostrów, sekretarzem p. Baranek-Poznań, zast. sekr p. Satara-Cieszyn.

Kierownikiem biura Rady wybrano p .Piotrowskiego Tadeusza.

Wobec powyższego należy konsolidację rzemiosła i drobnego przemysłu Zachodniej Polski uważać za dokonaną i może przykład ten podziała na resztę Polski, która, aby poszła wślady ziem zachodnich.

Nowej Radzie życzymy jaknajlepszych owoców w pracy dla dobra rzemiosła i drobnego przemysłu i naszej Ojczyzny. (d)

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

SPORT

Bieg na przełaj o puhar Sokoła odbędzie się w Poznaniu 5 kwietnia

Regulamin tego ogólnopolskiego biegu panów na przełaj o puhar wędrowny Sokoła w Poznaniu przedstawia się następująco:

1. Ogólnopolski bieg panów na przełaj o puhar wędrowny organizuje Tow. Gimn. Sokół w pierwsze święto Wielkiej Nocy, o godz. 12.

2. Udział w biegu mogą brać wszyscy obywatele państwa polskiego, którzy ukończyli 18 rok życia i zostali przez lekarza uznani za zdolnych do biegu.

3. Start i meta na boisku Sokoła.

4. Długość trasy wynosi 4 000 m.

5. Podczas biegu obowiązują przepisy P. Z. L. A.

6. Zawodnik przybywający pierwszy do mety zdobywa puhar na przeciąg jednego roku, następnych 9 zawodników otrzymuje nagrody pomiątkowe. Puhar należy 1 miesiąc przed następnem biegiem, dostarczyć do sekretarjatu Poznań — Droga Dębińska — boisko Sokoła.

1. Puhar staje się własnością zawodnika, o ile zdobędzie go trzy razy niekoniecznie z rzędu.

8. Zawodnicy zgłoszą się godzinę przed startem do badania lekarskiego, na obisku Sokoła.

9. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Sokoła do dnia 31 marca br.

10. Wpisowe od zawodnika wynosi 50 groszy, które należy załączyć do zgłoszenia.

Grześlewicz. T. Weselik Rutkowski.

Pięściarstwo

Mistrzostwo Pomorza. Pomorski Związek Bokserski zorganizował te doroczne mistrzostwa w Grudziądzu; prócz zawodników miejscowych startowali pięściarze „Gedanji" (Gdańsk), „Legji" (Gdynia) i „Gryfu" (Toruń). Walki były bardzo zacięte i, naogół wyrównane; braki techniczne nadrabiali poszczególni zawodnicy ambicją. Najlepiej reprezentowali się pięściarze „Gedanji", która też podzieliła się „K. S. H. V. (Grudziądz) tytułami mistrzowskiemi. W meczach finałowych spotkali się (od papierowej do ciężkiej): Granica (H. V. z Grudz.) i Grochalski (Olimpja z Grudz.), zwycięża po dodatkowem starciu Granica. — Jaskółkowski (Gedanja) bije przez k. o. w 3 starciu Wilczewskiego (H. V.) — Bianga zdobywa mistrzostwo w. o. ponieważ nie miał przeciwnika, a był zeszłorocznym mistrzem. — Wróblewski (H. V.) wygrywa z Plittem (Pe Pe Ge). — Witkowski (H. V.) wypunktowuje Hirsza (Gedanja). — Antowski (Gedania) zdobywa mistrzostwo w. o. — Wezmo (H. V.) zwycięża przez techniczne k. o. w 2 starciu Kuźmiera (Legja, Gdynia). Wystrach (Ged.) nie ma żadnego przeciwnika i dlatego walki w tej wadze nie było. — Wreszcie w ciężkiej Bindzius (Gedanja) bije przez techn. k. o. w drugiem starciu swego kolegę klubowego Kreffta. Sędziował w ringu p. Latowski z Poznania.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 18 marca 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **17.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** komunikaty; godz. **14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godz. **17.00** audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia"; godz. **17.45** koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. **18.45** świat książek; godz. **19.00** feljeton artystyczny „Życie linji i barw": Szczep Szukalszczyków — Rogate serce — (wygł. p. Ant. Chocieszyński; godz. **19.15** wiadomości z Bolszewji; godz. **19.25** radjogawęda żołnierska; godz. **19.45** „Tydzień Gospodarczy"; godz. **20.05** „Silva rerum"; godzina **20.25** koncert poświęcony twórczości Rimskij - Korsakowa. Wykonawcy: Nadzieja Padlewska (fortepian), Aleksander Karpacki, art. op. (baryton), prof. Franciszek Łukasiewicz (fortepian); godz. **21.40** pieśni w wyk. p. Gabryeli Krygier - Bernackiej (sopra). Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.15** muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Halo, Halo dzieci!

Wujcio Czesio rozpoczyna swą gawędę już o godz. 17 a nie jak dotychczas o godzinie 17.15.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **14.40** (dla maturzystów) „Zagadnienie samorodztwa i odkrycia Pasteur'a" prof. Sumiński; godz. **15.00** dla maturzystów) „Rzym starożytny" — prof. J. Jakubowski; godz. **16.10** komunikat dla żeglugi i rybaków; godz. **16.15** kwadrans dla najmłodszych; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Z wypraw narciarskich"; godz. **17.45** koncert popularny; godz. **19.00** uroczysty capstrzyk z przed Belwederu; godz. **19.30** płyty gramofonowe; godz. **19.40** Pracowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** „Wśród książek"; godz. **20.15** akademja z Filharmonji; godz. **23.00** muzyka leka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Muzyczne Poznań - Łazarz.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 18 bm. w lokalu p. Silskiego, przy ul. Marsz. Focha 55.

— **Stow. Młodzieży Polskiej p. wezw. św. Alojzego - Fara.** Zebranie plenarne odbędzie się 17 bm. o godz. 19,30 w sali O. O. Jezuitów. Na porządku obrad wykład z przeźroczami o Wielkopolsce.

— **Koło Muzyczno - Sceniczne „Dzwon" Poznań - Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20 w sali p. Jaszyka przy ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad wykład o lekturze.

— **Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Nadzwyczajne zebranie w sprawie rekolekcyj odbędzie się w środę 18 bm. o godz. 19,30 w szkole wydziałowej.

— **Tow. Uczestników Powstania Wlkp. Dzielnica III Zamek.** W środę o godz. 20 w lokalu „Boulevard" przy placu Nowomiejskim 5 — zebranie miesięczne. Na porządku obrad m. in. wykład druha wiceprezesa Rucińskiego n. t. „O dobrobycie i bogactwie" oraz sprawa przyjazdu patrona Ig. Paderewskiego i inne

— **Tow. Przemysłowe „Sobieski".** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dn. 18 bm o godz 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad pomiędzy innemi sprawami wykład o sprawach gospodarczych (wygłosi członek Tow. p. K. Juszczak).

— **Tow. św. Władysława, Filja Łazarz.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 18 b. m. o godz. 19 w lokalu p. Dusika przy ul. Marsz. Focha narożnik ul Spokojnej.

— **Zw. Tow. Pomocników Fryzjerskich Z. Z. R. P.** Zebranie plenarne filji Poznań odbędzie się w dniu 18 bm. o godzinie 20 w sali p. Jarockiej, przy ulicy Masztalarskiej 8a.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 16 marca 1931 r.

Marjan Kamieniarz, uczeń szkolny, 8 l. Eleonora Bardzikiewiczowa z d. Kapelska, wdowa, 83 l. Jakób Frąckowiak, magazynier, 63 l. Franciszek Ratajczak przodownik P. P., 35 l. Karol Górski, uczeń szkolny, 9 l. Janina Przęczkowa z d. Piechowiak, 25 l. Stanisława Wróblewicz z d. Jakubowiczówna, 69 l. Łucja Tobolska z d. Kołodziejska, 76 l. Łucjan Pytel, asystent pocztowy, 23 l. Gertruda Nowakowa 26 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stefanja Średzińska 5 zł; — I K. 5 zł; — St. Mechliński z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — St. M Sarnowscy I rata 5 zł; — Z. S., Łazarz 20 zł; — Ludwik Ninak zamiast życzeń imieninowych, na intencję gen. Józefa Hallera, twórcy armji polskiej we Francji i zwycięskiego wodza obrony narodowej pod Warszawą 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 542,05 zł.

Na bezrobotnych: Wasilkowski 20 zł; razem z poprzednio pokwitow. 282 zł.

Na sanatorjum akademickie: Zamiast wieńca na trumnę śp filistra Wysockiego składa korporacja Z. A. O. Wisła z Gdańska 50 zł.

DOBRY WIECZÓR tylko u MELI

Grabowskiej być może, a więc spieszmy wszyscy do tego sympatycznego teatrzyku mieszczącego się w najpiękniejszej sali Poznania przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g i poświęconego artystycznej rozrywce, który zorganizowała nasza ulubienica, chluba Poznania, Mela Grabowska, nazywając go **„Dobrym Wieczorem"**, gdyż naprawdę dobrze spędzi wieczór ten, kto pójdzie na wielką rewję inauguracyjną w 18 obrazach p. t. **„Dziś u pani Meli"**.

Ceny biletów najniższe w Poznaniu. Garderoba nieobowiązująca!

Codziennie dwa przedstawienia o godzinie 7.15 i 9.15, w niedzielę trzy przedstawienia o godz. 5.15, 7.15 i 9.15 wiecz.

Przedsprzedaż biletów w kolekturze Loterji Państwowej J. Langera przy ul. Fredry narożnik ul. Sew. Mielżyńskiego, również i w niedzielę od 11.30 do 13-tej.

zw 28 373

Teatr Wielki

DZIŚ — „Opowieści Hoffmana".
Środa, 18. 3. „Młyn djabelski".
Czwartek, 19. 3. „Aida", gościnny występ Michała Hołyńskiego.
Piątek, 20. 3 „Fiołek z Montmartre'u".
Sobota, 21. 3. „Carmen" — gość. występ Michała Hołyńskiego.
Niedziela, 22. 3. po południu „Miljony Arlekina" i „II. Rapsodja Liszta".
Niedziela, 22 3. „Lady Chic" (premjera).
Poniedziałek, 23. 3. „Lady Chic".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par". ul 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „O żonach złych i dobrych".
Środa, 18. 3. „Gwiazdki z nieba".
Czwartek, 19. 3. „Pani ministrowa".
Piątek, 20. 3. „O żonach złych i dobrych".
Sobota, 21. 3. „Ulica" (premjera)
Niedziela, 22. 3. po południu „Pani ministrowa" (ceny zniżone).
Niedziela, 22. 3. wieczorem „Ulica"
Poniedziałek, 23. 3. „Gwiazdki z nieba".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ludzie w hotelu".
Środa, 18. 3. „Ludzie w hotelu".
Czwartek, 19. 3. „Ludzie w hotelu".
Piątek, 20. 3. „Wieczne pióro" — Premjera
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

Stronnictwo Narodowe

Koło wildeckie

Miesięczne zebranie Koła Stronnictwa Narodowego na Wildzie odbędzie się we wtorek, dziś 17 b. m., o godz. 7,30 wieczorem w sali p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

Pół godziny wcześniej odbędzie się tamże posiedzenie zarządu Koła.

Na porządku obrad aktualne ważne sprawy.

Referat polityczno-gospodarczy wygłosi p. red. Fengler.

O liczne przybycie członków, obwodowych i mężów zaufania uprzejmie prosi

ZARZĄD.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WELLS, POLSKA RZYM I ANGLJA

W warszawskim „Przeglądzie Literackim“ ukazała się wzmianka o „Historji Świata“ Wellsa znanej u nas nietylko z tłumaczenia, które ukazało się w roku 1924 w „Wiedzy Współczesnej“ wydawanej przez księgarnię Altenberga we Lwowie. Redakcja „Wiedzy Współczesnej“ zaopatrzyła tłumaczenie w bardzo gorąco polecający wstęp, w którym jedyne zastrzeżenie czyni co do braku rzeczy polskich. Obecnie referent „Przeglądu Literackiego“ wspomina o żywej polemice jaką wywołała ta książka za granicą i kończy uwagą, że w Polsce widać nie interesują ludzi takie zagadnienia. Spróbujmy więc przełamać to milczenie.

Na samym wstępie wypadnie się zastrzec, że nie lekceważymy wcale prób popularyzacji. Uczciwie pojęta popularyzacja wymaga zarówno znajomości rzeczy jak również znacznego nieraz wysiłku umysłowego, gdyż popularyzacja musi być jednocześnie i syntezą, o ile naturalnie nie jest bezmyślnem powtarzaniem za panią matką pacierza. Czy jednak poczytny autor angielski pomyślnie wywiązał się ze swego zadania? Musimy temu zaprzeczyć, a postaramy się to udowodnić na trzech przykładach: Rzymu, Anglji i Polski. Pierwszy z tych przykładów powinien interesować wszystkich, drugi zwłaszcza samego autora, a trzeci nas. Pominięcie faktów najbardziej zasadniczych musiało doprowadzić go do wniosków błędnych, albo do zupełnego skrzywienia perspektywy.

Widzimy to najpierw na przykładzie starożytnego Rzymu. Wells traktuje państwo rzymskie jako organizację prymitywną jedynie dlatego, że nie zastanowił się zupełnie nad jego budową i pominął zasady administracji rzymskiej. W szczególności już w okresie cesarstwa zasady nowej administracji zbliżają się do dzisiejszych, że wymienimy usuwalność i płatność urzędników, którzy poza otrzymywaną płacą nie mieli czerpać żadnych korzyści z posiadanych urzędów. Wytworzył się już wówczas mózg administracyjny państwa w postaci licznych biur centralnych. Dzisiejszy turysta, zwiedzając olbrzymie ruiny na Palatynie winien też pamiętać, że były one nietylko siedzibą szaleństw cezarów, ale że stamtąd wychodził również pierwszy może w dziejach wysiłek mający na celu zabezpieczenie ludności wielkiego państwa warunków praworządności.

Nie mniej uderzające opuszczenia znajdujemy u Wellsa w przedstawieniu dziejów Anglji. Wystarczy chyba powiedzieć, że o rozwoju angielskiego parlamentaryzmu niema tam ani słowa. Jest to znamienne „signum temporis“ dla socjalistycznego literata ale w historji najbardziej nawet popularnej w żadnym razie uzasadnić się nie da. Wells, który zajmuje się historją społeczeństw a nie „królów“, okazuje w tym wypadku zupełne niezrozumienie właśnie rozwoju społecznego. Historja nie tylko samej Anglji ale również całej zachodniej Europy dość dziwnie wygląda bez uwzględnienia czynnika stanowego leżącego u podstawy późniejszych swobód całego społeczeństwa i nawet psychiki dzisiejszego Europejczyka.

Trzeci przykład zaczerpnięty z Wellsa Historji Świata jest ciekawy już nie dla tego co autor pominął lecz z powodu tego co autor umieścił. Polska zjawia się tu z powodu najazdu Tatarów w XIII w., z racji kozaków, rozbiorów w końcu XVIII w., powstania r. 31 i wreszcie „najazdu“ na Rosję w r. 1920. Dziwny to kraj, który zawsze żył samą tylko negacją — przynajmniej w pojęciu angielskiego socjalisty. Nawet dla Mongołów Wells posiada znacznie więcej sympatji. Albowiem taki Dżengis lub Kublaj byli to ludzie conajmniej równie inteligentni jak płomienny lecz egotyczny Aleksander Wielki, lub dzielny a niepiśmienny teolog Karol Wielki. Mimo całego uznania dla organizacji i strategji Mongołów porównanie Dżengischana z uczniem Arystotelesa wydaje nam się nieco zbyt śmiałe. Książka Wellsa przedstawia niewątpliwie dość szerokie pole do obserwacyj ale jako przewodnik do poznawania historji mimo wszystko nie możemy jej polecić.

Dr. Kazimierz Tymieniecki.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

POLACY, KTÓRYCH NIE BYŁO.

Z kół naukowych otrzymujemy następujące słuszne uwagi o fakcie bardzo charakterystycznym:

Wiedeńska firma wydawnicza Seidel & Schn wydaje nową trzytomową historję powszechną p. t. Twórcy historji, ujęta w formie monografji najwybitniejszych postaci historycznych, poczynając od Sesostrisa egipskiego i Hammurabiego a kończąc na Wilsonie, Leninie, Clemenceau i Stresemannie. Z Polaków uwzględniony został jedynie Bolesław Chrobry i Kazimierz Wielki, których życiorysy opracowuje prof. H F. Schmidt z Gracu, znany jako autor cennych prac z zakresu historji polskiej. Poza tem znajdzie się tu artykuł o W. Ks. Witoldzie, pióra prof. Pfitznera z Pragi. Inni Polacy nie zostali uznani za dość wybitnych, aby znaleźć miejsce w wydawnictwie. Niema tu zatem ani Władysława Jagiełły ani Stefana Batorego ani Jana Sobieskiego, ani Kościuszki ani wielu innych postaci historycznych, ważnych z punktu widzenia nie tylko polskiego, lecz europejskiego.

Ponieważ wydawnictwo podaje biografje nie tylko władców i polityków, lecz także poetów, filozofów, reformatorów religijnych i odkrywców, których pisma czy czyny wywarły doniosły wpływ na losy świata, uwzględniono również życiorysy Platona i Arystotelesa, Cicerona, Seneki, św. Pawła, św Augustyna, św. Tomasza z Akwinu, Mahometa. Husa, Lutra, Ulrycha, Huttena. Kalwina. Petrarki, Kolumba, Ignacego Lojoli, Bossueta, Lockego, Jana Roussean, Hegla, Adama Smitha i innych, wśród całej tej plejady napróżno jednak szukamy nazwisk polskich. Widocznie redaktorzy dzieła: docenci prywatni P. R. Rohden z Berlina i G. Ostrogorsky z Wrocławia nie potrafili zdobyć się na konieczną bezstronność, co wynika i z tego, że wśród 120 współpracowników różnych narodowości niema ani jednego uczonego Polaka.

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE.

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie posiedzenie dnia 18 bm., o godz. 18-tej w lokalu Seminarjum Historycznego w Zamku. Na porządku dziennym referat prof. A. M. Skałkowskiego pt. Antoniego Trembickiego pamflet przeciw insurekcji 1794 r.

Z Polskiego Tow. Fizycznego. Oddział warszawski odbył posiedzenie z odczytem prof. R. Trechcińskiego n. t. „Ogólny pogląd na telefonję automatyczną“.

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie z odczytem dr. Elsy Claess pt.: „W sprawie ciał obcych w rogówce“, dr. A. Kraussa demonstrację preparatów, odczytem dr. Karnickiego „Wpływ gruczołów dokrewnych na zachowanie się nowotworów doświadczalnych“ i dr. Kenigsberga pt.: „O leczeniu promieniami granicznemi“.

MUZYKA

Koncert nowo wydanych utworów polskich. Donoszą nam z Warszawy: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki 76 audycję, która się odbyła w sali Konserwatorjum poświęciło w całości nowo wydanym utworom kompozytorów polskich. Audycję tą organizowało do spółki ze Stowarzyszeniem Towarzystwo Wydawnicze Muzyki Polskiej, którego nakładem ukazały się wykonane na koncercie kompozycje. Program zawierał Juljusza Zarębskiego kwintet na fortepian, dwoje skrzypiec, altówkę i wiolonczelę w wykonaniu prof. Józefa Turczyńskiego i nowozałożonego w Warszawie kwartetu smyczkowego (Irena Dubiska, Mieczysław Fliederbaum, Mieczysław Zaleski, Zofja Adamska). Rękopis tego cennego dzieła kameralnego był własnością prof. J. Turczyńskiego. P. Stanisława Korwin-Szymanowska odśpiewała Moniuszki pieśni następujące: Do oddalonej, Wybór, Rybkę i Krakowiaczka, oraz Jana Miklakiewicza „Pieśń o burmistrzance“ i Tadeusza Szeligowskiego dwie „Pieśni Zielone“: Lilje (ballada) i W olszynie (sielanka). Na zakończenie p. Irena Dubiska odegrała Henryka Melcera Parafrazę na temat Moniuszki oraz Adama Andrzejowskiego Burleskę A-dur na skrzypce z fortepianem. Akompanjował prof. Władysław Raczkowski. Następna audycja odbędzie się w końcu marca; w programie trio J. Brahmsa na skrzypce, waltornię i fortepian, J. Brahmsa fortepianowe warjacje na temat Haendla oraz Chorał organowy Cezara Francka. (m. w.)

LITERATURA

Nowa książka Papiniego. Żywotny i bujny talent Papiniego przejawił się ostatnio w nowej i niespodziewanej postaci Wydawca florencki Vallecchi rzucił na rynek księgarski nowe dzieło Papiniego p. t. „Gog“ (Firenze 1931, str. 393). Problemem zasadniczym jest tu kryzys współczesnej kultury europejskiej i amerykańskiej ujęty w szeregu szkicowych, dosadnych skrótów, kreślonych ciętem, bezwzględnem piórem. O książce tej mówi się już wiele na Zachodzie, podobno i w polskim przekładzie wkrótce ją ujrzymy. (P)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Władysław Simon. „Jlustracja Polska“ zamieszcza artykuł o malarstwie i pracy społecznej Władysława Simona, artysty wielkopolskiego z połowy ubiegłego stulecia. Jest to pierwsza obszerniejsza wiadomość dotycząca tego malarza. Prace jego znajdują się w poznańskiem Muzeum Djecezjalnem, które w przyszłym roku zamierza urządzić zbiorową ich wystawę. Urodzony i wychowany w Poznaniu, zapisuje się Simon w roku 1837 do Akademji Wiedeńskiej i jest uczniem głośnego Fuericha. Pierwszą pracą wykonaną w kraju po powrocie ze studjów zagranicznych jest fresk adoracj Nàjśw. Sakramentu w kaplicy św. Krzyża Katedry Poznańskiej oraz dwa obrazy w kaplicy Matki Boskiej. W r. 1882 malował w Wiedniu większą kompozycję pt. „Krzyżowcy pod Jerozolimą“, szereg obrazów do kościołów w Austrji, wreszcie wielką kompozycję olejną „Wskrzeszenie Łazarza“. Chorując na oczy, nie może w ostatnich latach życia poświęcić się pracy artystycznej. Mieszka w Poznaniu i pracuje społecznie na polu oświaty wspólnie z ks. Bażyńskim, dr. L. Rzepeckim i ks. Kanteckim. Pracowitego życia dokonał w roku 1899. Ciekawy życiorys ilustrowany jest wizerunkiem Simona oraz niereprodukowanemi dotąd nigdzie podobiznami jego dzieł. (tk)

SZKOLNICTWO

Znaczenie wychowawcze zabawy. Temat ten omawia w „Życiu szkolnem“ p. R Nowotko. Autor rozpatruje istotę zabawy z trzech punktów widzenia: fizjologicznego, psychologicznego i biologicznego, przyjmuje zaś za podstawę rozważań koncepcję biologiczną i wyjaśnia ją na szeregu przykładów, zaczerpniętych z życia szkolnego. (St. N.)

KIELCZANIE ODBĘDĄ ZJAZD.

Z Warszawy donoszą nam:

Po pięciu latach pracy, zdadzą Kielczanie, związani w Kole Kielczan, sprawę z tego co zdziałali. Wiadomo, że Koło Kielczan jest jednem z koleżeńskich gniazd regjonalnych, które u nas powstają pod różnemi nazwami, a mają pielęgnować zadzierzgniętą za młodu wspólnotę ducha, a temsamem sentyment regjonalny. Powstało ono w r. 1926, już w r. 1927 urządziło zjazd koleżeński i zyskało wielu członków, którzy byli wychowańcami szkół kieleckich. Teraz, na Zielone Świątki odbędzie zjazd drugi.

Mogą w nim wziąć udział wszyscy, którzy się w Kielcach kształcili, zarówno najstarsi z dawnego gimnazjum klasycznego, jak i najmłodsi ze szkół teraz istniejących. Komitet zjazdu zwraca się też w pismach do wszystkich osób zainteresowanych, aby pośpieszyły nadesłać adresy swoje, oraz kolegów, o których mają wiadomość, pod adresem członka komitetu: Kazimierz Barański, Warszawa, Wspólna 13. Według otrzymanych adresów rozesłane będą zaproszenia i programy. Może w Poznaniu również kielczanie się znajdą?

Prezesem Koła Kielczan do tej pory był Bolesław Markowski, b. wiceminister skarbu, potem profesor W. Szkoły Handlowej i rektor. Obecnie jako emeryt, przeniósł się na stałe do Kielc i stamtąd bierze czynny udział w organizowaniu zjazdu. Koło Kielczan w uznaniu wielkich zasług powołało p. Markowskiego na swego prezesa honorowego. Prezesem zarządu Koła jest obecnie p. Stefan Raczyński. Przed zjazdem wyjdzie z pod prasy czwarty rocznik „Pamiętnika Koła Kielczan“ za r. 1930—31 pod redakcją sen. Z. Wasilewskiego Charakter tego tomu będzie wybitnie historyczny. (rw)

OCHRONA ZABYTKÓW

Malarz polski z XVII wieku. W ostatnim zeszycie „Tęczy“ zamieszcza p. J. Pieniążek ciekawy artykuł pt. „Jan z Ratułowa i jego malarskie dzieło“. Podaje on wiadomość o kościółku w górskiej wsi Trybszu, w dawnej ziemi Spiskiej. Kościółek ten, używany obecnie za skład materjałów budowlanych, stoi obok nowego murowanego kościoła i jest ciekawym zabytkiem dawnej polskiej kultury i sztuki w tych stronach. Ściany i strop pokryte są wyblakłemi malowidłami, wykonanemi temperą wprost na belkach i deskach. Obrazy te, jak wskazuje napis łaciński nad amboną i zapis w księgach kościelnych, są dziełem proboszcza miejscowego w połowie XVII wieku, ks. Jana Ratułowskiego. Wykazują one niepośledni talent i dobre przygotowanie malarskie autora. Obrazy przedstawiają postacie świętych oraz kompozycje figuralne. Najcenniejszą jest scena Wniebowzięcia, w której figury rozmieszczone są na tle lokalnego krajobrazu. Dalej następują Koronacja Matki Boskiej oraz Sąd Ostateczny. Wszystkie obrazy wykazują wpływy współczesnych wielkich mistrzów malarstwa, mimo to nie są pozbawione pomysłowości i oryginalności. Autor artykułu nawołuje konserwatorów i historyków sztuki do zajęcie się, zbadania i otoczenia opieką ciekawego zabytku. Artykuł ilustrowany jest podobiznami kilku obrazów oraz wnętrza zniszczonego i zaniedbanego kościółka. (tk)

NAJNOWSZA MUZYKA I DAWNI SŁUCHACZE

(Przed artykułem T. Szeligowskiego)

Tak zwany modernizm muzyczny, który u nas dopiero zaczyna być poznawany chociaż na zachodzie dawno się był wybił i prawo obywatelstwa uzyskał — jest właśnie dla tego w Polsce zjawiskiem wysoce ciekawem, i zasługuje na informacyjne omówienie.

Idzie o to, aby nasi miłośnicy muzyki mogli zająć poważniejsze stanowisko względem tego przejawu, niż proste „podoba mi się“, albo „nie podoba“. Najmłodsze nasze pokolenie, kształcone dzisiaj w muzyce na zasadach współczesnych, albo jeszcze w życie nie weszło, albo dopiero w nie wchodzi, przynosząc ze sobą nabytą w nauce umiejętność słuchania. Starsi tkwią jeszcze w epoce minionej, czemu dziwić się nie można, jeżeli wiemy, że najnowsza muzyka ledwie zaczyna docierać na nasze estrady, ze scen zaś operowych jest niemal zupełnie wykluczona. Mlóci się po dawnemu arcydzieła minione, albo i nie arcydzieła. W ten sposób dla g r o s naszych melomanów Wagner z „Tristana i Izoldy“ bywa jeszcze... nowatorem. Pod tym względem nasze teatry operowe, z Warszawą włącznie, powołania swego prawie wcale nie spełniają.

Tymczasem w ostatnich latach wkroczył w stosunki muzyczne czynnik zupełnie nowy: radjo. Śmiało można powiedzieć, że gdyby radjofonja istniała była w dzisiejszej doskonałości przed laty sześciu, gdyby miała te przyrządy odbiorcze i te głośniki, które dzisiaj posiada, to nowa muzyka, jako problem, stanęłaby przed naszą opinją daleko wcześniej. Ze wszystkich rozgłośni europejskich dochodzą dzisiaj naszego radjosłuchacza dźwięki „niezrozumiałe“, kakofoniczne“, „barbarzyńskie“ — jak mówią ludzie nieosłuchani z rozwojem współczesnej muzyki — które są dzisiaj właśnie tak samo niezrozumiałemi i kakofonicznemi dla nas starszych, jak dla poprzedniego pokolenia był Wagner albo jeszcze i Debussy. Ojcowie nasi wyśmieliby się z nas, gdybyśmy im powiedzieli, że dla nas będzie Wagner tak jasny i zrozumiały, jak dla nich Rossini lub Meyerbeer.

Takie niezrozumienia i opory przeciw nowości przychodzą niemal co pokolenia z regularnością chronometryczną. Tak był niemal „obłąkanym“ Beethoven, nietylko w swych ostatnich kwartetach, ale nawet w symfonjach (jak przejrzysta do dna „piąta“!) tak jeszcze przed laty czterdziestu jeden z muzyków warszawskich, nawet poważny, odradzał wykonywanie niektórych utworów Chopina, jako że są niezrozumiałe i bodaj że nawet przykre w słuchaniu... Ślady takich opinij zostały w druku, jako „krytyki“, a tylko o nich zapomniano, bo nikt do starych szpargałów nie zagląda. Wielkie to dla takich upartych znawców szczęście, ale dla czytelników strata, bo z jednej strony mieliby materjał do rozweselenia się, z drugiej zaś nie przechodziłaby szeroka opinja tej samej choroby po raz trzeci czy czwarty z temsamem nasileniem, jakie było za pierwszym razem. Historja byłaby lepszą mistrzynią życia także w dziedzinie estetyki.

Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego“, który współczesności muzycznej poświęcał zawsze niemało uwagi, przystępuje teraz do zajęcia się nią, w szeregu rozważań, które będą miały za cel wprowadzenie czytelnika w najogólniejsze poglądy na muzykę najnowszą. Powtórzymy na nowo zabieg, zastosowany już przez nas do współczesnej plastyki, która również musiała być wytłumaczoną i uprzystępnioną. Cykl ten, również na dłuższy czas rozłożony, rozpoczniemy za parę dni artykułem p. Tadeusza Szeligowskiego, młodego kompozytora, który kończy obecnie ostatnie wyższe studja w Paryżu, a dał się już poznać szeregiem wysoce interesujących utworów. Artykuł ten zapowiemy jeszcze osobno, dzisiaj zwracamy tylko uwagę czytelników na samą myśl, której urzeczywistnianie w ten sposób się rozpocznie. W. N.

Pisma nadesłane

„Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu“. Nr. 8. Treść: Ks. A. Mańkowski: „Bibljoteka pokapucyńska w Rywałdzie“. — Ks. A. Mańkowski: „Ś. p. prof. dr. Józef Łęgowski“. — Ks. A. Mańkowski: Śp. dr. Kazimierz Roman Sochaniowicz“.

O transfuzji krwi

Znakomitym środkiem leczniczym i w wielu wypadkach ratującym życie jest transfuzja krwi. Używano jej przed wojną rzadziej, po wojnie zaś coraz częściej. Ażeby to zilustrować, wystarczy stwierdzenie, że na stacji wewnętrznej SS. Elżbietanek w Poznaniu przeprowadzano ten zabieg w ostatnim półtoraroczu mniejwięcej 50 razy. Ilość krwi użytej do transfuzji wahała się od 150 do 600 cm³, wyjątkowo do 1100 cm³. Chorzy, otrzymujący krew, cierpią na niedokrwistość złośliwą i niejednokrotnie w stanie beznadziejnym przychodzą do szpitala. Transfuzja krwi jest znakomitym środkiem utrzymania ich przy życiu aż do czasu działania wypróbowanego już leczenia wątrobą. W innych wypadkach, gdzie chorzy są osłabieni przez wielkie krwotoki, przez transfuzję krwi doprowadza się ich tak daleko, że operacja czy to chirurgiczna czy to ginekologiczna jest możliwa.

Zabieg ten, już ogólnie uznany i ceniony, mógłby być zdyskredytowany przez dwa fakty, podane w ostatnich czasach przez gazety, Skutek zaś mógłby być ten, że powstaną trudności ze strony oddającego krew, a zwłaszcza ze strony chorego. Dlatego należy tę sprawę wyświetlić.

Pewien autor niemiecki ogłosił niedawno, że przez transfuzję przechodzą na odbiorcę cechy charakteru osoby, która krew swą oddaje. W powieści jego krew pochodząca od łotra zmieniła dotychczas nienaganną kobietę na przestępczynię.

Trzeba podkreślić, że taki wynik transfuzji istnieje tylko w fantazji autora tej powieści, i że jeszcze nigdy podobnych wypadków nie zaobserwowano. Krew i jej składniki są czemś, co stale się zmienia. Krwinki białe i czerwone żyją tylko krótko, a charakter człowieka jest zależny od konstytucji przyrodzonej a zwłaszcza od mózgu i od gruczołów o wydzielaniu wewnętrznem. Nią warto zatem fantazją tego powieściopisarza się dalej zajmować.

Inaczej przedstawia się sprawa zakażenia chorego przez krew ofiarodawcy, jak to miało miejsce w wypadku robotnika Nowakowskiego w Warszawie i w której to sprawie toczył się w ostatnich czasach proces przed sądem warszawskim. Bezwzględnie koniecznem jest dokładne zbadanie ofiarodawcy pod względem jego zdrowia, a w szczególności przeprowadzenie odczynu Wassermanna we krwi, w przeciwnym bowiem razie można — jak to już wyżej wymieniono — przenosić kiłę z ofiarodawcy na odbiorcę krwi. Robi się to powszechnie i chowa się ponadto jeszcze wyniki instytutu serologicznego przez długie lata jako dowód, że użytą została do transfuzji pod względem kiły krew bezwzględnie zdrowa.

Obawa przeniesienia innej choroby, praktycznie nie istnieje.

Rzeczą zrozumiałą jest, że się bada ponadto przed każdym zabiegiem transfuzji, czy krew ofiarodawcy i odbiorcy się zgadzają. Technika tego badania jest tak wydoskonalona, że przy żadnej z 50 w zakładzie S. S. Elżbietanek przeprowadzonych transfuzyj nie było ani jednego przykrego wypadku.

Pozostanie jeszcze do rozważania rola ofiarodawcy. Nie robi się transfuzij w sposób, jak to podało mylnie czasopismo „Wieczór Warszawski", że ilość przez ofiarodawcę krwi oddanej jest nieznana, i że naraża on swoje zdrowie na szwank przez oddawanie nieokreślonej większej ilości krwi, lub przez połączenie na odwrót także arterji chorego z jego żyłą, przez co ofiarodawca dostałby niezdrową krew chorego. Ilość krwi, którą ofiarodawca oddaje, jest na cm³ dokładnie znana, są to ilości do maksimum 600 cm³. Przy zapotrzebowaniu większej ilości bierze się krew od kilku osób.

Nie łączy się też wcale arterji ofiarodawcy z żyłą chorego. Postępuje się w ten sposób że krew ofiarodawcy po nakłuciu żyły wpuszcza się do naczynia szklanego, zawierającego nieco cytrjanu sodu wstrzymującego skrzepnięcie. Krew tę natychmiast wlewa się prostym sposobem choremu dożylnie. Nie zauważono jeszcze dotychczas jakiegoś uszkodzenia lub osłabienia ofiarodawcy, odwrotnie czuli się oni po zabiegu i w następnym czasie często lepiej, niż przedtem.

Na ogół oddawano do dyspozycji krew dla chorych bezinteresownie a kilkakrotnie tylko za wynagrodzeniem. Przed trzema tygodniami natomiast zakład był w takiej biedzie pod tym względem, że miał już zamiar szukać ofiarodawcy za pośrednictwem Radja Poznańskiego.

Niechaj uwagi powyższe przyczynią się do uspokojenia ogółu, mylnie poinformowanego przez niektóre czasopisma.

Straszne skutki niedotrzymania umowy

W lochach starego Babilonu. — Cmentarze domowe. — Wymyślna zemsta.

Przy pracach wykopaliskowych dokonywanych przez ekspedycję archeologiczną w okolicach Bagdadu, natrafiono na blok fundamentowy, w którego wnętrzu, po rozbiciu, znaleziono szkielet ludzki — bez czaszki. Zamurowanie danego osobnika, jak nie trudno było stwierdzić, dokonane zostało w ten sposób, że podczas gdy całe ciało wtłoczone zostało w zaprawę wapienną budowanego muru, głowa wystawała na zewnątrz.

Nie ulega wątpliwości, że w danym wypadku loch piwnicy był sceną potwornej kaźni, której poddany został jeden z niewolników. Położenie, w jakiem szkielet znaleziono, wskazywało, że zanim śmierć uwolniła delikwenta od mąk i cierpień, tenże czynił rozpaczliwe wysiłki, aby wydostać się z szybko schnącej zaprawy murarskiej, w której miał być żywcem pogrzebany. Po zamurowaniu lochu, zbudowano nad nim piętrowy dom, zamieszkały ostatnio na dwa wieki przed nar. Chr. Budowle wznoszone w owych czasach w Babilonji odznaczały się nader grubemi murami, dochodzącemu do dziesięciu stóp, tak, że wmurowanie w nie istoty ludzkiej było zupełnie możliwe, to też w wielu wypadkach lochy piwnicze służyły za miejsce chowania zmarłych, przeistaczając się w pewnego rodzaju domowe katakomby cmentarne.

W lochu odkopanym przez archeologów, opodal kamiennego grobowca nieszczęśliwej ofiary, znaleziono szczątki grzebienia i różnych ozdób kobiecych z czego uczeni wnoszą, że przy egzekucji obecną była kobieta, niewątpliwie władczyni życia i śmierci owego katowanego niewolnika, pastwiąca się widowiskiem cierpień delikwenta. Stąd już nie trudno odtworzyć prawdopodobny przebieg ponurej tragedji: Można pani zapałała miłością do przystojnego niewolnika, którego jęła obdarzać swemi łaskami, obiecując mu nawet później wolność, o ile w oznaczonym czasokresie pozostanie jej wiernym. (Takie wypadki „łaski pańskiej" w starożytnej Babilonji nie należały pono do rzadkości). Niestety, serce pociągnęło młodziana w inną stronę, złamał dane swej pani przyrzeczenie — no i niestałość swą musiał w straszny sposób odpokutować. —

Szczęście, że w dzisiejszych czasach zazdrosne kobiety nie mają możności mścić się w sposób „babiloński".... kr.

Zorza północna w sali wykładowej

Tajemnicze zjawisko kosmicznego echa, stwierdzonego przez cały szereg uczonych przy wysyłaniu w międzyplanetarne przestrzenie krótkofalowych sygnałów, stało się ostatniemi czasy punktem wyjścia dla doświadczeń, pozwalających ustalić prawa tego wtóru w związku z wyczerpującemi studjami, podjętemi nad zorzą północną, odtworzoną niejako laboratoryjnie. Dotychczas mniemano, że echo, odpowiadające na krtókofalowe emisje po upływie kilku lub kilkunastu sekund, jest spowodowane odbijaniem się fal eteru od jakiejś napotkanej po drodze, nieprzenikliwej przeszkody. Istniało nawet przypuszczenie, że tą nieprzenikliwą przegrodą jest rodzaj zorzy północnej, unoszącej się olbrzymim pióropuszem nad słońcem i stanowiącej coś w rodzaju sprężystego splotu promieni elektronów, odbijających emisje. Według tej hypotezy, głosy naszej planety, uwikłane w tę promienną matnię, lub odrzucane przez nią z powrotem, wracały na ziemię w krótszych lub dłuższych odstępach czasu — głośniejszym lub zaledwie dostrzegalnym wtórem. Dziś powyższe przypuszczenie zdaje się znajdować pewne potwierdzenie w całym szeregu badań nad stosunkiem fal eteru do zorzy północnej. Berlińskiemu uczonemu, inż. Brüchemu udało się odtworzyć ją w miniaturze przed słuchaczami, zebranymi w uniwersyteckiej sali wykładowej. Prof. Brüche, który poprzednio wspólnie z dr. W. Endem wykrył specjalne promienie metrowej długości, przeznaczone dla celów doświadczalnych, zbudował dla swego efektownego pokazu kulę miedzianą, wyobrażającą ziemię i zawierającą w swem wnętrzu silny elektromagnes. Ta sztuczna ziemia dostarcza obydwom uczonym — rzec można na zawołanie niezmiernie cennych danych, które przyczynią się niezawodnie do rozwoju nowoczesnej teorji budowy wszechświata.

Złoty środek

Dysputa filmowa obraca się dziś dokoła jednego pytania: „dźwiękowość, czy niemość". Oto zagadnienie! Słyszy się zdania „za" lub „przeciw". Nic pośredniego: zachwyty lub ostre krytyki.

A tymczasem Ameryka powoli dochodzi do sedna rzeczy: wybiera złoty środek. Zdaje się, że dogodzi wszystkim. Rzeczywiście, film gadany na 100% przestaje być filmem, staje się surogatem teatru. Nic nudniejszego, jak rozwlekłe dialogi, a przez to długie sceny tej samej dekoracji, na tem samem tle. Gdzie ta błyskotliwość, tc tempo dawnych niemych szlagierów? Każdy początek jest trudny. Błąd wprowadzenia filmowych sztuk popełniły wytwórnie raczej z nadmiaru gorliwości, niż z innych powodów. Jak dźwiękowiec, to już wam go pokażemy w stu procentach! Damy maximum wysiłku, maximum nowości! A rezultat — opłakany. O ileż milej wpadałby w ucho film, w którym dialogi zajmowałyby skromne miejsce zastępców niezbędnych napisów. Tylko to, co potrzebne do zrozumienia treści. Artystycznie dobrana ilustracja muzyczna świetnej orkiestry, wszelkie odgłosy, ryk tłumów, hałas ulicy, szum fal morskich, słowem wszystko, co tak się nam podoba w „tygodnikach" ze świata wielkich wytwórni. A słów — jak najmniej.

Wiele hałasu wywołały dźwiękowce, ścierają się zdania, ostrzą pióra. Ameryka nie mogła pozostać na to głucha. Czy wrócić do niemej produkcji? Niemożliwe. Amerykanie, ludzie interesu, nie cofają się nigdy. Film niemy to archaizm. Jakże to zabawnie wygląda teraz, gdy bęben w orkiestrze imituje strzały armatnie, a puzon nie wczas zatrąbi pobudkę. Najbardziej zagorzały przeciwnik dźwiękowców zaprotestuje przeciw tym nieudolnym „imitacjom". Przyzwyczajenie wiele znaczy.

Uszy widza przywykły do muzyki w kinie. Całemi latami przygrywano nam do wesołych obrazów — wesoło, do smutnych — smutno. Nie mogliśmy oglądać filmu bez orkiestry czy fortepianu. — bez muzyki kino zieje martwotą, a syczenie aparatu drażni. Powoli publiczność przyzwyczaja się do „dźwięku." Nudne wydają się milczące tłumy.

Byleby tylko dźwięk istniał dla kina, a nie kino dla dźwięku. Wielkie wytwórnie powoli wracają do dawnego rodzaju produkcji, kasując dialogi. Dużo ruchu, żywa akcja, częsta zmiana tła, mało słowa, dużo dźwięku — i kino stanie znowu na wyżynach zadania. I udoskonalenie aparatur dźwiękowych! J. D.

Przysmaki epoki lodowej

W pobliżu miasta węgiersk. Grau natrafiono w trakcie szukania wykopalisk na podziemne osiedle, które, według oceny rzeczoznawców datuje zprzed 40 000 lat. Już przed wojną napotkano w tamtejszej okolicy prahistoryczne jaskinie. Ale prace w tym kierunku przerwano z powodu wybuchu wojny światowej. Obecnie rząd węgierski polecił prace nad wykopaliskami prof. Gallowi z budapeszteńskiego muzeum narodowego. Odnaleziono dziesięć jaskiń, z sobą złączonych. W jaskini największej natrafiono na wiele szkieletów niedźwiedzi, pardw i zaginionej rasy lisów. Wszystkie zwierzęta pochodziły z epoki lodowej. Kości zwierząt były poprzecinane w dłuż, coby wskazywało na to że tuk zwierzęcy stanowił wtedy pożądany specjał. Poza tem znaleziono instrumenty muzyczne z kości, wspaniale rzeźbione należące do najlepszych prac z epoki lodowej, które zawierają wszystkie dotychczasowe wykopaliska w Europie. (wk)

Trzęsienie ziemi budowniczym

Z okazji trzęsienia ziemi w Nowej Zelandji przypomina „Manchester Guardjan" że nie wszystkie trzęsienia przynoszą z sobą nieszczęście. Przeciwnie, są przecież znane wypadki, że trzęsienie ziemi skończyło się szczęśliwie, raczej stało się błogosławieństwem. I tak notowane niedawno trzęsienie ziemi w Wera Cruz w Meksyku, nie wyrządziło żadnej straty. Natomiast skontatowano, że pobudziło do większej wydajności źródła naftowe, znajdujące się w tej okolicy. Również w Kanadzie mają powód do chwalenia trzęsienia ziemi. Przed kilku laty stwierdzono, że fundamenty wspaniałego muzeum w Ottawji obsunęły się poważnie, skutkiem czego pokazały się na budynku długie rysy, które groziły zamknięciem muzeum. Namyślano się nad tem, aby wszcząć uciążliwą i kosztowną pracę nad naprawą fundamentów. Aż tu nagle nawiedza miasto nieznaczne trzęsienie ziemi, bez żadnych groźnych skutków. Dla gmachu muzeum zaś okazało się błogosławione, bo zatarło wszelkie ślady i rysy w zagrożonych murach i fundamentach. (wk)

Ponad 1000 lat więzienia w wyniku jednego procesu.

W Caltamissetta, w Ameryce, odbył się ciekawy proces przeciw rozgałęzionej bandzie, w którym na ławie oskarżonych zasiadło aż 177 osób. Proces trwał 4 tygodnie, a narady sędziów przysięgłych zajęły 4 dni W ciągu tych czterech dni przysięgli na żądanie prezesa i prokuratora nie opuszczali zupełnie gmachu sądowego. Wreszcie ogłoszono wyrok, mocą którego 53 oskarżonych zostało uniewinnionych, reszta zaś ukarana została więzieniem od 3 do 30 lat. Ogółem tych 124 oskarżonych otrzymało ponad 1000 lat więzienia. (wl)

Niebanalny dar japoński

dla Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie nadszedł z Tokio. Ofiarodawcą jest wielki dziennik tokijski „Asahi". „Asahi" wysłał do Genewy dla M. B. P. pięćdziesiąt młodych drzewek wiśniowych, które mają być zasadzone w parku Arcadia, otaczającym nowy, wielki gmach. M. Biura Pracy. Przyznać trzeba, że jest to dar wręcz niebanalny, odbiegający od zwykłego szablonu.

Jak powiększyć zbyt książek?

Księgarze amerykańscy narzekają na spadek zbytu książek. W celu podniesienia go i zachęcenia publiczności do nabywania książek, wypuścili oni na rynek t. zw. kolekcje próbne, t. j. tomiki, zawierające jeden lub dwa rozdziały z lansowanych utworów. Rozdziały te urywają się zwykle w najbardziej interesującem miejscu, aby podniecić ciekawość czytelnika. Kolekcje otrzymuje się darmo.

Z różnych stron Polski

Rezygnacja ks. prał. Ledóchowskiego.

(KAP) Prałat i proboszcz kapituły metropolitalnej w Ołomuńcu, ks. Zygmunt Ledóchowski, zgłosił na ręce ks. arcybiskupa ołomunieckiego swą rezygnację z zajmowanego urzędu. Jako powód ks. Ledóchowski podaje przekroczony 70 rok życia i pragnienie zamieszkania na stałe w Pradze. Rezygnacja musi być zatwierdzona przez Stolicę Świętą.

Ks. prał. Ledóchowski znany jest w szerokich kołach katolickich w Polsce, z którą zawsze utrzymywał ścisły kontakt.

Doktorat honorowy dla ks. arcybiskupa Nowowiejskiego.

(KAP) W uznaniu wybitnych zasług na polu naukowem, zwłaszcza w dziedzinie liturgiczno - pastoralnej, Uniwersytet Warszawski na wniosek rady wydziału teologji katolickiej nadał ks. arcybiskupowi Antoniemu Juljanowi Nowowiejskiemu, biskupowi płockiemu, tytuł doktora św. Teologji honoris causa. W najbliższych dniach uda się do Płocka rada wydziału teologji katolickiej z ks. dr. Zygmuntem Kozubskim, dziekanem wydziału na czele i wręczy uroczyście ks. arcybiskupowi dyplom doktorski.

Zamordowali dla pięciu papierosów.

Przed sądem okręgowym w Katowicach toczyła się rozprawa przeciwko 21-letniemu Franciszkowi Mazurkowi i 20-letniemu Pawłowi Szyszce, oskarżonym o zamordowanie w październiku ub. r. na szosie między Małą Dąbrówką a Wełnowcem, inwalidy, Józefa Mateja. Łupem zbrodniarzy padło wówczas 5 papierosów wartości 20 groszy.

Oskarżeni z całym cynizmem przyznali się do winy. Sąd po naradzie, wydał wyrok, skazujący Szyszkę na 8 lat ciężkiego więzienia i Mazurka na 6 lat ciężkiego więzienia.

Zrujnowany podatkami powiesił się.

Wymownym świadectwem obecnego kryzysu gospodarczego jest samobójstwo właściciela majątku ziemskiego Rakiszki w Wileńszczyźnie Geralda Szyszko. Denat powiesił się w zabudowaniach gospodarskich. Prasa wileńska podaje, że przyczyną rozpaczliwego kroku tego ziemianina były wielkie podatki, przy obecnej ciężkiej konjunkturze rolniczo - gospodarczej.

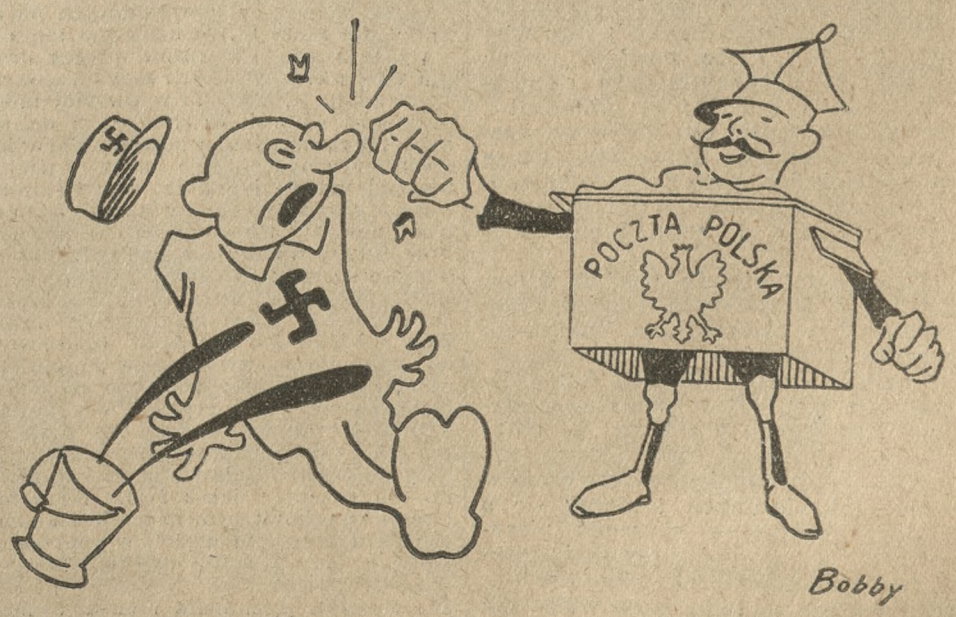

„Deutsche Allgemeine Zeitung" w odpowiedzi!

DZIAŁ GOSPODARCZY

W sprawie Banku Przemysłowców

Z kół wierzycieli Banku otrzymujemy następujące uwagi:

Bank Przemysłowców należał przed załamaniem się do największych instytucyj finansowych w Polsce. Rozwój tej starej instytucji, z którą przez trzy generacje życie gospodarcze naszej dzielnicy tak ściśle było związane, jej wielki — może za wielki rozmach i ekspansja w pierwszych latach oswobodzenia Polski, jej szeroko rozgałęzione interesy z wszystkiemi warstwami społeczeństwa są powodem, że krzys tego banku odbił się tak głośnem i bolesnem echem.

Nie dziw więc, że na ostatniem zebraniu wierzycieli Banku, które odbyło się dnia 4 marca, zebrały się tak liczne rzesze wierzycieli, że musiano zebranie przenieść do wielkiej sali Domu Rzemieślniczego. Z powodu tych trudności technicznych, zebranie nie mogło się prawidłowo odbyć, przekształcając się na wiec, na którym żale i rozgoryczenie wzięły górę nad rozwagą i spokojem. W interesie wierzycieli należy żałować, że tak się stało. Prawidłowa likwidacja tak wielkiej instytucji, zwłaszcza w obecnych czasach, jest rzeczą niezwykle trudną, wymagającą spokojnej oceny sytuacji i trzeźwych decyzyj. Wytaczanie namiętnych zarzutów i żalów w chwili obecnej nie może sytuacji naprawić i musi raczej zaciemnić i utrudnić właściwą drogę wyjścia.

Z zadowoleniem natomiast powitać należy fakt, że na zebraniu tem wybrano wydział wierzycieli, składający się z kilku poważnych obywateli, którzy w bezpośredniem zetknięciu się z władzami banku i nadzorcami sądowymi mają możność zbadania dotychczasowych postępów likwidacji banku i będą mogli ogół wierzycieli rzeczowo i bezstronnie informować i wystąpić z odpowiedniemi wnioskami, a zwłaszcza wypowiedzieć się w najważniejszej kwestji, czy zarządzenie nadzoru sądowego było celowe i jakie są wyniki pracy zarządu i nadzorców od czasu przyznania nadzoru.

Wychodząc z bilansu na ultimo lutego 1930 — w którym to miesiącu zarządzono odroczenie wypłat — okazuje się, że konto weksli zdyskontowanych w ciągu 11 miesięcy nadzoru spadło z 9.402.000 zł na 1.052.000 zł, czyli o 8.350.000 zł. Salda debetowe w rachunkach bieżących zredukowały się w tym czasie o ca 800.000 zł. Ponadto bank sprzedał 6 nieruchomości za cenę ca 630.000 zł i zrealizował część udziałów konsorcjalnych. Ogółem więc realizacja aktywów sięga sumy przeszło 10 miljonów zł, a ogólna suma bilansowa zredukowała się niemal do połowy. Sumy uzyskane z realizacji aktywów obok zaspokojenia pretensyj wyodrębnionych szły przedewszystkiem na pokrycie redyskonta w Banku Polskim. Suma weksli redyskontowanych zmniejszyła się z 8.400.000 zł na 930.000 zł, czyli o blisko 7½ miljn. zł.

Dla każdego, który zna obecne warunki gospodarcze i trudności ściągania pretensyj w czasie, kiedy życie gospodarcze przechodzi niesłychanie ciężki kryzys, wyżej wykazany rezultat 11-to miesięcznej pracy banku jest niezwykle dodatni i zasługuje w całej pełni na uznanie.

W świetle tych cyfr nabiera dopiero właściwego znaczenia decyzja odroczenia wypłat i zaniechania ogłoszenia upadłości. Leżało to w interesie dłużników banku, którym w ten sposób umożliwiono stopniową upłatę obliga wekslowego, a przedewszystkiem w interesie samego banku i jego wierzycieli. Nie może bowiem ulegać kwestji, że natychmiastowe odcięcie redyskonta i możliwości prolongat z chwilą ogłoszenia upadłości w obecnych warunkach zarwałoby liczne przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe i naraziłoby bank na dalsze bardzo wysokie straty i zmniejszenie substancji.

Wydaje mi się, że właśnie w tem tkwi klucz do dalszych decyzyj, które powinny być powzięte na następnem zebraniu wierzycieli, mającem się odbyć dnia 18 marca. Obecnie Bank niewątpliwie wchodzi w trudniejsze stadjum likwidacji, w którem — po ukończeniu realizacji płynniejszych aktywów — należy ściągnąć pretensje w rachunkach bieżących i starać się o możliwie korzystną sprzedaż nieruchomości. Należy jasno postawić sprawę, że wszelkie aktywa, jakie Bank obecnie jeszcze posiada, stoją wyłącznie do dyspozycji wierzycieli i ich zadaniem jest rozstrzygnąć, w jaki sposób zamierzają aktywa te dla siebie realizować. Mając interes wierzycieli na oku i licząc się z obecnemi warunkami, należałoby zgóry wykluczyć możliwość ogłoszenia upadłości, która doprowadziłaby do sprzedaży cennych objektów majątkowych na subhaście. Mamy przecież dosyć dowodów i przykładów na to, w jakich warunkach odbywają się obecnie subhasty nieruchomości i innych objektów majątkowych i pod tym względem wytworzyły się tak jaskrawo nienormalne stosunki, że szybka realizacji nieruchomości w trybie upadłościowym, która miała leżeć w interesie wierzycieli, w rezultacie wychodzi na ich szkodę, niszcząc resztę substancji majątkowej dłużnika. Pozostaje więc tylko zawarcie układu z Bankiem i umożliwienie mu stopniowej spokojnej likwidacji pod ścisłym dozorem wybranego komitetu wierzycieli. W tym wypadku jednakże przedłożony układ, przewidujący spłatę wierzytelności w okresie dwuletnim, powinien być odpowiednio zmodyfikowany, zwłaszcza co do terminów płatności poszczególnych rat. Powinna nastąpić dalsza redukcja personelu i kosztów handlowych, tak by w tym dwuletnim okresie likwidacji Bank mógł nawet osiągnąć pewną nadwyżkę w rentowności.

Można przypuszczać, że pod warunkiem powzięcia decyzji spokojnej, prawidłowo założonej likwidacji miarodajne czynniki wspólnie z miejscowemi instytucjami finansowemi umożliwią życzliwą pomocą przeprowadzenie planu likwidacji — ewentl. drogą przejęcia odpowiednich aktywów — i nie jest wykluczone, że w końcowem stadjum likwidacji Banku wyłoni się możliwość powołania w jego miejsce instytucji spółdzielczej, która przejęłaby dawne zdrowe tradycje Banku Przemysłowców i wypełniłaby lukę, jaka niewątpliwie przez likwidację tego banku na tutejszym gruncie gospodarczym powstaje. J.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	9. 3.	10. 3.	11. 3.	12. 3.	13. 3.	14. 3.
Pszenica						
Warszawa	27.50	28.00	—	28.00	28.00	—
Poznań	26.50	26.50	26.00	26.00	25.75	25.75
Lwów	24.75	—	23.75	—	23.50	—
Lublin	—	—	25.50	—	25.75	—
Żyto						
Warszawa	19.50	20.00	—	21.00	21.25	—
Poznań	20.35	20.50	20.60	20.80	21.20	21.50
Lwów	17.75	—	17.25	—	—	—
Lublin	—	—	18.25	—	18.50	—
Jęczmień						
Warszawa	20.00	20.00	—	20.50	21.00	—
Poznań	21.50	21.50	21.50	21.50	21.50	21.50
Lwów	20.50	—	20.50	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	19.00	—
Owies						
Warszawa	22.50	22.50	—	22.50	23.00	—
Poznań	19.25	19.25	19.25	19.50	19.50	19.50
Lwów	—	—	20.75	—	—	—
Lublin	—	—	19.00	—	19.00	—

Na rynku polskim, ogrodzonym obecnie wysoką barjerą ceł przywozowych na ziemiopłody, które to cła niedawno temu zostały jeszcze podwyższone, proces drożenia wszystkich głównych zbóż trwa w dalszym ciągu. Należy to w wielkiej mierze przypisać nastrojom, panującym na rynkach zagranicznych, a pozatem warunkom atmosferycznym. Silne opady śniegowe, niespodziewane i prawie dwutygodniowe mrozy sprawiły, że horoskopy tegorocznych zbiorów uległy pewnemu pogorszeniu. Straty wynikające stąd będzie można dopiero ocenić po stopnieniu śniegu na polach. Te same warunki atmosferyczne spowodowały także zmniejszenie dowozu ziemiopłodów do ośrodków handlowych, co wpłynęło na zwiększenie popytu, tem mocniejsze, że przypadło ono w parze z postępującą zwyżką ceny. Wielu rolników zainteresowanych zniżką cen powstrzymało się skutkiem tego od sprzedaży zbóż. Zwyżka trwa w dalszym ciągu i to zarówno dla pszenicy, jak i żyta. Wprawdzie tempo zwyżkowe było znacznie słabsze w tygodniu bieżącym aniżeli w poprzednim, wynosiło przecież dla pszenicy 50 gr in plus na kwintalu, dla żyta zaś około 1.20 zł Zwyżka jęczmienia i owsa wynosiła około 50 gr

Na rynkach amerykańskich i kanadyjskich duże dowozy zboża do portów atlantyckich i wschodnich oraz znaczne zwiększenie się zapasów we wszystkich centrach handlu zbożowego, spowodowały lekkie osłabnięcie tendencji. Niepomyślnie wpłynęły na terminowe notowania cen wiadomości o wielkich ilościach zapasów zbóż w Argentynie, przeznaczonych na eksport.

Giełdy europejskie nie wykazały większych zmian.

Nabiał

Sytuacja na rynkach maślanych nie uległa w ubiegłym tygodniu zasadniczym zmianom. Pominąwszy drobne wahania w dół notowań kopenhaskich i tendencję zniżkową dla masła kolonjalnego ceny utrzymały się na poziomie poprzedniego tygodnia. Masło bałtyckie i polskie miało na rynku niemieckim stosunkowo łatwy zbyt. Notowania berlińskie utrzymano i wynoszą przy tendencji stałej 140, 134 i 120 Rm. za I, II i III gat.

Rynek krajowy utrzymany, ceny bez zmiany. Hurtowe ceny za 1 kg. w złotych wynosiły dnia 13 bm. w Poznaniu: masło mlecz. deserowe 5.60, II gat. 5.20, wiejskie 4,40 — 4,80; w Katowicach I gat. 5,80, II gat. 5,40, wiejskie 4,60 — 4,80.

Krajowy rynek serów wykazuje tendencję mocną, zwłaszcza na towar dojrzały. Średnia cena hurtowa krajowych serów pełnotłustych loco Warszawa wynosi 3,80 zł. Nowogrodzkie sery loco stacja załadowcza kosztują 3,00 zł., a loco skład Warszawa 3,60 zł. za pierwszy gatunek. Na rynku jest dużo serów gdańskich.

Jaja

Dzięki ożywieniu się popytu ze strony Anglji i zadowalającej konsumcji wewnętrznej utrzymały się ceny krajowe na jednym poziomie. Dopiero pod koniec tygodnia wskutek wstrzymania się zagranicy z pokryciem zapotrzebowania nastąpiła dezorjentacja eksporterów i obniżenie się notowań eksportowych. Na rynkach zagranicznych tendencja zniżkowa na wszystkie gatunki trwa nadal.

Bydło i mięso

Tendencja na rynku bydła rogatego jest mocna przy zwyżkujących cenach. Na targowicy poznańskiej w ub. tygodniu notowania podwyższono o 2 — 6 zł. na 100 kg.; zwyżkowały zwłaszcza lepsze gatunki opasów wskutek intensywniejszego eksportu. Cielęta natomiast naskutek zwiększonej podażysezonowej spadły o 6 — 12 zł. na 100 kg. Ceny owiec utrzymane.

Notowania trzody chlewnej zniżkowały w dalszym ciągu o 6 — 8 zł. na 100 kg., do czego przyczynił się rekordowy spęd i brak kupców z Górnego Śląska, dokąd wywóz jest jeszcze wstrzymany.

Pierwsze ograniczenie w obrocie zwierzętami rzeźnemi wprowadziły ostatnie przepisy wojewódzkie, wydane celem zwalczania pryszczycy. Wymagają one by dowóz do targowicy poznańskiej odbywał się wyłącznie koleją. Ponadto przed wysyłką bydło musi być badane przez weterynarza powiatowego.

Tendencja na smalec mocniejsza ceny zwyżkowały ze względu na wyczerpywanie się zapasów towaru amerykańskiego i z powodu zwyżki cen na krajowy smalec rafinowany. Hurtowe ceny smalcu krajowego wynoszą loco skład Poznań 280 zł. za 100 kg. Smalec amerykański prasowany notują loco Gdynia 28,32 dol. za 100 kg.

Manufaktura

Mimo podniesienia ceny surowca wełnianego i bawełnianego oraz pewnych tarć w łonie przędzalników łódzkich wzrasta tam tempo pracy. Szczególnie w branży bawełnianej skonstatowano znaczne ożywienie. Silny popyt na te towary wzrośnie prawdopodobnie jeszcze bardziej przed świętami. Również w obrocie tkaninami wełnianemi zaznaczył się wzrost, przyczem ustalono, że obroty sezonowe są większe niż w tym samym okresie roku ubiegłego.

Drzewo

Mimo, że uiszczanie należności za sporadycznie nabywany materjał drzewny przez detalistów praktykuje się niemal wyłącznie wekslami przy minimalnej wpłacie gotówką, to jednak fakt ten bynajmniej nie wpływa na ożywienie ruchu w obrotach. Hurtownicy nie są w możności prolongować weksli drobnych odbiorców na dłuższe terminy, ponieważ sami odczuwają dotkliwy brak płynnej gotówki.

Ceny naogół kształtują się na niezmienionym poziomie w porównaniu z lutym r. b. I tak na rynku wielkopolskim notowano za I m. sz. (f-co wagon Poznań) sosnowej kantówki składowej do 75 zł. Ostatnie obroty szalówką ustaliły ceny w granicach 50—55 zł. Za deski podłogowe, heblowane i szpuntowane żądano 100 do 110 zł Materjał tarty stolarski II do 120 zł.

Wskutek zamarznięcia portów rosyjskich i skandynawskich możliwości zwiększenia eksportu polskiej tarcicy via Gdańsk do Anglji ostatnio urzeczywistniają się. Tranzakcje charakteryzuje warunek natychmiastowej dostawy przy pełnej wypłacie za dostarczony materjał, co w pewnej mierze rekompensuje eksporterom straty z powodu spadku cen drzewa na rynku angielskim, wywołane, o przez dumping sowiecki.

Na rynku gdańskim wśród dymensyj angielskich najbardziej poszukiwany jest wymiar 2 × 4. za który w pierwszych dniach marca osiągnięto £ 10, 10 do 10,15 cif Londyn.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Odroczenie płatności podatkowych.** Wobec zajmowania przez niektóre urzędy skarbowe na pokrycie zaległości podatkowych, mimo ich odroczenia, względnie rozłożenia na raty, należności, jakie dany płatnik otrzymuje ze skarbu państwa za dokonane dostawy, ministerstwo skarbu z okazji ostatniego zjazdu naczelników urzędów skarbowych zwróciło naczelnikom uwagę, że wyznaczone ulgowe raty, względnie odroczenia płatności podatkowych mają być również bezwzględnie dotrzymywane wobec płatników, którzy mają wzajemną pretensję do instytucyj państwowych. Jeżeli więc płatnik ma rozłożoną na raty zapłatę zaległego podatku i otrzymuje od skarbu państwa należności za dokonaną dostawę, władza skarbowa nie może zajmować tej należności na pokrycie zaległości podatkowych, dopóki płatnik punktualnie uiszcza raty zaległego podatku. W najbliższym czasie wyjdzie prawdopodobnie przypomnienie takiego zalecenia w drodze okólnika.

Z KRAJU

(k) **Znamienne zebranie Cukrowni w Żninie.** Dnia 7. bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie udziałowej Cukrowni w Żninie. Przewodniczył prezes rady nadzorczej p. Mieczysław Chłapowski z Sobiejuch. Wyczerpujące sprawozdanie zdał członek zarządu p. Tucholka z Marcinkowa, który przedstawił trudne położenie w przemyśle cukrowniczym, podnosząc, że z powodu nadmiaru cukru należy ograniczyć plantacje buraków. Walne zebranie uchwaliło a) przelać nadkontygentowe buraki z ostatniej kampanji na następną, przy potrąceniu 25 proc., b) ograniczyć znacznie plantację buraków w bież. roku. Dla rolników w obecnym ciężkim kryzysie gospodarczym jedyną nadzieją podtrzymania gospodarstwa była plantacja buraków. Niestety na wspomnianem zebraniu, ku wielkiemu rozczarowaniu, dowiedzieli się plantatorzy, że otrzymają za buraki z ostatniej kampanji, cenę znacznie niższą od kosztów produkcji, na następny rok są również widoki bardzo liche. Wyłoniła się dyskusja na tle zaprowadzenia ogólnej oszczędności, idącej w kierunku ograniczenia wysokich poborów w fabryce i z nią związanych instytucjach. Należy nadmienić, że na parokrotne żądanie udziałowców sprawozdania z poborów dyrektora przew odniczący kategorycznie odmówił wyjaśnień wskutek czego powstały dysonanse między radą nadzorczą, a udziałowcami, co spotęgowało jeszcze rozgoryczenie. ( )

(k) **Nowa taryfa osobowa i bagażowa na kolejach.** Z dniem 1 kwietnia wchodzi w życie nowa taryfa osobowa na polskich kolejach państwowych, która różni się w kilku punktach od taryfy dotychczasowej. Tak zwane bilety okresowe mogą być wydawane przy przejazdach na odległość do 150 km. Do tej samej odległości wydaje się miesięczne bilety uczniowskie. Wydawanie biletów robotniczych tygodniowych uskuteczniać się będzie do miejsc odległych na 100 km. Pozatem wprowadzono specjalne bilety ulgowe przy przejazdach do miejsc odpustowych, w celach naukowych itp. Zamiast dotychczasowych zniżek 50-procentowych w drodze powrotnej, przysługujących członkom polskich towarzystw turystycznych, Związku narciarskiego itp. będzie można nabywać w ciągu całego roku bilety ze zniżką 25 proc. w każdą stronę na podstawie członkowskiej legitymacji, jednak na odległość niemniejszą niż 50 km. Przy przyjazdach powrotnych z uzdrowisk krajowych obniżono czas pobytu, wymagany do uzyskania prawa do ulgi z dotychczasowego 14-dniowego na 10 dni. W taryfie bagażowej wprowadzono opłaty za przewóz rowerów nieopakowanych, nadawanych za specjalnemi biletami rowerowemi, które wydaje się według specjalnej taryfy na odległość do 80 km.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Organizacji".** Wyszedł z druku nr. 3 organu Instytutu Naukowej Organizacji. Treść: inż. Z. Gogolewski — Kilka uwag o polityce sprzedaży. Inż. M. Bornstein — Kilka słów w sprawie kontroli ruchu oraz samoczynnej regulacji aparatów w przemyśle chemicznym. Insp. J. Żółtaszek — O metodzie organizacji służby bezpieczeństwa. E. Muszalski — Pisma w sądzie. Inż. J. Milewski — Uwagi nad zagadnieniem kosztów własnych w przemyśle chemicznym. Z działalności Instytutu naukowej organizacji. Zjazdy i Kongresy. Kronika. Wydawnictwa

22-ga Loterja Państwowa

(Bez gwarancji)

W 6-tym dniu ciągnienia 5-tej klasy główniejsze wygrane padły na numery następujące:

Po 25.000 zł. nr. 49992 104735.

20.000 zł. nr. 59331.

10.000 zł. nr. 75610.

Po 5 000 zł. nr. 10709 22215.

Po 3.000 zł. nr. 43251 81241 107578 125698 170433 172215 182427.

Po 2.000 zł. nr. 16199 16815 25165 26388 39934 40917 46816 50895 55294 59736 61802 72919 927 31 99999 100214 147201 161268 172957 178363 190334 190411.

Po 1.000 zł. nr. 12799 19692 20405 23591 25275 28510 28783 40512 52002 53816 60508 69192 69714 75266 78263 82951 86337 104416 111879 111930 113434 116991 120221 135617 136307 149354 172810 179266 183826 185863 186776 187764 190479 196106 198347 198639 201237.

Po 500 zł. nr. 1885 1955 3032 3865 5270 6211 11206 11319 12230 14070 14116 14435 15358 16057 16637 19841 20690 26251 30495 31433 32875 35589 35695 38978 39230 40619 43055 44327 45133 45185 47987 49990 50536 51018 25058 54380 54761 55357 59747 60200 60724 62342 63071 64725 65419 65815 66133 70285 74148 77049 78591 79405 79634 80410 81052 84357 84463 85006 85222 86743 88432 90949 91089 92119 92818 96183 98398 99713 100586 101811 106457 107410 108301 112804 113601 113999 114919 115726 116163 116636 120072 124688 124773 124864 125037 128517 129102 130804 132365 132408 136706 143706 146009 146625 147322 152162 152941 154962 158757 161123 161661 162247 163794 163987 167551 171239 171535 172987 173225 177004 177377 178814 180715 182056 183988 184738 188623 191608 191613 196142 197376 197376 197695 197943 200101 200272 200395 200919 203688 208958 209338.

Po 250 zł. wygrały nr. nr. następujące:

17 132 48 72 247 82 381 474 77 517 51 623 31 54 844 97 **1003** 134 67 93 205 98 351 549 607 45 704 83 86 802 939 46 **2187** 274 341 595 821 940 76 **3041** 61 110 30 263 76 80 305 417 605 803 16 932 37 **4049** 82 139 52 203 333 416 42 606 747 861 65 981 **5013** 58 220 99 336 459 757 941 58 **6088** 270 364 72 447 61 541 630 61 77 828 941 68 **7115** 43 275 306 64 428 88 556 603 28 783 872 92 963 **8089** 101 5 72 290 337 71 78 727 933 **9063** 189 265 300 70 458 512 64 65 82 87 600 18 76 752 90 91 804 13 18 987 **10005** 30 38 151 91 262 87 321 31 46 93 429 552 96 821 971 **11021** 60 105 497 577 647 729 865 **12017** 217 35 335 432 500 21 632 763 809 948 63 **13162** 239 347 468 716 62 **14002** 103 12 209 17 44 398 415 16 76 82 629 44 57 744 852 87 931 **15198** 391 428 90 511 38 616 69 727 41 79 **16042** 234 315 39 54 523 27 618 30 733 71 806 25 **17001** 9 11 21 34 242 74 307 75 462 74 85 89 90 550 605 67 773 835 80 86 940 **18064** 97 257 400 17 85 520 42 67 725 841 957 **19007** 155 265 95 451 52 506 24 35 38 71 70 77 906 57 **20012** 293 317 85 87 482 524 87 482 524 620 702 869 99 **21075** 158 211 39 343 539 705 817 24 945 **22024** 39 69 143 223 367 433 79 97 569 652 75 827 43 51 54 **23097** 108 50 87 217 357 425 53 68 70 619 50 877 918 31 **24025** 251 302 60 401 80 607 53 89 717 76 991.

25042 87 219 343 70 74 434 619 725 84 836 47 **26006** 52 207 40 410 64 **27048** 86 440 532 64 616 34 35 46 704 61 94 **2899** 126 297 315 414 608 13 42 52 835 **29146** 424 71 91 556 79 812 89 **30164** 87 305 85 450 571 625 51 60 89 790 804 59 91 930 98 **31057** 399 484 641 876 93 902 **32049** 218 36 42 78 327 77 60 448 555 96 669 782 815 73 920 **33257** 83 84 393 490 587 785 955 **34067** 72 152 229 97 486 558 729 90 849 73 **35126** 70 446 705 873 75 **36098** 125 227 51 380 94 457 67 571 76 621 827 88 **37134** 71 219 68 405 45 98 602 17 896 963 83 **38414** 32 84 589 606 79 83 84 87 777 940 **39012** 45 87 132 40 206 37 78 366 567 734 46 859 76 **40011** 193 202 741 591 615 29 788 801 31 42 918 25 64 88 **41219** 27 68 324 59 517 43 68 71 748 91 **42035** 85 132 52 256 346 420 86 670 79 723 859 924 73 87 **43052** 184 229 33 308 499 574 820 334 51 **44160** 250 77 78 426 590 674 90 740 963 **45058** 285 355 57 89 513 61 684 723 68 876 99 940 66 **46006** 41 107 268 365 492 508 628 69 74 94 775 849 64 999 **47055** 83 254 74 431 578 645 58 702 61 82 806 16 **48193** 31 267 336 492 557 831 **49105** 14 297 300 32 33 86 417 678 90 96 782 833 80.

50018 200 63 97 383 466 78 519 623 40 47 67 941 **51196** 272 82 85 368 91 99 415 566 600 755 68 80 940 64 92 **52098** 148 206 11 97 322 78 434 88 511 626 62 734 **53044** 57 64 123 88 569 641 765 820 68 810 61 **64091** 332 434 556 87 608 79 796 813 443 46 64 82 **55052** 73 210 327 79 94 812 65 93 96 **56039** 48 141 255 361 78 741 815 26 905 12 39 82 84 **57043** 233 49 80 402 6 93 576 617 820 914 **58068** 69 80 98 116 322 29 56 66 67 450 651 702 21 40 814 80 **59109** 209 337 82 525 99 608 25 61 76 77 825 68 86 915 82 **60157** 253 457 541 617 49 56 884 988 96 **61063** 107 84 203 52 61 333 430 546 64 95 732 838 944 **62001** 45 107 38 83 235 99 336 562 643 95 716 88 851 61 92 953 63 **63002** 11 109 35 64 252 69 78 353 241 517 49 664 714 85 878 **64091** 165 241 49 316 475 515 634 77 819 25 80 908 18 **65050** 105 7 205 83 345 514 44 70 600 9 37 49 700 62 84 912 **67006** 64 82 119 25 30 53 54 213 47 346 64 78 **66129** 48 215 332 526 94 95 746 835 74 83 74 525 608 16 48 70 72 701 33 81 823 **68021** 93 127 45 68 217 54 440 56 582 615 19 938 76 **69077** 148 337 46 93 544 49 805 33 93 **70031** 36 119 40 283 76 408 511 49 651 754 **71003** 108 233 327 50 82 89 542 48 67 79 671 811 37 99 918 **72105** 52 86 200 343 62 457 81 564 67 87 796 906 **73072** 92 160 421 576 600 768 872 903 **74012** 368 95 778 816 30 33 75 907.

75042 115 31 275 469 518 33 36 611 21 39 777 839 902 18 36 **76009** 45 78 107 306 508 18 30 761 804 26 87 909 18 **77060** 373 76 99 450 87 600 774 876 94 928 69 **78110** 77 339 436 93 521 41 72 78 731 828 68 952 **79015** 166 424 80 536 648 818 976 84 **80011** 127 79 316 64 92 518 729 87 88 96 816 903 51 **81121** 33 201 40 44 75 94 329 38 482 86 94 542 80 **922** **82123** 20 766 553 63 737 941 64 **83059** 182 215 48 57 325 64 73 417 524 76 694 **84019** 59 78 158 889 414 19 612 41 737 688 93 **941** 7 **85021** 181 346 82 453 61 533 70 779 **86312** 78 413 585 783 873 913 37 **87010** 34 125 77 **339** 440 51 500 614 720 50 845 47 955 **88094** 115 64 252 86 654 75 82 962 **89023** 141 221 88 327 31 414 42 561 97 657 69 719 71 89 847 60 79 **90020** 54 163 232 53 59 98 337 81 415 66 73 523 83 652 77 720 83 842 978 95 **91005** 11 268 488 549 613 794 99 962 83 **92108** 227 346 421 44 566 693 790 816 93 964 92 **93062** 83 360 401 14 80 524 659 719 50 56 98 818 20 **94154** 62 72 95 243 320 482 559 622 43 54 **95107** 81 278 302 13 557 690 **96000** 28 83 194 334 576 645 70 760 75 863 914 73 **97138** 304 25 412 551 66 711 441 83 97 976 **98227** 574 626 49 759 854 97 **99093** 183 225 91 310 26 77 403 595 651 812 963 84 96.

100054 224 35 95 96 789 834 953 **101003** 42 49 226 398 433 70 609 3[illegible] 766 97 **102022** 29 77 96 198 202 318 67 75 410 591 622 761 882 85 907 60 64 73 **103393** 490 514 24 78 333 94 **104199** 247 50 90 370 427 780 814 39 72 910 77 **105134** 40 62 98 250 316 478 505 85 643 51 53 763 84 805 41 65 83 **106045** 53 62 87 94 169 73 294 315 477 510 86 94 99 675 853 70 936 **107024** 32 43 350 500 17 25 99 643 750 57 820 70 89 918 38 **108121** 93 200 99 527 49 77 821 907 **109129** 238 60 314 30 532 646 52 830 961 **110146** 47 80 341 567 755 84 900 91 **111171** 349 72 512 610 58 95 705 80 854 965 **112139** 49 94 248 94 336 425 95 619 59 711 14 29 854 902 99 113036 301 499 588 98 622 23 720 984 **114022** 24 165 88 317 70 400 520 54 89 665 767 896 908 44 65 **115052** 105 26 50 204 87 325 438 97 591 96 683 89 701 830 94 934 95 116 138 214 422 29 530 673 714 **117087** 260 367 507 25 31 50 685 734 904 7 29 44 **118035** 91 97 131 217 77 424 571 614 20 716 17 60 62 84 858 941 **119118** 26 73 208 49 306 98 497 551 632 35 921 **120026** 62 117 86 347 65 413 19 684 95 825 **121045** 97 184 201 28 91 305 27 517 37 82 611 46 741 804 917 **122266** 98 340 576 716 831 92 959 63 **123030** 73 249 91 309 36 43 84 481 524 59 634 839 56 **124059** 110 37 38 227 63 67 440 567 670 79 845 93 983

125053 58 203 480 706 34 96 971 **126053** 58 64 196 209 26 96 447 571 730 47 829 920 **127011** 64 75 336 64 73 532 41 642 759 821 31 **128074** 84 170 509 11 26 29 69 651 62 751 97 824 939 **129017** 76 108 75 214 92 337 422 511 26 61 72 686 724 808 52 96 961 65 **130090** 391 400 4869 89 520 768 94 825 7[illegible] 901 2 61 **131012** 23 81 124 242 58 72 392 578 616 64 721 67 73 966 **132000** 087 109 20 64 316 20 455 510 38 644 741 896 936 92 **133034** 51 106 18 278 362 455 526 97 627 43 791 930 34 41 51 65 **134024** 56 83 91 235 53 65 70 327 97 645 702 31 809 910 83 **135088** 97 111 354 92 661 85 **136042** 6994 219 27 52 509 69 630 34 40 773 809 905 14 **137074** 108 306 397 717 89 812 92 998 **139095** 277 330 487 94 505 30 61 63 655 **140012** 65 84 117 25 78 204 35 373 404 24 71 548 666 78 729 53 812 56 945 79 87 **141071** 123 56 94 306 32 419 53 9[illegible] 744 92 819 902 26 40 **142125** 283 335 52 451 538 85 623 68 702 847 913 39 **143054** 105 79 202 35 208 39 43 450 360 702 20 864 941 **144039** 85 202 413 863 71 982 **145094** 104 10 41 82 229 69 340 424 452 98 764 870 932 42 **146265** 35 75 443 529 33 635 85 743 82 840 **147078** 173 208 60 87 316 19 454 97 588 766 861 903 46 **148028** 37 81 89 212 91 421 22 29 605 40 715 18 37 844 72 919 21 32 78 **149041** 96 125 39 205 25 51 373 427 37 43 68 645 58 740 53 92 857.

Losy do V. klasy są jeszcze do nabycia w najszczęśliwszej kolekturze

Juljana Langera

Tel. 16-37. Tel. 31-41.

Centrala: Poznań. Wielka 5.

Filja: Poznań, Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol)

nw 8884

150074 100 37 64 222 80 81 400 59 672 940 **151003** 11 81 103 246 363 776 90 878 90 903 31 **152434** 504 32 74 642 91 704 42 54 871 951 94 **153208** 335 461 90 667 860 154082 144 85 313 22 61 460 501 66 677 735 61 89 907 44 89 **155067** 147 96 939 428 98 721 55 65 834 944 78 **156059** 65 121 239 361 71 [illegible]37 69 514 698 820 60 966 **157051** 350 447 53 517 672 706 69 866 **158073** 136 238 87 99 308 507 69 797 836 **159084** 106 36 227 50 66 311 25 855 **160057** 108 21 210 66 313 47 92 418 557 60 90 750 59 849 911 **161126** 74 266 762 71 8 874 76 **162033** 63 198 219 32 78 81 306 87 538 70 602 49 58 59 751 78 872 934 42 91 **163030** 35 111 96 262 76 480 528 59 601 25 762 842 925 93 **164216** 91 328 405 88 569 625 87 744 94 837 969 **165007** 20 33 135 304 6 441 54 572 764 80 828 54 995 **166019** 68 181 229 53 81 417 500 632 33 54 62 754 8 808 58 912

Na św. Józefa

modne perfumy, najlepsze wody kolońskie i kwiatowe. Nadeszło dużo nowości na podarki i prezenty imieninowe. Mydła toaletowe, wody do włosów, kremy, pudry, róże, pomadki do ust i ołówki do brwi, jaknajtaniej. Dla przyjezdnych specjalne ustępstwa.

Perfumerja Paryska, Gwarna 10

zw 28808

20 40 **167**349 95 457 501 33 620 716 11 39 43 69 98 973 168071 515 609 41 718 878 **169**100 10 24 201 26 48 337 85 476 515 63 623 4[illegible] 55 70 741 99 859 **170**034 52 59 68 77 176 38 221 353 430 607 68 824 29 961 **171**264 414 529 68 74 609 49 972 **172**067 124 317 97 757 890 **173**125 252 418 70 512 651 778 **174**067 193 242 92 391 99 499 533 57 439 825 27 30 33 38 969.

175098 132 360 430 98 691 711 829 903 56 **176**018 62 99 237 325 48 95 407 527 652 60 822 **177**004 264 377 587 718 777 840 76 902 03 **178**151 215 62 94 317 57 89574 638 40 53 757 77 90 91 814 99 962 82 **179**164 230 66 99 394 462 543 692 727 819 **180**132 91 255 325 72 481 92 530 65 617 710 67 **181**042 48 367 80 403 15 63 559 86 618 51 701 909 10 54 63 **182**036 55 125 59 67 329 55 479 94 502 29 54 93 716 808 17 916 40 51 71 **183**028 56 105 274 87 468 557 698 710 29 74 **184**000 118 209 51 93 99 335 476 888 941 73 **185**089 274 469 674 85 719 90 **186**276 341 777 98 832 68 90 **187**236 86 300 68 740 54 860 947 **188**056 145 208 90 573 96 632 62 83 773 807 983 **189**052 67 188 234 327 433 505 24 648 60 98 713 21 841 58 63 67 80 **190**057 240 84 316 28 425 563 603 16 97 70[illegible] 92 809 23 41 **191**176 211 69 94 302 43 416 69 579 89 626 80 90 750 51 949 **192**004 113 54 93 264 461 64 520 67 605 43 751 59 836 903 12 17 **193**086 151 91 324 43 56 442 508 49 646 52 58 67 84 789 847 923 **194**013 39 163 350 471 673 707 83 839 909 45 69 **195**085 97 131 271 384 548 59 632 86 864 85 **196**236 70 86 392 470 566 92 669 710 39 804 197030 512 604 12 757 75 860 904 40 **198**008 44 71 85 140 90 283 304 433 86 764 806 71 82 912 72 **199**006 23 87 131 71 229 468 593 841 948 66.

200115 61 245 412 16 44 546 862 67 73 932 96 **201**138 204 96 331 85 580 792 84[illegible] 937 92 **202**033 114 59 299 359 469 16 88[illegible] 973 **203**078 127 265 395 468 562 693 807 59 **204**039 156 217 29 65 374 530 43 695 720 964 75 **205**078 141 218 24 77 820 76 **206**052 160 288 487 97 80[illegible] 58 89 950 88 **207**263 553 59 73 665 81 700 51 37 97 **208**046 118 28 279 341 780 93 871 81 950 66 89 **209**081 242 474 76 517 30 876 84.

Ciągnienie od 10 marca do 18 kwietnia 1931 roku.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. Śliwiński Sylw.** 16 500 — 18 500 mkp za 100 kg. Równowartość 16,50 do 18,50 zł. (K.)

— **P. I. Erbe.** Niech Pan przedstawi sprawę Zakładowi Ubezpieczenia Pracowników Umysłowych w Poznaniu. (K.)

— **F. R.** Będzie wiadomo, dokąd się zwrócić, po ukazaniu się przepisów wykonawczych do pol-niem. umowy waloryzacyjnej z 5. 7. 1928. (K.)

— **Czytelnik I. O** Państw. podatek od uposażeń wraz z dodatkiem komunalnym 27 zł miesięcznie, a począwszy od 1 kwietnia br 29.70 zł. (K.)

— **P. Wojtkowiakowa.** Imię chrześcijańskie. Kiedy przypada, nie możemy podać, gdyż w kalendarzu nie znajdujemy. (K.)

Dnia 16. b. m. rozstał się nagle z tym światem, współpracownik nasz i kolega, ś. p.

Teodor Drauschke

Straciliśmy w Zmarłym nieodżałowanego towarzysza pracy, zawsze nam drogiego kolegę, któremu w sercach naszych, dzięki Jego prawości charakteru, gorliwości w pracy i światłej radzie, zachowamy wdzięczną i dozgonną pamięć.

Dyrekcja i współpracownicy

Wywiadowni Handlowej Kazimierza Piechockiego

Oddział w Poznaniu.

Pw 9769-11,30

Poznań, dnia 17 marca 1931 r.

Dnia 15 b. m. zmarł po krótkich cierpieniach kolega nasz, ś. p.

Łucjan Pytel

asystent pocztowy

W Zmarłym straciliśmy serdecznego kolegę i współpracownika, przeto pamięć Jego zachowamy na zawsze.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18 b. m. o godz. 15-tej, z domu żałoby, ul. Jeżycka 43, na cmentarz parafjalny w Jeżycach.

Dyrektor i personel

zw 28 381 **Urzędu pocztowego Poznań 3.**

Rządca gospodarczy

o przedwojennych walorach, lat średnich, z gruntowną teoretyczną i praktyczną znajomością swego zawodu, — obecnie zarządza kilka lat większym majątkiem, zmieni z powodów od niego niezależnych posadę od 1. 4. 1931 r. lub 1. 7. 1931 r. Poważne referencje. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zw 28 265

KAWA HAG TAŃSZA

teraz tylko Zł 3.50 duża paczka Zł 1.75 mała paczka

JAKOŚĆ POZOSTAJE JAK DOTYCHCZAS WYBOROWA

Pw 1 033-6 250

†

Rada Nadzorcza i Dyrekcja Polskiego Banku Handlowego podaje smutną wiadomość, że dziś nad ranem rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Antoni Doerman

długoletni członek Dyrekcji Polskiego Banku Handlowego Sp. Akc. w Poznaniu i członek szeregu rad nadzorczych spółek akcyjnych.

W Zmarłym stracił Bank wybitnego współpracownika, a zarazem człowieka o nieskazitelnym charakterze, tudzież dobroci serca.

Rada Nadzorcza i Dyrekcja Polskiego Banku Handlowego
Sp. Akc. w Poznaniu.

Poznań, 17. 3. 1931 r. zw 28 387

Dnia 17 marca 1931 r. rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Antoni Doerman

długoletni członek Dyrekcji Polskiego Banku Handlowego S. A. w Poznaniu.

W Zmarłym straciliśmy prawdziwego opiekuna i człowieka o wielkiem sercu, to też zachowamy Go na zawsze w pamięci. zw 28388

Poznań, 17. III. 1931 r. **Pracownicy Polskiego Banku Handlowego.**

W poniedziałek, dnia 16 marca, o godz. 4 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany ojciec, dziadek i pradziadek, ś. p.

Wojciech Strojny

przeżywszy lat 94. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 b. m., o godz. 10 przed południem, z domu żałoby w Bninie.

W ciężkim smutku pogrążeni
córka, wnuk i prawnuki.

Bnin, Żabikowo, Poznań, Kostrzyn. zw 28 372

MOŻEMY MIEĆ
najmodniejsze MATERJAŁY męskie WIOSENNE — gdyż
NASZA FABRYKA SUKNA wyrabia zawsze tylko najnowsze desenie!
SKŁADY FABRYCZNE fabryki sukna
GUSTAW MOLENDA I SYN
w POZNANIU, pl. Sto-Krzyski 1 - w TORUNIU, Łazienna 26
w BYDGOSZCZY, Gdańska 8 - w GRUDZIĄDZU, Toruńska 21
Pw 9766-11.41

---

30 — 40000 zł

wypożyczy rutynowany rolnik **za otrzymaniem samodzielnej posady w majątku.** Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 28376**

Zmarły dnia 13 marca 1931 w Jasieniu, ś. p.

Gustaw Raszewski

niestrudzony w pracy obywatelskiej był wzorem obowiązkowości i prawości charakteru. Pozostawia po sobie szczery żal współziemian.

Wielkopolski Związek Ziemian
Jan Żółtowski, prezes.

zw 28 385

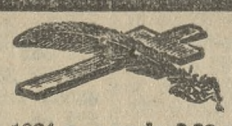

W niedzielę, 15 marca 1931 r., o godz. 3,30 zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, namaszczony Olejami św., **nasz najdroższy, najukochańszy i nigdy niezapomniany syn i brat, ś. p.**

Łucjan Pytel

asystent pocztowy

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w środę, 18. b. m., o godz. 15, z domu żałoby przy ul. Jeżyckiej 43, na cmentarz parafjalny, o czem donoszą

dw 2076

w ciężkim smutku pogrążeni
rodzice i rodzeństwo.

Poznań, w marcu 1931 r.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak", pl. Nowomiejski 10, tel. 1046.

PRZY BIELENIU PNI DRZEW
owocowych winno się koniecznie do wapna dodać
20% ARBOSALUS KARBOLINEUM
Wapno bowiem żadnego pasorzyta nie zabija, chroni tylko korę przed popękaniem, pod wpływem słońca wiosennego. Nasz ilustrowany katalog, który wysyłamy na żądanie bezpłatnie, informuje każdego o racjonalnem zwalczaniu szkodników.
Fabryka środków do zwalczania szkodników Pw 9768-11.34
UNIVERSUM, Poznan, Fr. Ratajczaka 38.

Dnia 16 marca 1931 r. zmarł nagle w 67 roku życia, nasz najdroższy mąż, ojciec, dziadek, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Teodor Drauschke

emeryt. nauczyciel.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 19. b. m., o godz. 15 z kaplicy św. Józefa na cmentarz farny.

W głębokim smutku pogrążona
żona z rodziną.

Poznań, Berlin, Magdeburg.
Mostowa 5

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zw 28374

OKAZJA!

SAMOCHÓD
marki Oldsmobile przejechanych 5.000 klm. bardzo korzystnie za 15.000 zł.

AUTOBUS
marki Chevrolet 6-cio cyl. z nowoczesną karoserją bardzo mało używany w dobrym stanie za 8.000 zł.

AUTOBUS
marki Chevrolet w dobrym stanie 6-cio cyl. za 5.000 zł.

AUSTRODAIMLER
z nadbudówką 6-cio osob. w bardzo dobrym stanie za 5.500 zł.

PROTOS
6-cio osobowy w bardzo dobrym stanie za 500 zł.

FIAT
limuzyna w dobrym stanie za 3.500 zł.

PÓŁCIĘŻARÓWKA
marki „Berliet" po remoncie w dobrym stanie za 3.500 zł.

poleca
IGNACY TATARSKI
Gniezno — Tel. 169.

nw 8403-4

Łatwo stwierdzić

że okulary i binokle z firmy

„BOBE"

siedzą prawidłowo i dokładnie, są doskonałej jakości i wygodne

oraz

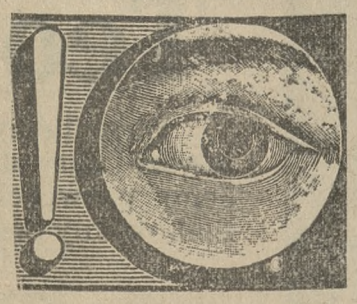

bardzo gustowne i eleganckie.

Potwierdzi to każdy nabywca.

Zatem okulary i binokle kupuj w specjaln. zakładzie optycznym

„BOBE"
Aleje Marcinkowskiego 7
Pw 9762-11.31

---

†

W poniedziałek, dnia 16 marca 1931 r., o godzinie 9 rano, zasnęła w Bogu nagle nasza najukochańsza matka, teściowa i babka, ś. p.

Julja z Zielmińskich Umińska

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19-go b. m., o godzinie 5 po południu z domu żałoby ul. Kościuszki 30. Msza św. z wigiljami za duszę drogiej Zmarłej nazajutrz o godzinie 7.30 w kościele Farnym w Wągrowcu. O czem donoszą

w smutku nieutuleni
córki, synowa, syn, zięć i wnuki.

Wągrowiec, dnia 16 marca 1931 r. nw 8469

Młodszej, dzielnej, rzetelnej

EKSPEDJENTKI

która gustownie okna dekoruje **poszukuję** od 1 kwietnia lub prędzej. Oferty z podaniem pensji przy wolnem utrzymaniu, fotografją i odpisami świadectw

ROMAN ŁUKOWICZ. Kościerzyna (Pomorze).
Specjalny skład kawy, cukierków, konserw, win i wódek.

zw 28317

Poszukuję

ubikacyj fabrycznych

około 600 □ mtr. do wydzierżawienia. Oferty z podaniem wysokości czynszu i t. p. do Kurjera Pozn. pod **zw 28364**

5-ta LOTERJA NA KONIE

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.

Ciągnienie nieodwołalnie dnia 29 kwietnia 1931 r.

Losy po 1,— zł za sztukę do nabycia w Kolekturach Loterji Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie.

nw 7 869

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem n. skóre „HEILWUNDER", patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry, skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczliwych wypadkach wszystkich liszaji, nawet liszaji ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach, wyrzutach wszelkiego rodzaju, czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku, zwrot pieniędzy. Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorjum. nw 8408

Chem. Kosm. Laboratorjum „KLOSSIN", Gdańsk 2, Hundegasse 43.

Do upraw wiosennych

polecamy z naszych szkółek leśnych

sadzonki leśne

drzew liściastych i śpilkowych. — Prosimy żądać oferty.

Zarząd Lasów i Tartaku Ordynacji Taczanów, p. Pleszew

zw 28 378

Lokale handlowe

narożnik ul. Wronieckiej i Kramarskiej 21 na I piętrze, z osobną windą, 17 okien frontu, natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia administracja domów. Pw 9764-54.1

Gramofony — Płyty

wszelkie przybory

hurtownie detalicznie poleca w olbrzymim wyborze

„KASTOR"

Gramofony — Rowery

Poznań, św. Marcin 55

Fachowe warsztaty naprawy.

dw 8079

Kocioł parowy lub lokomobilę

70-80 qm. powierzchni ogrzewalnej, **kupię.**

Benno Witte, Czarnków

ul. Zamkowa 6. Telefon 7.

zw 28 379

LEKARZ

na prowincji **poszukuje**

zastępcy

na czas od 21. III. do 1. IV. 1931 r. Zgłoszenia Kurjer Pozn. **zw 28 362**

Panienka

inteligentna ukończonem 7 klas. gimnazjalnych i kursem stenografji poszukuje posady biurowej względnie nauczycielki . wychowawczyni. Oferty Kurjer zdw 73 177

Dla krewnej, 28 lat, ciemnoblond, o pięknej młodz. powierzchowności. inteligentnej, gospodarnej, zamożnej, **poszukuję** zdrowego, zdolnego

towarzysza życia

z akademickiem wykształceniem, najchętniej Ślązaka lub Poznańczyka. Dyskrecja zapewniona słowem honoru. Oferty z obrazkiem pod **zw 28 364** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

50-70.000 zł

pożyczki hipotecznej na nowoczesną nieruchomość w centrum miasta Poznania. **poszukuję.** Łaskawe oferty do eksped. Kurjera Poznańsk. pod **zw 28 386**

Na ogłoszenie tyczące się

osiedlenia trzeciego lekarza w Witkowie

(Kurjer Poznański nr. 118 z dnia 13. III. b. r.)

oświadczam, że podpis swój dałem w dobrej wierze, nie czytając w pospiechu dokładnej treści. Po ukazaniu się ogłoszenia stwierdzam, że treść jest w stosunku do władz miejskich obraźliwa i nieobjektywnie przedstawia tutejsze stosunki. Nie mając zamiaru kogośkolwiek obrażać, ubolewam nad treścią i podpis cofam.

Dr. Łopiński Roman

dw 3078

W sprawie upadłościowej

Stanisława Rajewicza, Piaski

ma nastąpić podział końcowy dla wierzycieli nieuprzywilejowanych. Na ten cel mam do dyspozycji zł 2625.— Potrąca się z tej sumy koszty sądowe i masowe. Spis wierzycieli uznanych w sumie zł 30 081,32 złożono przy aktach w Sądzie Grodzkim w Gostyniu.

zw 28 380 **H. Sehr, zawiadowca.**

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W środę, dnia 18 marca b. r., o godz. 10 przed poł., przy ul. 27 Grudnia 18 sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

lampy elektr. stojące i wiszące, motory elektr., klosze do lamp, abażury i inne rozmaite przybory elektryczne oraz urządzenie składowe. nw 8 344

T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagielly 3.

W sprawie

Dzieje „przyjacielskiej" pożyczki

ogłaszam kopje listu **Dr. Ferstena** wysłanego do redakcji

Władysław Złotogórski.

Odpis.

Poznań, dnia 11 marca 1931.

Do Redakcji „Kurjera Poznańskiego" w Poznaniu.

Szanowna Redakcjo!

W wydaniu porannem c. pisma z dnia 10 marca 1931 r. Nr. 111, ukazał się na stronie trzeciej komunikat p. t. „Dzieje Przyjacielskiej Pożyczki", zawierającej sprawozdanie z rozprawy karnej przeciw panu Władysławowi Złotogórskiemu.

Jako obrońca pana Złotogórskiego proszę o l. umieszczenie na łamach c. pisma wyjaśnienia, że pan Złotogórski udzielił panu Dr. Gomerskiemu pożyczki po kursie 6%-towych t. zw. listów zbożowych, albowiem w takich papierach wartościowych lokował zawsze swoje oszczędności, pan Dr. Gomerski natomiast nie chcąc ukrzywdzić pana Złotogórskiego, zobowiązał się po kursie tych listów pożyczkę mu zwrócić; okoliczność tą potwierdzili zaprzysiężeni świadkowie. Pan Złotogórski nie wymawiał sobie zatem żadnych lichwiarskich korzyści, bo równie dobrze mogły w ciągu kilku lat listy zbożowe spaść w kursie i w takim razie mandant mój byłby nawet poniósł stratę. Przedmiotem rozprawy apelacyjnej będzie zatem interpretacja prawna dotyczących przepisów ustawowych i w kwestji kto komu wyrządził „przyjacielską przysługę", czy pan Złotogórski panu Dr. Gomerskiemu, czy pan Dr. Gomerski panu Złotogórskiemu, będzie można dyskutować dopiero po prawomocności wyroku.

Z wysokim poważaniem

(—) Dr. Fersten

adwokat.

zw 28382

PRZETARG DOBROWOLNY

W piątek, dnia 20 b. m., o godz. 10 przed południem, w Poznaniu przy ul. Dominikańskiej 3 w firmie Poznański Dom Komisowy, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

samochód 6-osobowy, 4 jadalnie, sypialnia, salonik czarny, skrzydło wiedeńskie, 2 fotele w skórze, 2 elektroluxy, zegar stojący, biurka, stoły, obrazy i inne różne przedmioty. Pw 9 767-11,43

H. Prusiński, kom. sąd. Poznań, ul. Bydgoska 2.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble

wszelkiego rodzaju, nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5.99

Gramofony Płyty — Przybory

Sprzedaż po najniższych cenach. F. Bałoń, Woźna 12 Pw 9539-10.53

Kanarki

samice zdrowe, żłte do lęgu, tanio. Kubanek, Fabryczna 34, I. zd 72 786

Skład

kolonjalny delikatesowy z pokojem, towarem, maglem sprzedam wyjątkowo tanio. Adres Kurjer zdw 73 148

Fortepian

marki „Irmler" tanio sprzedam Małe Garbary 5, I. ptr. lewo. dom frontowy zdw 73 251

Okazja

100 par damskich bucików beżowe i lakierki sprzeda po 17 zł. Józef Szrama, Skład obuwia, Woźna 10 zdw 73 299

Gabinety męskie

bibljoteki — garnit. klubowe w skórze i gobeliniе oraz krzesła kupuje Poznański Dom Komisowy — ul. Dominikańska 3. Pw 9537-10.101

Parcelę

korzystnie sprzedam. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 72 631

Zakład fryzjerski

pierwszorzędny, damski męski, najlepsze położenie, powiatowe miasto, za gotówkę tanio sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 73 320

Okazyjnie

wózki dziecięce poleca Świątek dziecięcy. Kraszewskiego 11. zdw 70 621

Pianino

krzyżowe dobrze utrzymane sprzedam. Staszica 21, III. Furmaniak. zdpw 73 419

Skład cukierków

doskonale prosperujący nadzwyczaj ruchliwa dzielnica Poznania (narożnik) z przyległem mniejszem lecz sympatycznem mieszkaniem odda natychmiast z powodu nagłych zmian stosunków rodzinnych za zł 8 000 lub zamienię na mieszkanie 2—3 pokojowe za dopłatą. Oferty Kurjer zdw 73 205

Skład

kolonjalny i sprzętów kuchennych w Kościanie w dobrem położeniu, z powodu choroby właściciela zaraz do sprzedania. Do objęcia potrzeba około 6 000 zł gotówki. — Zgłoszenia Franciszek Maćkowiak, pośrednik Plac Dominikański zdw 73 401

Fabrykę

wód mineralnych sprzedam. Kurjer zdw 73 399

Piekarnia

w Poznaniu z mieszkaniem 4 pokojowem na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 73 398

Samochód

ciężarowy 4 tonnowy sprzedam. Oferty Kurjer zdw 73 385

Parcele

budowlane sprzedam korzystnie. Szender, Mosina zdw 73 384

Rabka Zdrój

parcele budowlane, centrum zdroju 1 000 3 000 m² ma do sprzedania okazyjnie Biuro „Informator", Rabka. zdw 73 374

Dom

2 morgi roli w Czerwonaku na sprzedaż Kominowski, zdw 73 346

Kiosk

drewniany sprzedam Aleje Marcinkowskiego 18. Szubert. zdw 73 368

Pianino

krzyżowe Półwiejska 11, podwórze, lewo, mieszkanie 12. zdw 73 479

Sprzedam

wilka. Grunwaldzka 1 a. zdw 73 352

Parcele

pod dowolną budowę ul. Marsz. Focha przy tramwaju, od 8 zł. Zgłoszenia na miejscu Marszałka Focha 186 Jarysz. zdw 73 344

Skład

z mieszkaniem, dobrze zaprowadzona prasowalnia tanio sprzedam. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 73 342

Mieszkanie

i warsztat stolarski sprzedam. Dąbrowskiego 79, Roguszczak. zdw 73 418

Fortepian

firmy Bernolt, Wrocław czarny, jak nowy, sprzedam, Górna Wilda 101, parter. zdw 73 416

Sportka

granatowa na paskach na sprzedaż St. Woźniak, Dąbrowskiego 72. zdw 73 484

Parcel

sprzedam przy dworcu w Luboniu 1 300 m² Bartkowska. Witobel poczta Stęszew zdw 73 430

Majątek

ca. 1 000 mórg, Pomorze budynki nowe, inwentarze kompletne, sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 445

Zakład fryzjerski

męsko-damski elegancko urządzony z obszernem mieszkaniem jest zaraz na sprzedaż. Szykny. Leszno, ul. Osiecka. zdw 73 582

Sprzedam

motocykl. Dąbrowskiego 30. zdw 73 366

Fortepian wystawowy

krzyżowy, krótki z braku gotówki. Focha 27, mieszkanie 12. Adamska. zdw 73 478

Dom

piekarnię, skład kolonjalny sprzedam w mniejszem, mieście cena 23 000, wpłaty 10 000. Graca, Górczyn, Knapowskiego 30. zdw 73 471

Meble

po niebywałych niskich cenach. Hilscher Górna Wilda 56 i ul. Żydowska 34 nw 8 159

Singera

i wpuszczaną maszynę sprzedam. Szamarzewskiego 19 II. lewo. zdw 73 106

Willa

umeblowana zaraz do sprzedania lub do wynajęcia wprost od właściciela. Wiadomość: ul. Śniadeckich 42, w każdą sobotę od 4—7. zdw 73 454

Rzeźnictwo

3 pokoje, kuchnia sprzedam. — Wielkie Garbary 21, skład papieru. rw 13 424

Posiadłość

nadająca się na letnisko lub ogrodnika 60 km z Poznania — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 73 517

Skład

kolonjalny z towarem i urządzeniem wraz 3-pokojowem mieszkaniem w pryncypalnej ulicy od 1 kwietnia 1931 do sprzedania. — Zgłoszenia Śrem, Skrytka pocztowa nr. 26 nw 8456

Rzeźnictwo

z urządzeniem elektrycznem, 4-pokojowem mieszkaniem zaraz do sprzedania Cena 6.000 zł. — Wągrowiec, Kolejowa 54. rw 13 421/2

Szczególnie tanio

kupuje się wprost w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. Tamże sprzedaje się bez wyjątku każdemu — szklanki — talerze — filiżanki — serwisy — alpakę — noże, widelce, łyżki — moc prezentów. Wszystko za tanie pieniądze. zdw 73 538

Parcele

każdej wielkości od 0.60 m² Antoninek, „Osadopol" Rzeczypospolitej 9. zdw 73 487/8

Singera

damska (okrągła), Żmidziński, Szyperska 3. zdw 73 334/5

Magiel

sprzedam. Skarbowa 5, skład. zdw 73 581

Skład

towarów spożywczych, papierów, wina i piwa, dobrej dzielnicy bez konkurencji z mieszkaniem sprzedam korzystnie pośrednicy niewykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 73 577

Radjo

czterolampowe Lowloss sprzedam Marcina 33, III lewo. zdw 73 574

Dywan

5.30×3½ zaraz. Ogrodowa 10, m. 4. zdw 73 567

Skład

spożywczy, centrum sprzedam powód wyjazd. Zgłoszenia Ronge, Cybińska 3, I. zdw 73 599

Pianino

marki Ecke sprzedam. Adres Kurjer zdw 73 609

Sypialnię

bardzo tanio odda Stolarnia Kwiatowa 6. zdw 73 613

Skład

mieszkaniem bez odstępnego wydzierżawię. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 73 624

Elektrolux

jak nowy, tanio. Oferty Kurjer zdw 73 622

Elektryczne lampy wiszące:

pająk z bronzu do pokoju męskiego 9 lampkowy do jadalni, 4 lampkowy do pokoju mieszkalnego, 3 lampkowy do sypialni za połowę ceny kupna sprzedam, hotel „Polonja", pokój 118. zdw 73 541

Łysinę

każdą zwalczy radykalnie „Rajeunissement". Za skutek gwarancja pisemna, na życzenie rejentalna. O wynikach można się przekonać naocznie. Informacje „La Beauté". Kraków, Mazowiecka 15. Na odpowiedź pisemną dołączyć znaczek poczt. zdw 73 557

Gospodarstwo

12 mórg ziemi pszennej dom 4 pokoje kuchnia, chlewy stodoła murowana, morga ogrodu, cena 6.000 zł, wpłaty 2.500 zł, resztę na 10 lat, powiat Kępno, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 73 551

Samochód

6-osobowy limuzyna gotowy do jazdy sprzedam 4.500 zł Zgłoszenia Kurjer zdw 73 550

Wyprzedaż

urządzenia hotelu francuskiego: łóżek, szaf, biurko, szezlągowe kanapy wlośienne materace, kołdry puchowe etc. 3—5 Składowa 4, składnica. zdw 73 539

Bardzo tanio!

Śliwki 1 kg puszka 1.50 zł; borówki 1 kg puszka 2.25 zł; czereśnie ½ kg puszka 1.20 zł sprzedaje J. Pilaczyński, dom delikatesów. Podgórna 10, telefon 18-79 Hurtownie taniej! zdw 73 667

Sprzedam

maszynę do pisania Continental Kawiarnia, Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 73 664

Sprzedam
pokój jadalny. Strusia 5. III. m. 4. zdw 73 665

Meble Antyki
tańsze na raty w mahoniu, brzozie, wielki wybór. Magazyn mebli, Strzelecka 30, przez podwórze zdw 73 666

Sprzedam
okoliczności wo bardzo tanio — kompletny aparat radjowy 5 lampkwy, wspaniałą bowle kryształ plater oraz wyjątkowo piękny nesseser walizkę. Dąbrowskiego 65, I. ptr., prawo od 10 do 4 po południu. zdw 73 659

Maszynę
Singera dobrą badzo tanio sprzedam. Wolnica 4/5, I. ptr., lewo. zdw 73 658

Skład
bławatów i konfekcji, rynek, miasto gimnazjalne, 5 pokoi, dzierżawa 120 zł., objęcie 7.000 zł. Kwiatkowski Gniezno, Lecha 4. nw 8463

Willa
w Lesznie, mor owocowego ogrodu natychmias do sprzedania korzystnie. Zgłoszenia skierować do agentury w Opalenicy nw 8466

Rzeźnictwo
w pełnym biegu, miasto fabryczne ustąpię poważnym reflektantom tylko wzorowym fachowcom Zgłoszenia skierowć do agentury w Opalenica nw 8467

Fortepian (skrzydło)
krzyżowy, krótki, tanio sprzedam ul. Strzelecka 26, mieszkanie 6. zdw 73 637

Salonik
stylowy polerowany tanio sprzedam. Grobla 19, mieszkanie 9. zdw 73 639

200
klubowy garnitur, 60 kanapa pluszowa sprzedam. Grobla 19 mieszkanie 9. zdw 73 638

Skład
z urządzeniem. Adres Kurjer zdw 73 641

Jadalnię
dębową solidnie wykonaną bardzo tanio Stolarnia. Bukowska 9. zdw 73 645

Za bezcen
Bemberga pończochy srebrnym stemplem 4.50; złotym stemplem 5.50; pantalony jedwabne 2.90; kombinacje jedwabne 5.75; biustonosze 95 gr; skarpety męskie 45 gr; niciane mocne 55; mercyzyrowane 75 gr; jedwabne 1.25; kalesony macco 2.50; dymka 3.25; koszule macco 2.90; białe płócienne 3.50. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, ul. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 73 642

Sportkę
sprzedam. Matejki 50 mieszkanie 3. zdw 73 415

Markizę
bez płótna 3.14 m szeroką sprzedam. Tillgner Grobla 13 II. prawo, front, między godz. 11—4. rw 13 410

Domek
6 pokoi wolnych ogród owocowy na Wildzie, cena 30 000 zł. Adres Kurjer zdw 73 673

Motor
na benzynę benzol 6 HP i urządzenie śrutownika na sprzedaż. E. Wittbold, Budzyń, pow. Chodzież zdw 73 678

Skład
kolonjalny z mieszkaniem. Adres Kurjer zdw 73 681

Kluby
białe mebelki, kanapy. Wskaże Kurjer zdw 73 682

5 KUPNA

Wannę
i piec łazienkowy kupię. Oferty Kurjer zdw 73 261

Cukiernię
z wyszynkiem alkoholu w Katowicach lub Królewskiej Hucie kupię lub oddzierżawię od Nowego Roku. Oferty Kurjer zdp 73 138

Wynajmę
lub kupię skład z mieszkaniem w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 73 336

Desek
podłogowych 150 m² i kantówkę kupię zaraz gotówką. Oferty Kurjer zdw 73 372

Kupię
małe walce cukiernicze. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 348

Budowlane
materjały na willę 30 ubikacyj. Ceny na cegłę, drzewo, drzwi, okna berlińskie, parkiety, instalację, za gotówkę do Kurjera Poznańskiego zdw 73 626

Konie
jednego, parę, szory, wóz pudłowy platformy poszukuję Oferty Kurjer zdw 73 467

Kupię
samochód gotówką dobrej marki, mało używany podać cenę. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 462

Parcelę
kupię okolica teatru. Łazarz. — Warunki Kurjer zdw 73 426

Wannę
łóżko metalowe leżankę, lustro używane kupię. Oferty Kurjer zdw 73 491

Sypialkę
używaną kupię. Oferty Kurjer zdw 73 429

Motocykl
używany kupię gotówką. Oferty Kurjer zdw 73 447

Pianino
zaraz kupię. Oferty cenę Kurjer zdw 73 525

Kanapę
używaną kupię. Zgłoszenia podaniem ceny Kurjer zdw 73 614

Motocykl
kupię mało używany, nowoczesny, w drodze zamiany, za który dam plac budowlany nad morzem, wartości 3 000 zł. Makowski, Wejherowo, Klasztorna 9, Pomorze. zdw 73 562

Kupię
dom z piekarnią i dwoma składami w mieście lub miasteczku, wartości do 30.000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 73 559

Bardzo tanio!
Śliwki 1 kg puszka 1.50 zł; borówki 1 kg puszka 2.25 zł; czereśnie ½ kg puszka 1.20 zł sprzedaje J. Pilaczyński, dom delikatesów, Podgórna 10 telefon 18-79 Hurtownie taniej! zdw 73 668

Poszukuję
kupna harmonjum Zgłoszenia przyjmuje X Waśkiewicz, Częstochowa, Kordeckiego 23. zdw 73 394

6 KAMIENICE

1 lub 2
kamienice przyjmie w administracje. Kurjer Poznański zdw 73 387

Kamienicę
komfortową dochód około 23 tys., cena 200 tysięcy wpłata według ugody, mieszkanie zaraz wolne. Bez pośrednictwa Oferty Kurjer zdw 73 463

Willa
niewykończona (Sołacz) 40 000. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 73 486

Kamienicę
sprzedam w centrum miasta. Cena 115.000 hipoteka 45.000 na lat 5 po 8%. Pośrednicy wykluczeni. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 73 593

Kamienica
przy parku Wilsona z wolnem obszernem mieszkaniem, dochód 12.000, cena 120.000 sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 592

Willę
7 pokojową komfort przy tramwaju za 50 000, wpłaty 35 000 — sprzeda Popielski, Romana Szymańskiego 1. zdw 73 640

7 PIENIĄDZ

20—30 000 zł
pożyczki pod zabezpieczenie hipoteczne poszukuję łaskawe Zgłoszenia Kurjer pod zdw 72 630

4 000
pożyczki na hipotekę nieruchomości poszukuję. Oferty Kurjer zdw 73 397

Zł 2 000
pożyczki pod dobry zastaw i procent poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 396

5 000 zł
pożyczki poszukuje mleczarnia, własne zabudowania i urządzenie. Również udzieli letniska. Oferty Kurjer zdw 73 392

Pożyczki
do 15 000 zł szukam, dam hipotekę. Oferty Kurjer zdw 73 383

1 000 dolarów
dam na I hipotekę domu w Poznaniu. Warunek mieszkanie 4 pokojowe z wygodami w śródmieściu, czynsz niewygórowany. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 73 349

Pożyczki
do 5 tysięcy, dom bez długu, poszukuję. Oferty Kurjer zdw 73 423

800—1 000 zł
pożyczki poszukuje na 3 miesiące pod zastaw dobry procent. Oferty Kurjer zdw 73 628

Wspólnika
poszukuje przedsiębiorstwo budowlane, materjałów budowlanych, Poznaniu, plac, biura mieszkanie, wkład 5 do 10 000 gotówką, hipoteką Oferty Kurjer zdw 73 474

5 000
pożyczki na I. hipotekę gwarancja realność Oferty do Kurjera zdw 73 470

50 000 zł
pożyczki poszukuje się na dwa lata na I hipotekę kamienicy położonej przy ul. Gwarnej wartości 400 tysięcy zł. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 652

4 000 zł
ulokuję na I hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 526

1 000
złotych poszukuję. Gwarancja maszyny 20000. Warunki do Kurjera pod zdw 73 542

6 000 zł pożyczki
poszukuje właściciel domu. Procent 3 pokojowe mieszkanie z komfortem w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 73 617

Wspólnika
na koncesje z 13 000 gotówką od zaraz spiesznie poszukuję. Zgłoszenia telefonicznie 25 36 zdw 73 685

Wypożyczę
50—100 000 zł na I hipotekę realności Poznaniu za uzyskanie mieszkania 4—6 pokojowego centrum lub okolicy Jasnej Słowackiego, Mickiewicza Wymagane centralne ogrzewanie, komfort, nie wyżej II. piętra Oferty Kurjer zdw 73 466

Kto
pożyczy właścicielowi 15 000 zł (na hipotekę) otrzyma jako procent 3 pokoje z kuchnią w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 73 444

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
7 pokojowe słoneczne centrum bez odstępnego wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawa 400 zł od 1 4. do wynaje a Zgłoszenia do „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr 11 5 Pw 9750-11.5

2 pokoje
i kuchnia, słoneczne na IV piętrze, dzierżawa 125 miesicznie, zwrot dzierżawy 7 miesięcy zaraz odstąpię Zgłoszenia Wielkie Garbary 48, skład cygar zdw 73 337

Mieszkanie
6 pokojowe, komfortowe blisko Mostu Teatralnego odrestaurowane, bezpośrednio od gospodarza bez odstępnego za dzierżawę zgóry natychmiast do objęcia. — Oferty Kurjer zdw 73 381

Pokój
z kuchnią od gospodarza do wynajęcia. Warunek pożyczka 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 355

Pokój
kuchnia, ogród, Jeżyce korzystnie wydzierżawię, pożyczkę około 2 000. Oferty Kurjer zdw 73 469

Oddam
2 słoneczne pokoje z kuchnią, elektryczność, gaz, częściowo z umeblowaniem za zgodą gospodarza Wilda Oferty Kurjer zdw 73 482

Mieszkania
za dzierżawę wskaże Blicharski, Półwiejska 26. zdw 73 522

Mieszkanie
3 pokoje, kuchnia, ulica Rzeczypospolitej 2.000 w tem 13 miesięcy dzierżawa dalsza 125.— wskaże Nowak, Kramarska 15, I piętro. zdw 73 871

3 pokojowe mieszkanie
kompletnie urządzone, słoneczne, balkon, okolica Matejki, korzystnie na dłuższy czas do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 73 586

600
pokój kuchnia roczna dzierżawa Agencja Kurjera, Przecznica 1 a zdw 73 661

Pokój
kuchnia zwrot kosztów 400 dzierżawa 45, wskaże Krzyczyński, ul. Łukaszewicza 6, podwórze. zdw 73 636

Mieszkania
za dzierżawę wskaże Jaśkiewicz, Fredry 6 zdw 73 649

Pokój
duży na biuro, składnicę lub tp. w centrum wynajmie gospodarz. Zgłoszenia Pocztowa 31 a, mieszkanie 16. rw 13 414

Sprzedam
2 pokoje i kuchnie, komplet meble śródmieście, Adres: ślusarnia Gołębia 4 a rw 13 412

Pokój
kuchnia zwrot kosztów przebudowy 1 200. Adres Kurjer zdw 73 679

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
4 — 5 pokojowego
z pokojem dla dziewczyny, łazienką, światłem elektrycznem, nie wyżej drugiego piętra, poszukuje za czynszem za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 72 984

Mieszkania
3—5 pokojowego poszukuje urzędnik państwowy od 15 4. względnie 1. 5 rb Zgłoszenia do Kurjera zdw 72 316 z podaniem dokładnych warunków.

Mieszkanie
od pokoju zaraz później poszukuję. Oferty Kurjer zdw 73 402

Dwupokojowego
lub trzypokojowego mieszkania z elektryką, wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry Oferty Kurjer zdw 73 388

3
pokojowego mieszkania szukam, dzierżawa według ugody. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 386

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuję. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 75 350

Mieszkanie
w śródmieściu 3 pokoje, kuchnia, łazienka. Oferty Leitgeber, Aleje Marcinkowskiego 18, I. zdw 73 433

Pokoju
kuchni od gospodarza poszukuje. Czynsz roczny. Oferty Kurjer zdw 73 358

Pokoju
kuchni na cztery miesiące od 1 maja w Puszczykowie. Oferty zdw 73 455

Szukam
1—4 pokojowego od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 73 497

Mieszkanie
2-pokojowe lub 3 poszukuje wprost od gospodarza, dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 543

Poszukuję
1 lub 2 pokoi z kuchnią. Płacę czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 615

Mieszkania
3 pokojowego wygodami możliwie śródmieściu szuka młode małżeństwo wprost od gospodarza za czynszem zgóry. Oferty Kurjer zdw 73 650

Urzędnik
państwowy poszukuje 2 pokojowego mieszkania z kuchnią — wprost od gospodarza dzierżawę za rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 680

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pięciopokojowe
centrum wysoki parter, zamienię bez dopłaty dwa-trzypokojowe. Dzielnica obojętna. Oferty Kurjer zdw 73 440

Oddam
5-pokojowe mieszkanie w pobliżu pl. Wolności, bez dzierżawy zgóry lub odstępnego za miesięczną dzierżawę 350 zł wzamian za 2—3 pokoje. Oferty Kurjer zdw 73 532

Zamienię
pokój frontowy na pokój z kuchnią. Adres Kurjer zdw 73 606

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
ładnie umeblowany z wszelkiemi wygodami, z utrzymaniem lub bez od zaraz, Słowackiego 37, parter, lewo, mieszkanie 2 zdw 73 353/4

Dwóch
panów na pokój przyjmę zaraz Półwiejska 29 parter prawo. zdw 72 342

Pokój
dwuosobowy czysty, elektryczność zaraz, Młyńska 12a, parter prosto. zdw 73207

Pokój
elektryczność, osobne wejście wynajmę, Kosińskiego 10, parter prawo. zdw 73 321

Pokój
elektryczność zaraz Mroczkiewicz Jackowskiego 31 II piętro, jw 5 690

Pokój słoneczny
dla 2 panów wolny od 15. — Wielkie Garbary 36, m. 22. Zgłoszenia od 5—7. zdw 71 579

Tani
duży umeblowany pokój u samotnej pani od 1 kwietnia do wynajęcia. Wszystkich Świętych 3, parter, prawo zdw 73 369

Pokoik
mały wolny Słowackiego 31/33, mieszkanie 17. zdw 73 356

Dwuosobowy
elektryczność, balkonowy Woźna 14b, III., Ceglewska, zdw 72 402

Kulturalnemu
panu wynajmę pokój czysty swobodny, wszelkie wygody centrum (chętnie przyjezdnemu) — Adres Kurjer zdw 73 409

Małżeństwu
pokój próżny frontowy z używaniem kuchni, Andrzejewski Gen Chłapowskiego 3. zdw 73 412

Sympatyczny
frontowy lub dwa łączne elektrycznością Poplińskich 11, I., prawo. zdw 73 427

Pokój
umeblowany Młyńska 9, I., prawo, telefon 2728. zdw 73 379

Pokój
niekrępujący inteligentnemu panu Piotra Wawrzyniaka 5, I., prawa. zdw 73 473

Niekrępujący
najchętniej przyjezdnemu panu, Adres Kurjer zdw 73 451

Pokój
niekrępujący, elektr. 1—2 osób zaraz lub 1. 4. 31 Żupańskiego 3, II l zdw 73 596

Ładny
pokój 1 kwietnia, Żupańskiego 20, II., prawo zdw 73 483

50 zł
pokój umeblowany osobny wchód, elektryka Wierzbięcice 14, m. 15. zdw 73 490

Pokój
dla panienek wynajmę, Ratajczaka 13, II. zdw 73 499

Ciepły
słoneczny pokój dla pań — panów ewentl. małżeństwu tanio, Poznańska 27, podwórze prosto, II. ptr., mieszkanie 34, Pancewicz. zdw 73 500

Pokój
duży, jeden lub dwóch panów, osobne wejście zaraz lub 1. 4. — Pościel pożądana, Wrocławska 13, III. mieszkanie 13. zdw 73 516

Pokój
niekrępujący, słoneczny, balkon, Strusia 1 narożnik M. Focha m. 8. zdw 73 565

Ładny
Śniadeckich 30, mieszkanie 4. zdw 73 511

Pana
na wspólny pokój, Długa 4, parter, front, lewo. zdw 73 527

Pokój
wynajmę św. Józefa 6, parter, prawo. zdw 73 540

2 pokoje
na wysokim parterze przy ul. Półwiejskiej 1 — Strzeleckiej 33, na biura zaraz do wynajęcia. — Zgłoszenia ul. Słowackiego 18, parter, telef 66-89. Pw 9540 11.2

Pokoje
wspólne dla pań panów Piekary 23, Łopińska, dom ogrodowy, parter. zdw 73 530

Wspólny
pokój panom lub paniom. Wielka 4/5, mieszkanie 5. zdw 73 547

2 pokoje
łączne poleca Celina Kierska, Plac Świętokrzyski 1, piętro. Pw 9763-53.500

Mniejszy
czysty pokój panu. Matejki 66, m. 7. zdw 73 575

Pokój
elegancki, Cieszkowskiego 8, III. prawo. zdw 73 573

Pokój
Strzelecka 11, I. m. 3. zdw 73 572

Dwuosobowy
ładny, balkonowy, Wielkie Garbary 44, mieszkanie 7. zdw 73 569

Pokoik
miły z utrzymaniem lub bez, Ogrodowa 10, m. 4. zdw 73 566

Pokój
Czyste
bez pościeli panom. Strzelecka 3 a mieszkanie 8 zdw 73 513

Pokój
niekrępujący, Młyńska 3, IV., prawo. zdw 73 310

Panienkom
wspólny, Wizowa, Wrocławska 13 zdw 73 600

Pokój
umeblowany 2 osoby zaraz, Św. Wojciech 26, II. zdw 73 620

Zupełnie
niekrępujący z klatki schodowej w śródmieściu. Adres wskaże Kurjer zdw 73 610

Pokój
umeblowany dla pana, Ogrodowa 2, I prawo. zdw 73 625

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkich prac domowych z własną pościelą szuka posady zaraz lub od 1. 4. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 621

Pokój
zaraz, Grobla 19, I., prawo. zdw 73 553

Słoneczny
duży frontowy elektryczność, łazienka, Ogrodowa 13, m. 5. zdw 73 670

Niekrępujący
1—2 osobom Stary Rynek 45, II. zdw 73 633

Pokój
frontowy, balkon 1—2 osób wynajmę, Zielona 2, I. zdw 73 629

Niekrępujący
balkonowy, Kreta 6, III. prawo. zdw 73 635

Pokój
słoneczny, dwuosobowy, telefon, wynajmę, Składowa 1, 3 wejście, I. piętro. zdw 73 634

Pokój
frontowy, elektryczne oświetlenie, ewentl. z obiadami od 1. 4, Górna Wilda 3, III. prawo zdw 73 632

Pokój
umeblowany panu inteligentnemu Piekary 8, III. lewo zdw 73 646

Pokój
2 osobowy frontowy, elektryczność, osobny wchód, Jezuicka 1, III. prawo. zdw 73 648

Pokój
wolny, Góralska, Dominikańska 7, III. rw 13 420

Pokój
paniom wynajmę, Wielkie Garbary 33, II lewo rw 13 416

Pokój
wspólny pani, Wysoka 12, parter, lewo. zdw 73 163

Dwa
słoneczne elektryczność, dwu, — trzyosobowe wolne Różana 4, III prawo. zdw 73 676

12 SZUKA POKOJU

Wojskowy
em szuka pokoju ewtl. z utrzymaniem w lepszym domu. Oferty z ceną zdw 73 183

Pani
inteligentna poszukuje pokoju od 15 kwietnia dużego eleganckiego, słonecznego, frontowego, nie wyżej II. piętra, dobrem utrzymaniem i obsługą Koniecznie fortepian, światło elektryczne okolica opery lub początek Jeżyc Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 73 362

Pokoju
biurowego poszukuje zaraz, Oferty Kurjer zdw 73 449

4 dziewczynki
pokój skromny, okolica Pocztowa, Kręta, Młyńska i okolica poszukują zaraz ewentualnie 1. IV. Oferty Kurjer zdw 73 420

Próżnego
pokoju poszukuje pani Oferty Kurjer zdw 73 476

Ładnego
pokoju z używaniem kuchni w kulturalnym domu poszukuje urzędniczka. Oferty z ceną Kurjer zdw 73 452

Panienka
poszukuje skromnego pokoiku z własną pościelą w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 73 514

Pokoju
umeblowanego, niekrępującego — centrum poszukuje pan Oferty Kurjer zdw 73 505

Pokoju
możliwie niekrępującego, światło elektryczne nie wyżej II ptr., w okolicy Placu Wolności 1 4. poszukuje Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 73 653

13 LOKALE

Poszukuję
w okolicy ul. Wielkiej Woźnej, Wodnej lokalu na biuro oraz składnicy. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 089

Na biuro
2 umeblowane pokoje w centrum Adres Kurjer zdpw 73 125

Pokój
wysoki parter. Plac Wolności, wynajmę. Oferty Kurjer zdw 73 338

Poszukuje się
ubikacyj 20—40 kwm na wytwórnię. Oferty Kurjer zdw 73 371

Potrzebne
ubikacje do 40 kwm. na cichy czysty przemysł. Oferty Kurjer zdw 73 351

Lokalu
poszukuję na cichą pracownię. Kurjer zdw 73 495

Skład
z obszerną ubikacją handlową, centr. miasta za dzierżawę rok zgóry zaraz do wynajęcia. Zgłosz. Kurjer zdw 73 491

Restaurację
w pełnym biegu większe miasto powiatowe, cena 1 000 zł, w tem 1 000 kaucji. Spiesznie oddam. Oferty Kurjer zdw 73 663

Ubikacje
na warsztaty lub składnice parterowe 60 m kw. zaraz do wynajęcia. Wiadomości: Marszałka Focha 78, gospodarz. rw 13 413

14 DZIERŻAWY

Dzierżawy
200—300 mórg poszukuje Tuszewski, Kurza-Góra, p. Kościan. zdw 73 084

Poszukuję
w większej wsi kościelnej dzierżawy składu kolonialnego wraz z mieszkaniem Oferty wraz z podaniem warunków do Kurjera pod zdw 73 357

Szukam
dzierżawy gospodarstwa do 200 mórg dobrej ziemi, z inwentarzem. Dam jako wpłatę dobrze prosperujący skład kolonjalny i delikatesów przy głównej ulicy w większem mieście pow. ewtl. dopłacę gotówka Oferty Kurjer zdw 73 558

Probostwo Łagiewniki-Kośc.
przeszło 400 mórg. ziemia drenowana, stacja kolejowa w miejscu, jest do wydzierżawienia Zgłoszenia poważn. reflektantów przyjmuje miejscowy proboszcz. dw 3075

15 UZDROWISKA

Rabka Zdrój
willa 22 pokoje, dochód 5 500 zł za sezon, sprzeda za 40 000 zł Biuro „Informator", Rabka. zdw 73 375

Rabka Zdrój
pensjonat obok łazienek 23 pokoje nowocześnie urządzone, centralnie ogrzany, za 14 000 rocznie do wydzierżawienia Zgłoszenia Biuro „Informator", Rabka. zdw 73 373

Bystra
koło Białej Cały rok czynne „Uzdrowisko Dra Szarewskiego" Zimowy sezon ryczałtowy. Cztero tygodniowa kuracja ryczałtem 300 zł. za mieszkanie, opał, oświetlenie, usługę, leżak, pięciorazowe utrzymanie, stałą opiekę lekarską. nw 8449

16 OSOBISTE

Oświadczenie
Zainteresowanym do wiadomości, że moje weksle dane p. Ozienkowskiemu, Swarzędz, niewykupione unieważniam. Nie wykonał zobowiązania. Jan Strzelczyk z żoną, Junikowo. zdw 73 428

Oddam
4-letniego chłopca na własne w dobre ręce. Łaskawe zgłoszenia upraszam do Kurjera pod zdw 75 434

N. N. — P.
Prosimy o zgłoszenie się w wiadomej sprawie do biura naszego: Poznań, św. Marcin 70, najchętniej po godzinie 16-tej. zdw 73 618

20 LICYTACJE

Licytacja
Dnia 24 marca rb. o godz. 12 odbędzie się w ekspedycji towarowej Poznań (magazyn II.) publiczna licytacja 24 skrzyń atramentu 2340 kg. Ekspedycja towarowa Poznań. zdw 73 684

21 ZGUBY

Zgubiono
papiery na nazwisko Stanisławy Wiśniewskiej służącej. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot takowych pod adresem Józefa Gościniak Wały Jana III. nr. 9. suterena. zdw 73 365

Znalezioną
portmonetkę w okolicy Domu Akademickiego można odebrać Izba Skarbowa. pokój 11. zdw 73 443

Rower
znaleziony do odebrania. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek zw 13 409

22 ROZMAITE

Żurnale
najnowsze nadeszły. Tania sprzedaż wypożyczanie oglądanie kopjowanie Sobczak Wrocławska 19 podwórze pracownia manekinów zdw 70 488-9

Detektywne
dwudziestoletnie biuro Greif Ratajczaka 15 (Apollo) Wywiady obserwacje zdw 71 052

Filateliści
czytajcie czasopismo Ikaros. — Wysyłamy wybory znaczków. — Białystok. Warszawska 108. zdw 69 739

Dywany
reparuje „Wytwórnia" Kurjer zdpw 73 097

Jasnowidz
Pewuki. Woźna 18. III. zdw 71 544

Która
hafciarka podejmie się haftowania firan na siatce. Oferty zdw 73 367

Kapelusze
przerabiam fasonuję Marcina 18. II. piętro. zdw 73 407

Odbiorę
dziennie 200—300 litrów pełnego mleka. dostawa koleją albo samochodem. Oferty do Kurjera zdw 73 501

Najsłynniejsza Chiromantka
przyjechała z Warszawy na krótko. przepowiada przeszłość. teraźniejszość. przyszłość dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20. dom tylny. prawo. II. piętro. zdw 73 515

Odnawiam
meble. jadalnie. Oferty Kurjer zdw 73 537

Spróbujcie przekonacie się, pończochy, skarpetki
najkorzystniej kupicie Pocztowa 11. parter. zupełna wyprzedaż. zdw 73 536

Oddam
4-letniego chłopczyka za własne. Zgłoszenia Kurjer filja Jeżyce jw 5708

Majętność
700 mórg Pomorze. gorzelnia. ziemia pszenna. zamienię na mniejszą lub kamienicę z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 73 561

Kelner
bufetowy. fachowiec poszukuje bufetu na własny rachunek. Posiadam kwalifikacje pierwszorzędnych zakładów. Kaucja do dyspozycji. Oferty do Kurjera zdw 73 675

23 OŻENKI

Kawaler
kupiec 32. pragnie się ożenić z osobą ze sfer kupiecko - przemysłowych. najchętniej gdzie mógłby współpracować w danym przedsiębiorstwie lub objąć kierownictwo ewentualnie przy poparciu rodziny przyszłej żony. otrzymać stanowisko dyrektora. Pośrednictwo osób trzecich mile widziane. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 092

Dla
mego przyjaciela. kawalera. lat 27. rzymsko kat.. blondyn. muzykalny — ślązak. nie brzydki. dypl. drogerzysta. obecnie współwłaściciel hurtowni drogeryjnej. dobrze prosperującej. poszukuje sympatycznej żony. dobrego charakteru choć bez posagu. Panie. którym zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem. zechcą z całem zaufaniem przesłać swe oferty możliwie z fotografją pod zdw 73 324. Dyskrecja rzecz honoru. Pośrednictwo rodziny mile widziane.

Przystojna
panna. wysoka. brunetka. gospodarna. mieszkanie w Poznaniu. z gotówką. poszukuje znajomości pana od lat 42 najchętniej wyższego urzędnika w celu matrymonjalnym. Poważne zgłoszenia Kurjer zdw 73 612

Nudne
jest życie samotnego Dziewczynko proszę podaj mi swej rączki do dalszego weselszego życia. Jestem lat 27. blondyn na bardzo dobrej posadzie Proszę o szczerość. Cel matrymonjalny Łaskawe zgłoszenia zdw 73 277

Życzenie wiosenne
Kupiec. kawaler Wielkopolanin. lat 26. właściciel składu. przystojny brunet szuka na tej drodze panny skromnej gospodarnej do lat 24 w celu matrymonjalnym Dla dobra wspólnego nieco majątku pożądane Pośrednictwo krewnych mile widziane. Zgłoszenia wraz fotografją za której zwrot ręczy się słowem honoru. uprasza się kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 292

Panna
nie dzisiejszych zasad pragnie poznać pana ponad lat 30 Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 73 417

Panna
lat 32. posiadająca 4 000 i wyprawę pragnie wyjść zamąż za urzędnika lub rzemieślnika na stałej posadzie. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 662

Panna
lat 40. poszukuje męża. kawalera do lat 45 lub wdowca bezdzietnego. Oferty Kurjer zdw 73 512

24 NAUKA

Książkowości
tanio. Oferty Kurjer zdw 73 480 zdw 73 480

25 MUZYKA

Czelista saksofonista
wolny od 1 IV. lub 15. IV Kossowski. Toruń Koszarowa 33 zdw 73 364

Pianino
krzyżowe tanio do wynajęcia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 431

Strojenie
polerowanie „Pianin" wykonywane przez fachowców po korzystnych cenach przyjmuje skład fortepian. św. Marcin 22. telefon 3386. P 9 089-6.165

Dziewczyna
młoda. uczciwa dobremi świadectwami szuka posady od 1 kwietnia do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 73 370

Pokojowa
z dobremi świadectwami. z szyciem i haftowaniem poszukuje posady. najchętniej w majątku. Oferty Kurjer zdw 73 340

Panienka
z upkończoną szkołą wydziałową znająca szycie i robótki. kochająca bardzo dzieci. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 825

JLUSTRACJA POLSKA

WYDAWNICTWO: Sp. Akc. DRUKARNIA POLSKA w POZNANIU

Z działu ogłoszeniowego „Jlustracji Polskiej" korzysta dla celów propagandowych

45 GROSZY

każdy przemysłowiec
każdy kupiec

„Jlustracja Polska" wykonana nowoczesną techniką druku, przez swą taniość dostępna jest dla każdego —

„Jlustracja Polska" swą treścią i sposobem redagowania jest przyjacielem całej rodziny, przyjacielem najszerszych warstw społeczeństwa w całej Polsce

Ilość czytujących „Jlustrację Polską" przekracza liczbę

100.000

Naszym inserentom stawiamy bezpłatnie do dyspozycji — naszych specjalistów z działu propagandy — również pośrednio przez Biura Ogłoszeń. Opracowują oni w porozumieniu z inserentem nowoczesne, wybitnie pomysłowe wzory i teksty, montażem rysunkowo-fotograficznym. Klisze wykonujemy również bez kosztów.

Prowadźcie mądrą i celową propagandę ogłoszeniową — korzystając z naszej bezpłatnej współpracy.

Dwie
koleżanki. blondynka i szatynka. gospodarne z posagiem. poszukują z braku znajomości panów inteligentnych do lat 32. na stanowiskach w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia z fotografją, która się zwraca zdw 73 391

Która
pani ewentualnie wdówka, przystojna. inteligentna z własnem mieszkaniem zapozna w celu matrymonjalnym pana dobrze sytuowanego. Oferty Kurjer zdw 73 406

Zamożna
Amerykanka. lat 31 pragnie wyjść zamąż za zamożnego pana lub na dobrem stanowisku. Oferty Kurjer zdw 73 460

Wdowiec
lat 32. rzymsko-kat.. z 2 dziećmi poszukuje żony. Panny lub wdowy z jednem dzieckiem w stosownym wieku Egzystencja zapewniona. Sprawę traktuję poważnie. Oferty z fotografją. które zwracam do Kurjera zdw 73 485

2 studentów
poszukuje znajomości z zamożnemi. inteligentnemi panienkami z prowincji Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 458

Który
z inteligentnych dobrze sytuowanych panów wynagrodzi zawody losu. młodej obcokrajowczyni ze wschodu Cel matrymonjalny. — Oferty Kurjer zdw 72 616

Która
z szlachetnych pań poślubi przemysłowca lat 28. Oferty możliwie z fotografją do Kurjera Poznańskiego nw 8450

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro. Pw 9013-5.53

Kto?
wyuczy języka polskiego. Warunki Kurjer zdw 73 425

Student
udziela niemieckiego, francuskiego łaciny. greki. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 457

Kto
udzieli niemieckiego? Zgłoszenia Kurjer zdw 73 494

Poszukuję
lekcyj konwersacji francuskiej. Kurjer zdw 73 493

Kto
udzieli lekcji języka francuskiego z dobrym akcentem Z podaniem ceny do Kurjera zdw 73 520

Romanistka
łacinniczka, matematyczka potrzebna ośmioklasistce. Oferty Kurjer zdw 73 607

Niemieckiego
konwersacji literatury, gramatyki udziela nauczycielka gimn. niem., urodzona i wykształcona w Niemczech Spandowska. Aleje Marcinkowskiego 24. mieszkanie 31 godz. 3.30 po południu. nw 8 168

Książkowości
stenografji wyuczę tanio Po wyuczeniu staramy się o posady Kurs rozpoczyna się 23. Postęp. Plac Sapiehy 2a. zd 73 409

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona, Łazarz
Córka Szeika, Bebe Daniels. William Powell R. Arlen zdw 73 377

Kino „Corso"
Wojna światowa (rok 1914—1918). zdw 73 584

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów. dla poszukujących pos. ły w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Bona
dobremi świadectwami poszukuje posady 1. 4. zna szycie, robótki, może wyręczyć panią domu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 250

Drogerzysta
młody po ukończeniu nauki, poszukuje posady pomocnika za skromnem wynagrodzeniem. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 72 486

Stenotypistka
biegła, polsko-niemiecką stenografją poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 72 657

Piekarz
czeladnik, lat 22. syn piekarza, trzeźwy i sumienny poszukuje posady zaraz lub od 1 kwietnia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 774

Młody
dziennikarz szuka stanowiska redaktora na prowincji Zna francuski. niemiecki. włoski. Oferty Kurjer zdw 73 116

Ogrodnik
szuka jakiegokolwiek zajęcia oraz przycina drzewa fachowo i tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 967

Ogrodnik
kawaler. lat 28. dzielny w swym zawodzie poszukuje posady 1. 4. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 682

Kowal - szofer
obeznany z maszynami parowemi i rolniczemi szuka posady. Oferty Kurjer zdw 71 692

Krawcowa
biegła, z praktyką, szyje po domach. Oferty Kurjer zdw 73 188

Szuka posady
gospodyn., kucharka samodzielna zaraz lub pierwszego. Ul. Woźna 2 Preis. zdw 73 286

Młoda
dziewczyna przyjmie posługę. Oferty Kurjer zdw 73 194

Szukam
zaraz posady jako garnierka. — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 132

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 353

1 000.—
złożę kaucji, poszukuje posady biurowego. Kurjer zdw 73 413

Praczka
czysta, sumienna poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 395

Uczciwa
dziewczyna szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 343

Introligator
samodzielny znający drukarstwo. poszukuje posady — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 393

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer zdw 73 390

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 73 389

Skromna
inteligentna panienka. zna krawiectwo skromne gotowanie. przyjmie jakąkolwiek posadę. — Miejscowość obojętna Zgłoszenia podanie warunków do Kurjera pod zdw 73 360

Praczka
szuka prania z prasowaniem sztywnej bielizny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 73 359

Dobra
kucharka która wyśmienicie gotuje poszukuje gotowania poza domem. Oferty Kurjer zdw 73 347

Porządna
czysta uczciwa. wiejska dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady najchętniej do 1 lub 2 osób Łaskawe oferty do Kurjera zdw 73 339

Stenotypistka
polsko niemiecką stenografja. poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 70 767

Uczciwa
dziewczyna szuka posady lub posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 422

Przyjmę
posadę z gotowaniem i szyciem u samotnej osoby w Poznaniu lub na wsi. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 421

Masażysta pielęgniarz
z kilkuletnią praktyką w szpitalach i prywatnie przyjmie stałą posadę lub przyjmie na zamówienie w dom. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 73 414

Młoda
panienka poszukuje posady do lekkich prac domowych Oferty Kurjer zdw 73 330

Siodlarz - lakiernik
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 73 411

Panienka
inteligentna znająca szycie. robótki. muzykalna. poszukuje jakąkolwiek posadę. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 73 408

Ogrodniczy
pomocnik poszukuje posady. Zgłoszenia Flieger. Mnichy powiat Międzychód zdw 73 404

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej od 1 kwietnia Oferty Kurjer zdw 73 403. Miejscowość obojętna.

Dzielna
krawcowa przyjmuje pracę w dom i poza dom 2.50 zł dziennie, także wyjeżdża na wieś. Jeżycka 26 Skiba. zdw 73 424

Destylator winiarz
wykwalifikowany samodzielny poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 73 432

Uczciwe
dziewczę poszukuje posady do dzieci i prac domowych zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 73 441

Bankowiec
poszukuje jakiejkolwiek posady biurowej Dobre świadectwa. — Miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 73 465

Krawcowa
dzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 461

Właścicielom ciężarówek
polecić mogę taniego szofera robotnika jednej osobie. zatrudnionego obecnie majątku Pilny. trzeźwy nie wstydzący się żadnej pracy. dbały o maszynę. wolny od 1. IV powodu sprzedaży pługa motorowego. — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 459

Inteligentna
Niemka dobrem haftowaniem poszukuje posady zaraz lub później jako panna do dzieci Oferty Kurjer zdw 73 411

Pokojowa
szuka posady zaraz lub 1. IV. Oferty Kurjer zdw 73 450

Wdowa
lat 36. szuka posady jako gospodyni z dobremi świadectwami. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer jw 5707

Inteligentna
panienka do dzieci z szyciem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 73 496

Chemik
technolog znający także skarbowość poszukuje zajęcia popołudniowego. towaroznawstwo fotochemja. prace laboratoryjno-analityczne (żyrze lub mieszkanie). Zgłoszenia Kurjer zdw 73 492

Uczciwy
młodzieniec lat 23 obeznany w handlu kupiectwie. przedtem na własną rękę prowadził skład obuwia. konfekcji męskiej poszukuje jakiegobądź zajęcia Łaskawe zgłoszenia Górczyn. Knapowskiego 30. u p. Gracy. zdw 73 473

Poszukuję
posady od 1 kwietnia samodzielnem gotowaniem do wszystkiego, dobremi świadectwami, najchętniej do Małopolan. Oferty Kurjer zdw 73 521

Panna
uczciwa, pracowita, samodzielna z dobrem gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny z pracą domową przyjmie posadę u bezdzietnego lub samotnej osoby, od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 518

Krawcowa
szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer zdw 73 507

Posługaczka
uczciwa, młoda, wolna zaraz. — Oferty Kurjer zdw 73 503

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 73 502

Dziewczyna
zaufana szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 73 528

Ekspedjentka
z branży bławatów, konfekcji i krótkich towarów, trzyletnia praktyka, dobre świadectwa poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer nw 8457

Elew
biurowy z ukończoną szkołą handlową, ładnym charakterem pisma, biegły w rachunkowości, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 531

Posługi
całodziennej lub kilka godzin poszukuję. Oferty Kurjer zdw 73 546

Bufetowa
pracowita, sumienna, z dobremi świadectwami, przyjmie posadę, wolnych chwilach, zajmie się inną pracą. Kurjer zdw 73 544

Służący
kawaler z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 4. lub później. Oferty składać: Palacz. Dobrojewo, poczta Ostroróg. nw 8468

Przyjezdna
panienka nawskroś uczciwa poszukuje jakiejkolwiek posady, pracowała już w składach Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 437

Szofer kowal
szuka posady Adres wskaże Kurjer zdw 73 436

Pielęgniarz
chorych szuka posady 1. IV. — Oferty Kurjer zdw 73 435

Poszukuję
posady samodzielnem gotowaniem do wszystkiego najchętniej do samotnej osoby, dobre świadectwa od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 73 519

Dziewczyna
uczciwa pracowita do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady 1. IV. Oferty Kurjer zdw 73 446

Ogrodnik
kawaler, zamiłowany warzywnik inspekciarz i kwiaciarz poszukuje posady najchętniej na majątek zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 73 597

Przyjezdna
pokojowa, bardzo dobrze polecona poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 438

Panna
do bufetu z obsługą gości lub jako przychodnia Oferty Kurjer zdw 73 508

Sierota
z dobremi świadectwami, umiejąca gotować, szyć poszukuje posady do wszelkich prac domowych pościel własna. Oferty Kurjer zdw 73 509/10

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Koniec Świata".
Aurora: Inig — pół-człowiek pół-zwierzę i Piętnaście minut strachu.
Casino: „Jedna noc w Londynie".
Colosseum: „Pat i Patachon w obliczu śmierci".
Corso: „Wojna światowa" — (Rok 1914 — 1918).
Edison: „Kobieta na krzyżu"
Harfa: „Największy cyrk świata".
Kapitol: „Deszcz Róż".
Metropolis: „Miłość Hiszpanki".
Orzeł: „Senior Americano".
Odeon: „Kobiety nie do małżeństwa".
Renaissance: „Postrach z dzielnicy portowej" oraz „Ona ma coś".
Słońce: „Wiatr od morza".
Stylowe: „Dzieje duszy".
Tęcza: „Z dnia na dzień".
Teatr „Dobry Wieczór": Dziś u Pani Meli.
Wilsona: „Córka Szeika".

Panna
która pracowała w domu, składzie kol. i restauracji na prowincji ze znajomością szycia, haftowania, poszukuje posady od 1. 4. lub później. Miejscowość obojętna. Oferty urjer zdw 73 583

Kucharka
starsza, zaufana, dobremi świadectwami poszukuje stałej posady zaraz, względnie 1. IV. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 580

Starsza
dziewczyna, samodzielnem gotowaniem dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz, względnie 1 kwietnia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 579

Panienka
lat 18, poszukuje jakiejkolwiek pracy. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 590

Praczka
uczciwa, szuka prania. Podgórna 8, II prawo. zdw 73 588

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 73 439

Służąca
umiejąca gotować, czysta, uczciwa, poszukuje posady od zaraz lub od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 73 59[illegible]

Posługaczka
uczciwa, poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 73 603

Posługaczka
uczciwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 601

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową, znająca stenografję polską, pisząca na maszynie, z 2 letnią praktyką szuka posady do biura. Oferty Kurjer zdw 73 608

Panna
z dobrej rodziny szuka posady do 1 lub 2 dzieci tylko u lepszego państwa. Także chętnie na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 73 570

Gosposia
kucharka samodzielna, szuka posady u samodzielnej osoby. Zgłoszenia do Kurjera zdw 73 618

Poszukuję
posady do wszystkiego lepszego państwa. Polecenia dobre od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 73 611

Technik - ślusarz
dobry kreślarz, dobrze obznajomiony z wszelk. pracami ślusarskiemi (toczenie, frezowanie, spawanie autogeniczne), władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer jw 5710

Osoba
z towarzystwa ze wsi zajmie się samodzielnie domem, korespondencją i rachunkowością. Posiada także praktykę, wychow. i nauczycielki. Zgłoszenia Inowrocław, skrzynka pocztowa 73. zdw 73 563

Młynarz
samotny z ukończonym rocznym kursem młynarskim, siedmioletnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia nadsyłać do Kurjera pod zdw 73 560

Starszy
niedoczony uczeń malarski przyjmie posadę na pół roku bez wynagrodzenia Najchętniej w większem mieście. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 73 555

Drogerzysta
który pracował dłuższy czas w aptece poszukuje posady w aptece lub drogerji. Łaskawe zgłoszenia prosze skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 73 554

Biuralistka
początkująca z książkowością, maszyną, która już pracowała. Oferty Kurjer zdw 73 657

Stróż
poszukuje posady, dobre świadectwa może dostarczyć. Oferty Kurjer zdw 73 669

Służąca
uczciwa, spokojna, do wszystkich prac zaraz lub od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 73 660

Prasowaczka
poszukuje posady poza dom. Kujawska, Rzeczypospolitej 5, IV. zdw 73 631

Poszukuję
posady jako mamka zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 644

Ogrodnik - szofer
egzaminowany, z bardzo dobremi świadectwami poszukuje od 1. 4. stosownej posady najchętniej w majątku ewentl. tylko jako ogrodnik. Łaskawe zgłoszenia Skibiński, Ciemniki, p. Dubielno koło Laskowic. zdw 73 655

Służąca
z cośkolwiek gotowaniem dobrze polecona szuka posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 73 651

Expresso
Poszukuje posady jako kawiarka do aparatu Expresso. Oferty Kurjer zdw 73 647

Gospodyni
kucharka, dobre świadectwa i referencje poszukuje posady w majątku od 1 4 Oferty Kurjer rw 13 418

Kołodziej
samotny, lat 25, poszukuje posady od 1 4. 31. wykonuje prace kołodziejskie stolarskie i ciesielskie posiada własne narzędzia. — Wymagania skromne. Mitręga Wiktor Zatom Stary, pow i poczta Międzychód rw 13 415

Krawcowa
poszukuje pracy w dom i poza dom. Sawicka, Plac Sapieżyński 3 rw 13 411

Początkująca
biurowa poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 677

Inteligentna
panienka la 21. która pracowała dłuższy czas w aptece przyjmie posade do składu lub dzieci, utrzymaniem zaraz lub 1. 4. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 167

Kucharka
znająca kuchnię polsko - francuską przyjm.e posade w majątku jako gospodyni od 1 kwietnia lub 15 kwietnia. Łaskawe oferty Orędownik Wielkp. zd 73 556

Kucharka
samodzielna poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 73 220

Kucharka
rutynowana, z dobren gotowaniem i prasowaniem, ewtl. do wszystkiego szuka posady tylko w lepszym domu od zaraz lub od 1 4. 31. do M. Kaźmierczak. Strzałowa 4. zdw 73 181

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer zdw 73 200

Dziewczyna
dobremi świadectwami poszukuje miejsca. Oferty Kurjer zdw 73 308

Krawcowa
szuka pracy w dom zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 314

Praczka
szuka prania Oferty Kurjer zdw 73 150

Ogrodnik
kawaler, zamiłowany warzywnik inspekciarz i kwiaciarz poszukuje posady najchętniej w majątku zaraz lub później Oferty Kurjer zdw 73 098

1 000 — 1 500 zł
kaucji złożę za otrzymanie dobrej i stałej posady umysłowej od 1. 4 lub później Świadectwa i polecenia najlepsze. Pośrednicy wykluczeni Zgłoszenia do Kurjera zdw 73 101

Panna
z praktyką do damskiej krawieczyzny jako pomocnica poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 112

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 73 204

Panienka
lat 21, poszukuje posady jako ekspedjentka najchętniej w piekarni. Oferty Kurjer zdw 73 111

Posługaczka
z praniem Oferty Kurjer zdw 73 145

Kucharka
samodzielna z długoletniemi świadectwami poszukuje posady do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer zdw 73 273

Dziewczyna
kochająca dzieci młodsza poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 73 280

Panienka
z ukończoną szkołą handlową prosi o łaskawe zaofiarowanie posady biurowej maszynistki inkasentki lub t. p. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 298

Szofer - stangret
uczciwy szuka posady złoży kaucję hipoteczną. Adres: E. Pawlaczyk, Miłosław. zdw 73 264

Kobieta na Krzyżu
MARCELLA ALBANI
H. ALBERT SCHLETTOW
KINO „EDISON"
27 Grudnia 20.
Pw 9770-11.45

Służąca
z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 312

Książkowa
żurnalistka pisząca na maszynie poszukuje posady. Początek bez wynagrodzenia. Oferty Kurjer zdw 73 313

Służąca
gospodyni zaufana do samotnej osoby poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 31[illegible]

Sierota
młoda, uczciwa, szuka posady do dzieci i prac domowych. Oferty Kurje rzdw 73 31[illegible]

Początkująca
biuralistka-kasjerka poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 73 328

Panienka
kochająca dzieci, sierota, poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 73 233

Kucharka
do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer zdw 73 217

Dziewczyna
uczciwa, szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 179

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego w religijnym domu zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 178

Dziewczyna
porządna, poszukuje zaraz posady do lekkich prac domowych i do dzieci. Oferty Kurjer zdw 73 182

Chemik
młody, kończący studja poszukuje zajęcia kilka godzin dziennie. Oferty z warunkami Kurjer zdw 73 205

Dziewczyna
do dzieci oraz do lekkich prac domowych szuka posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 73 093

Dziewczyna
z gotowaniem, zaprawą, pieczeniem ciast poszukuje posady od 1. 4. 31 w lepszym mniejszym domu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 73 162

Biuralistka
pisząca na maszynie zmieni posadę zaraz lub później Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 553

Sumienna
osoba poszukuje posady. Świadectwa dobre Oferty Kurjer zdw 73 173

Firmy Autobusowe!
Poszukuję posady kierownika ruchu lub kontrolera. Łaskawe oferty Kurjer zdw 73 080

Poszukuję
zaraz posady elewa gospodarczego, ukończylem 6 kl. gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 73 113

Szofer
z roczną praktyką szuka posady za małą pensją najchętniej na wsi. Adres: E. Pawlaczyk, Miłosław. zdw 73 263

28 WOLNE MIEJSCA

Stebnerka
do szycia cholewek poza dom oraz ćwiekarz potrzebny zaraz. Dąbrowskiego 66, podwórze lewo, suterena. zd 73 180

Młodszy
pomocnik fryzjerski może się zgłosić. Posada stała. H. Piechocki. Chodzież. nw 8448

Potrzebna
zaraz praczka - prasowaczka do większego dworu na Pomorzu. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji pod zdw 73 267

10 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej piśmiennej pracy domowej — Gdynia port, skrytka pocztowa 4 zdw 72 478

Zarobek
dajemy osobom inteligentnym mogącym poświęcić nieco wolnego czasu bez uszczerbku dla swoich zajęć i bez narażenia godności stanu Fachowość zbyteczna, Zgłoszenia Gospodarczy Zakład Kredytowy Lwów Wałowa 11 a. Dla pracujących już w dziale obligacyj specjalne warunki. Pw 9 534-72.14

Wspólnika (czkę)
z gotówką 15—20.000 zł., do pierwszorzędnego składu rzeźnickiego, położonego w najlepszym punkcie miasta, przyjmie zaraz. Dostawy okrętowe. Oferty pod nr 225 do Eksp. zytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 8435

Drogerzysta - pomocnik
początkujący uprzejmy ekspedjent potrzebny od 1. 4. 31 r. Kopje świadectw z podaniem warunków do Kurjera zdp 73 136

Szofer
dobry fachowiec z gwarancją potrzebny. Oferty Kurjer zdw 73 456

Dziewczę
14—16 letnie do prac domowych przyjmie Witecka, Mostowa 33. zdw 73 331

Poszukuję
dziewczyny do wszystkiego Zgłoszenia w środę od godz. 16. Stary Rynek 55, II. zdw 73 376

Kucharka
znająca wykwintną kuchnię, zaprawy, pieczenie ciast, potrzebna zaraz. Zgłaszać się Libelta 11, między 5—6 po południu. zdw 73 587

Dziewczynka
do pisania i posyłek potrzebna. Adres Kurjer zdw 73 448

Bona
z lepszem wykształceniem, znająca szycie potrzebna. Zgłoszenia tylko ze świadectwami Matejki 60, mieszkanie 8. zdw 73 489

Potrzebna
zdolna siła pomocnicza do pracowni cholewek. Janecki, Dąbrowskiego 88 jw 5705

Służąca
gotowaniem do wszystkiego. Drogerja Kraszewskiego 4. jw 5706

Wyuczę
prasowania bielizny sztywnej. Kurs dzienny i wieczorny. Św. Józefa 5. Prasowalnia. zdw 73 498

Do
Francji potrzebna dzielna kucharka, świadectwami. M. Golińska Langiewicza 2. zdw 73 506

Fryzjerka
dzielna potrzebna zaraz. Wodna 7 zdw 73 504

Uczennica
do składu rzeźnickiego może się zaraz zgłosić W. Potocki Półwiejska 36. zdw 73 529

Fryzjer
męski, starszy, jak i fryzjer damski, lecz tylko pierwszorzędne siły mogą się zgłosić od zaraz. „Renaissance". Al. Marcinkowskiego 24. zdw 73 533

Młodsza
służąca od zaraz potrzebna. Kwiatowa 11, m. 1. zdw 73 578

Dziewczyna
czysta, uczciwa, z gotowaniem, z dobrem świadectwem potrzebna od zaraz. Szkolna 13, m. 2. zdw 7 589

Ekspedjentka
znająca branżę elektrotechniczną poszukiwana do składu. Znajomość języków polskiego i niemieckiego obowiązkowa Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera zdw 73 363

Poszukuję
woźnicy z praktyką do rozlewni wód mineralnych. Zgłoszenia ul. Marsz. Focha 35. zdw 73 442

Poszukuję
chłopca do posyłek Adwokat Smoliński. Plac Wolności 14. zdw 73 464

30 zł
dziennego zarobku Kto podejmuje się werbować abonentów? — Zgłoszenia Kurjer zdw 73 481

Niania
do dwóch małych dzieci skromna chętna, czysta z szyciem dobremi świadectwami poleceniami potrzebna 1 kwietnia Zgłoszenia Słowackiego 34. I. zdw 72 757

Młodsza
dziewczyna (przychodnia) do dzieci na po południu potrzebna zaraz. Pińska, Długa 4, II. zdw 73 458

2 woźniców
sumiennych, uczciwych dobrych pielęgniarzy koni, którzy pracowali w hurtowni piwa i znają klientelę poszukuje zaraz Zgłoszenia do Kurjera zdw 73 382

Podróżującego
dobrze zaprowadzonego na Poznań, wysoka prowizja, poszukuje znana firma. Pisemne zgłoszenia „Urbaneta" Ostrówek 10-11. zdw 73 585

Służąca
potrzebna zaraz ul. Stolarska 1, mieszk. 14. zdw 73 596

Krawcowa
zdolna potrzebna zaraz. Wierzbięcice 31a, III lewo. zdw 73 594

Dzielna
ekspedjentka z branży rzeźnickiej potrzebna zaraz. Karol Reschke, ul. Marszałka Focha 53. zdw 73 604

Posługaczka
na Sołacz. Zgłoszenia Gwarna 17, III lewo. zdw 73 606

Posługaczka
zaraz. Śniadeckich 4, III prawo. zdw 73 619

Samodzielna
panna do szycia, Jabrowskiego 25, wejście ze składu. zdw 73 628

Marszantki
samodzielne potrzebne zaraz. Bi[illegible]wan. Mosina. nw 84[illegible]

Uczeń
z lepszem wykształceniem szkolnem do biura handlowego przedsiębiorstwa fabrycznego potrzebny od zaraz Zgłoszenia własnoręcznie pisane i odpis świadectwa do Kurjera Pozn. zdw 73 549

Wspólnika
do uruchomienia fabrykacji i wysyłkowych bezkonkurencyjnych artykułów z gotówką 1.500 zł poszukuje Oferty Kurjer zdw 73 548

Uczennica
damskiej krawieczyzny potrzebna. Łacińska, Stroma 22. zdw 72 654

Śniadalnia
z wyszynkiem i sprzedażą win, poszukuje od 1 kwietnia rb. kierownika kawalera za kaucją do prowadzenia samodzielnie powyższego przedsiębiorstwa na dobrych warunkach. Pierwszeństwo mają fachowcy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 73 672

Przyjmuję
na kurs stroju. Strusia 6, parter prawo. zdw 73 671

Potrzebny
samotny ślusarz obeznany z centralnem ogrzewaniem i elektrycznością (prądem) posiadający prawo kierowania samochodem do Publicznego Szpitala Powiatowego w Żninie. Jako wynagrodzenie: mieszkanie i utrzymanie oraz gotówką zł 70 miesięcznie bez potrąceń. Posada do objęcia z dniem 1 kwietnia rb. Dr. Durzyński, p. o Dyrektora Szpitala dw 3077

Praczka
która czysto pierze, potrzebna. Długa 4, II prawo. zdw 73 630

Panienka
do składu potrzebna, gwarancja pożądana. Oferty Kurjer zdw 73 627

Prasowaczkę
dobrą siłę przyjmę. Prainia, Piekary 3. zdw 73 643

Kurs fryzjerski
tanio wskaże Kurjer zdw 73 634

Krawcowa
dobra młodsza w dom. Wielkie Garbary 6, III lewo rw 13 419

Zwapnienie żył. Zdenerwowanie, osłabienie. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2.
Pw 9761-10.86

Humor zagraniczny

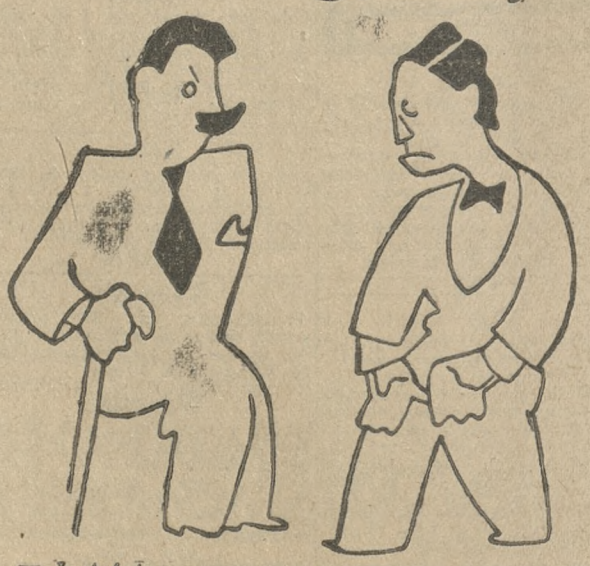

— Jesteś tego pewny, że ludzie żonaci żyją dłużej od innych?

— Nie wiem, — ale z pewnością czas wydaje się im dłuższy.

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na kwiecień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.